

BARANYA MEGYEI GAZDASÁGI ÉS FOGLALKOZTATÁSI GYORSJELENTÉS

7. SZÁMÚ JELENTÉS (2020/1.)

„Foglalkoztatási Szövetkezés Baranya Felzárkózásáért 2020”
TOP-5.1.1-15-BA1-2016-00001

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló, javaslatok.....	2
1. Bevezető.....	11
2. Baranya megye területi pozíciója.....	13
2.1 A hazai munkaerőpiac	13
2.2 Baranya megye országos pozíciója	18
2.3 Baranya megye társadalmi-gazdasági, munkaerőpiaci jellemzői.....	29
3. Baranya megye járásainak és településeinek területi pozíciója	45
3.1 Baranya megye álláskeresőinek eloszlása járások szerint.....	45
3.2 Az egyes járások jellemzői	49
4. A várható változások	70
4.1 Negyedéves munkaerő-gazdálkodási felmérés és előrejelzés	70
4.2 Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis, Baranya megyei kitekintéssel	72
4.3 A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara konjunktúra-felmérése	78
4.4 A Baranya Paktum saját előrejelző modellje	83
4.5 Szakértői becslés, kiegészítés	86
5. Ajánlások	92
Melléklet.....	101

Vezetői összefoglaló, javaslatok

A Jelentés Baranya megye és a megye járásainak társadalmi-gazdasági és munkaerőpiaci, múlt- és jelenbeli helyzetképre fókuszál, a jövő előrevetítése érdekében. Elsősorban a Központi Statisztikai Hivatal, a Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztálya adatbázisai, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet előrejelzései jelentették az információs bázist. Az előrejelző modell használata során az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszerben elérhető adatokkal szintén dolgoztunk.

Az országos szint és az abból adódó következtetések

Országos szinten a foglalkoztatáspolitikára arra törekedett és törekszik, hogy a gazdaságilag aktívak száma és a foglalkoztatottak aránya növekedjen. Az elmúlt években ez eredményesen működött, azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy mára a mobilizálható munkaerőtartalékok nagyrészt kimerültek.

A jó eredmények elérésében a közfoglalkoztatás az elmúlt 7-8 évben meghatározó szerepet játszott, aminek megjelentek ugyanakkor negatív hatásai is, mert pl. nem ösztönöz a versenypiaci kilépésre. Részben ennek tudható be a foglalkoztatáspolitikában az elmúlt három évben elindult (fokozatosan végrehajtott) egyfajta irányváltás, amely a közfoglalkoztatás feltételrendszerének átalakítását tűzte ki célul. A visszafogás eredményesnek mondható, hiszen a 2016. évi „csúcsot” jelentő, több mint 223 ezer fő közfoglalkoztatotthoz képest, 2019-ben országosan már csak kevéssel több mint 106 ezer fő volt a közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma (01-11. hó között), tehát az elmúlt három évben ezt a létszámot a felére sikerült csökkenteni. Azonban, látva az elsődleges munkaerőpiac megnövekedett munkaerőigényét, kijelenthetjük, hogy ezt az irányt mindenképp folytatni szükséges.

Baranya megye kapcsán elmondhatjuk, hogy:

- a megye, illetve a Baranya Paktum alapvető foglalkoztatáspolitikai törekvései teljes szinkronban vannak az országos foglalkoztatáspolitikával, ugyanakkor
- a megye fejlődéséhez feltétlen szükséges munkaerőpiaci kínálat bővüléséhez helyben is át kell gondolni a közfoglalkoztatás rendszerét, tartalékok mobilizálását a versenypiac számára.

Az adatok szerint a képzés (a képzettség) kifizetődő a munkaerőpiacon: a magasabb végzettséggel rendelkezők jóval magasabb arányban találnak foglalkoztatási lehetőséget, mint az alacsony végzettségűek. Látszólag kivételt jelentenek az utóbbi évek abból a szempontból, hogy a maximum 8 osztállyal rendelkezők is növekvő arányban találnak maguknak munkát, de ez minden bizonnyal a közfoglalkoztatás hozadéka, nem a versenypiaci foglalkoztatásé. A „csak” gimnáziumi végzettség viszont egyre inkább csapdahelyzetet eredményez.

Baranya számára ez három fejlesztési csomópontot indukálhat (amelyből a megye helyzete alapján egyik sem hagyható ki):

- Legyen a foglalkoztathatóság alapvető feltételeit biztosító végzettsége: akinek nincs meg a legalább 8 osztályos végzettsége – közfoglalkoztatás mellett vagy attól függetlenül –

azt el kell vinni a 8. osztály végéig, mert másként nincs esélye szakmát tanulni, s majd belépni az elsődleges munkaerőpiacra.

- Legyen szakmája: a szakma nélkül lévők (érettségi után is) be kell hozni a szakképzésbe.
- Legyenek felsőfokú kompetenciái: mert a tudásalapú gazdasági fejlődés egyre több ilyen szakembert igényel.

A foglalkoztathatóvá válást segítő munkaerőpiaci képzési programok szlogenje úgy szól, hogy képzési programokkal megoldhatók a munkaerőpiaci problémák. Az inaktívak döntő – bár egyre csökkenő – része viszont nem is kíván dolgozni. Ennek jelentős hányada minden bizonnyal akceptálható okok miatt mondja ezt, de biztosan van ebben egy jelentős olyan réteg is, aki már „túl van azon”, hogy dolgozni akarna, vagy ha (elvilleg) akarna is, már nincs ilyen ambíciója, nem is keresi a lehetőséget.

- A Baranya Paktum számára ez a *legnagyobb kihívás* (nem a felkészítő tréningek, képzések megszervezése): hogyan lehet a közfoglalkoztatottak és inaktívak ezen részét, megtalálni, megszólítani, a mentalitást úgy formálni, hogy az felkeltse, kiváltsa az álláskeresői, munkavállalói ambíciót. Az álláskereső és inaktívak jelentős részénél a képzési programok nem kínálnak elegendő megoldást. Komplex megközelítése szükséges a problémának, ehhez megfelelően komplex munkaerőpiaci programok tervezésére és megvalósítására van szükség, amelyek a képzés és támogatott foglalkoztatás mellett tartalmaznak hathatós munkaerőpiaci szolgáltatásokat is (pl. személyes tanácsadás, a programot végigkísérő mentorálás, motivációs-, közösségfejlesztő-, re-integrációs és kompetenciafejlesztő elemek). A célcsoportok számára nyújtható munkaerőpiaci szolgáltatások finanszírozása (pl. vásárolt szolgáltatásként a „terepen” dolgozó civil szervezetek bevonásával) nem csak beépíthető a programba, hanem szükségszerű is annak érdekében, hogy esély legyen valós eredményeket elérni a foglalkoztathatóság fejlesztése terén.
- A megvalósítás előrehaladtával egy másik probléma is napvilágra került, amely a program keretei között adható bértámogatásra vonatkozó kérelmekkel kapcsolatos, s *szintén kihívást* jelent:
A munkáltatók többsége a bér-/bérköltségtámogatási igény benyújtásával járó adminisztrációt túlzottan soknak és időigényesnek tartja, az ügyintézési szakasz heteket is igénybe vehet. Amíg ez folyamat nem zajlik le, munkaszerződést az érintett felek nem köthetnek, s előfordulhat – mint ahogy volt is már rá példa -, hogy a potenciális munkaerő időközben eláll a munkavállalási szándékától. Ezen túlmenően a foglalkoztatók egy részének az a véleménye, hogy a támogatással megszerezhető pénzösszeg nem minden esetben ellensúlyozza a támogatási procedúrára fordított időt, energiát. A projekt céljainak elérése érdekében a felvázolt probléma megoldása, azaz az említett adminisztrációs teher enyhítése, illetve az ügyintézési idő lehetőség szerinti lerövidítése, legalábbis átgondolandó.

Baranya megye munkaerőpiaci helyzete

Baranya demográfiai helyzete – akármilyen adatokkal mérjük – egyértelműen a veszteségek sorozatát mutatja. A természetes fogyáson túl az elvándorlás hatása is erős: Baranya és Pécs

ugyan régiós központ, jelentős vonzerővel, de ezek mégsem képesek kompenzálni a megye és a megyeszékhely népességmegtartó erejének csökkenését. A gazdaság nem elég dinamikus ahhoz, hogy elég vonzó új munkahelyeket teremtsen a fiataloknak, visszatartsa a fiatalabb és idősebb generációkat is akár a hazai mobilitástól (elsősorban a főváros felé), akár a külföldi munkavállalástól, karrier-építéstől.

A baranyai **aktivitási** ráta az ezredfordulóhoz viszonyítva 13%-ponttal emelkedett, ami országosan a legnagyobb teljesítmények közé tartozik, a régión belül pedig Baranya a leggyengébb helyett a legerősebb megyévé lépett elő. Ezzel párhuzamosan Baranya megye az országos rangsorban középmezőnybe került, Veszprémmel együtt a maga 62%-os aktivitási rátájával a 9. helyen áll. Ez szintén pozitívum, hiszen néhány éve még e tekintetben a sor végén tartották számon megyénket.

A **foglalkoztatási** ráta az ezredfordulóhoz képest Baranya megyében 11,6%-ponttal erősödött (az országos növekedés 10,3%-pont), ami önmagában lényeges előrelépés (közfoglalkoztatással együtt, mint máshol is), de az ország 20 területi egységét tekintve ez is csak arra volt elegendő, hogy a 15. helyünket tartsuk. Érdemi áttörést nem igazán sikerült elérni, ehhez minden bizonnyal hiányoztak a gazdaság-fejlesztés, a munkahely-teremtés dinamizmusai.

A **munkanélküliségi** ráta Baranyában 2010-hez képest 2018-ra már 6,5%-ponttal – azaz majdnem a felére - csökkent (az országos csökkenés ennél intenzívebb, 7,5%-pont). A szépséghibája mindennek az, hogy – elismerve a foglalkoztatási szolgálat minden erőfeszítését – ezek „helyben jó” eredmények. A baranyai munkanélküliségi ráta 2001-ben 0,8%-ponttal haladta meg az országos értéket, 2010-ben viszont már 2,2%-ponttal. Habár az ezt követő erőfeszítések kisebb javulást hoztak (a különbség 2015-ben 1,7%-pont volt), a 2018-as 3,2%-os különbségünkkel már ismét egyre jobban távolodtunk az országos átlagtól.

A **keresetek** Baranya megyei növekedése az elmúlt három év egyikében sem érte el sem a társ-megyék kereseti dinamikáját, sem az országos átlagot. Ez értelemszerűen csak fokozza a megye társadalmi-gazdasági leszakadását, a megtartó erő gyengülését.

2019. december záró napján a Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztályának nyilvántartásában 13 611 **álláskereső** szerepelt. Amióta mérik az álláskeresők számát, ez az érték, az elmúlt három évet leszámítva, soha nem volt tizenötezer alatt. Az indokok egyrészt demográfiai jellegűek – a megye lakosságának kimutatható előregedése és az elvándorlás, másrészt az álláskeresők nyilvántartásával kapcsolatos jogszabályi feltételek megváltozása. (És sajnos csak harmadsorban az elsődleges munkaerőpiaci integráció eredménye.)

A nyilvántartott álláskeresők aránya 8% (a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva), ami megegyezik az előző év azonos időszakának adatával. Az elmúlt éveket, ha nézzük, az eredmény mindenképp pozitív, hiszen 2015 hasonló időszakában Baranyában az álláskeresők aránya még 10,5% volt. 2019-ben az előző évhez képest csökkent a nők száma, a férfiaké viszont növekedett. Az egyes végzettségi csoportok közül a legfeljebb 8 általánost végzetek száma csökkent a legjobban, a diplomásoké viszont nőtt. Sajnálatos, hogy az ún. tartósan álláskeresők aránya tovább növekedett (a legutolsó adatközlés szerint 30,3%), több mint 4 ezer főt sorolhatunk ide.

Úgy tűnik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 2018-ban ért el egy olyan pontot, ahonnan *további jelentős csökkenésre már nincs reális esély*, havi átlagos létszámuk 13-14 ezer fő között kezd állandósulni (itt kell megjegyezni, hogy 2014-ben a nyilvántartottak havi átlaga húszezer fő volt).

2019. negyedik negyedévében Baranya megyében összesen 3432 főre érkezett **állásajánlat** a foglalkoztatási osztályokhoz. Ezek közül mindössze 717 főre vonatkozó állásbejelentés nem kötődött támogatáshoz, 704 valamilyen támogatási formához (bér/bérbérlés támogatás), 2011 pedig közfoglalkoztatáshoz kapcsolódott. Megállapíthatjuk, hogy versenypiaci szempontból továbbra sem a járási kirendeltségek jelentik a leginkább jelentős szervező-koordináló-segítő tényezőt. A vállalatok, intézmények leginkább akkor fordulnak a foglalkoztatási szolgálathoz, ha valamilyen támogatási igényt is szeretnének mellé érvényesíteni.

A **közfoglalkoztatás** Baranya megyében az utóbbi években – az országos átlagon felüli intenzitással - a potenciális nyilvántartott álláskeresői létszám felét „eltüntette”, ami jó a foglalkoztatáspolitikának és a közfoglalkoztatási körön belül lévőknek, a versenyszféra felé viszont – ellenőztönzéssel – blokkolja a bevonható potenciális munkaerőforrás egy jelentős részét. Habár 2019-re a bevontak száma érdemi csökkenést mutat, a megye közfoglalkoztatási rátája továbbra is az országos átlag feletti (annál 3%-kal magasabb), így ez is olyan zsákutca, amelyből a Baranya Paktum Partnerségének közösen kell megtalálnia a kiutat.

- Érdemes lenne olyan kutatásokat, partnerségeket támogatni, amelyek feketén-fehéren tisztázzák: ha pl. az utóbbi időben Tolna megyének (vagy Vasnak, Zalának) igen, Baranya megyének miért nem sikerült a felzárkózás, és ebből milyen szükséges lépések adódnak?
- A nem túl szép eredmények azt mutatják, hogy az állami foglalkoztatási szolgálat – tisztelet az erőfeszítésekért, a szakmai munkáért – önmagában biztosan nem elég a munkaerőpiaci problémák megoldására. Egyrészt elsősorban a gazdasági háttér hiányos, a munkahelyteremtés, a versenyszféra dinamizmusa. Másrészt ehhez is komplex kezelés és összefogás, paktum-jellegű együttműködés, koncentrált erőfeszítések kellenek, - amely eddig jórészt hiányzott a munkaerőpiac mellől.
- Vagyis: a foglalkoztatottság és a munkaerőpiaci egyensúly csak úgy javulhat együtt, ha a foglalkoztathatóságot ösztönző és növelő intézkedések (a kínálat élénkítése) itt, Baranya megyén belül találkozik az ugyanilyen dinamikus és támogatott gazdaságfejlesztéssel, munkahely-teremtéssel (a kereslet élénkítése).
- A könnyebb ellenállás iránya a munka nélkül lévőköt a munkaügyi kirendeltségbe, a fekete munkába, a közfoglalkoztatásba, végső soron az inaktivitásba vezeti, és nem a munkaerőpiaci integrációba. Ugyanez a gazdasági szereplőket a pályázati biznisz, a támogatások megszerzése, kapcsolati előnyök kiharcolása, a be nem jelentett foglalkoztatás felé csábítja, és nem a versenyképesség növelése felé. Amíg ezeket az utakat – ismét csak erős összefogással – nem sikerül lezárni (beszűkíteni), nem igazán várható áttörés.

A járásek munkaerőpiaci helyzete

Járási szinten **jelentős eltérések** találhatóak az álláskeresőkkel kapcsolatosan. Bóly, Komló és Mohács viszonylag jó helyzetben vannak, a megyei átlaghoz közelítő álláskeresési rátáikkal. A megye meghatározó területe a Pécsi járás, illetve még a Pécsváradi járás rendelkezik a megyei átlagnál jobb adatokkal. Hegyhát, Sellye, Siklós és Szigetvár egyértelműen depressziós járásoknak tekinthetők, az értékeik kiugróan rosszak a többi területhez viszonyítva.

A 8%-os megyei átlaghoz képest a Pécsi és a Pécsváradi járás van tehát a legkedvezőbb helyzetben, előbbi 5%, utóbbi 5,5%-os álláskeresési rátával. A következő csoportba a Bólyi, Komlói és Mohácsi járás tartozik 7-9%-os, még mindig a megyei átlaghoz közelítő rátákkal. A Szentlőrinci járásban ez 10,4%. A többi járás jelentősen rosszabb helyzetben van: Hegyháti járás 15,1%, Siklósi járás 16,2%, a Szigetvári járásban pedig 18,4% az álláskeresők aránya. A legrosszabb helyzetű továbbra is a Sellyei járás, itt 19,2% az álláskeresési ráta. A részletező táblák is azt mutatják majd, hogy a megye egyes járásai vagy az adott járás települései, bármilyen területi egységei között igen nagyok a kulturális, társadalmi-gazdasági, fejlettségbeli különbségek, nagyobbak annál, mint amelyeket akár természeti, akár történelmi hagyományok indokolnának, és amelyeket természetesnek, elfogadottnak tekinthetnénk.

Említést kell tennünk Baranya megye járásainak *aprófalvas településszerkezetéről*. Ennek hatása mind az álláskeresői arányokban, mind a közfoglalkoztatottak számában tetten érhető. Leginkább a Sellyei, Siklósi és Szigetvári, de a Hegyháti járás rossz adatainak értékelésekor sem szabad ezt a tényezőt figyelmen kívül hagynunk. A közúton nehezen elérhető kis falvakból (akár zsákfalvakból) az ott élőknek nagyon nehéz a közeli városba (járási központba), pláne Pécsre munkába járni. A sokuk számára egyetlen lehetséges közlekedési forma, a tömegközlekedés az, ami sokszor nem is teszi lehetővé a több és jobb munkalehetőséget kínáló településekre való eljutást, pláne, ha az adott munkahelyen több műszakos munkarendhez kell/kellene igazodni. Ezen települések lakói számára, az elsődleges munkaerőpiac kínálta lehetőségektől elzárva, sokszor nem marad más megélhetési forma, mint a közfoglalkoztatás, így ezen települések esetében a közfoglalkoztatottak - baranyai átlaghoz képest is - magas száma érthetőbb.

- A Paktum erőforrásainak jelentős részét kellene a területi kiegyenlítődés elősegítésére, az elmaradottak, gyengén ellátottak, lehetőségek híján lévők felzárkóztatására fordítani. Az ilyen célú paktum-támogatásra nincs generális képlet (mert az általános megoldások egyszerűek, de alacsony hatásfokúak): egyedileg, minden várost végigjárva, a helyi vezetőkkel, meghatározó személyekkel egyeztetve kell meghatározni a helyi fejlesztési programokat és a paktum-támogatás módját, tartalmát. Ráadásul e nélkül a Baranya Paktum működése nem fogja érdemben megérinteni, aktivizálni a megye helyi közösségeit.

Trendek

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** (NFSZ) által készített negyedéves munkaerő-gazdálkodási felmérések azt vizsgálják, hogy összességében hány fővel bővülhet/csökkenhet a foglalkoztatottak száma a negyedév végéig, valamint egy év távlatában. A 2019. II. negyedéves felmérésben több mint tízezer munkáltató vett részt, akik együttesen 771,4 ezer munkavállalót foglalkoztattak.

A felmérés alapján 3 hónapon belül összességében 1,5%-os létszámnövekedés volt prognosztizálható, közfoglalkoztatottak nélkül nézve pedig 1,3%-os létszámemelkedést vártak. A nemzetgazdasági ágak kapcsán kiemelhető, hogy a közfoglalkoztatottakat is magába foglaló létszámban a negyedév végéig a gazdasági ágak többségében növekedést prognosztizáltak. Pozitív irányú változásra a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és az információ, kommunikáció területén (5,1-5,1%), és az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (3,6%) területén, csökkenésre csak a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (0,2%) területén számítottak a negyedév végéig.

A felmérésben résztvevő gazdálkodó szervezetek az éves létszámmozgás tekintetében több mint 15 ezer fős létszámnövekedést jeleztek előre. Nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva, a foglalkoztatottak számának legnagyobb mértékű bővülése az egyéb szolgáltatás (12,3%), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (5,5%), az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (5,4%), és az építőipar (4,1%) területén következhet be. A felmérés alapján létszámcsökkenésre az információ, kommunikáció (5,5%-kal), a bányászat (0,5%-kal) és az energiaipar ágban (0,4%-kal) lehetett számítani. Éves távlatban tehát 2,0%-os növekedést várnak a felmérésbe vont szervezetek; a közfoglalkoztatottak létszámát figyelmen kívül hagyva pedig 2,1%-os létszám-bővüléssel számolnak 2020 március végéig.

A felmérésben részt vevő Baranya megyei vállalkozások a jelenlegi létszámhoz viszonyítva 2020. I. negyedév végéig összességében 2,7%-os létszámnövekedéssel számoltak.

Az MKIK **Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet** (GVI) prognózisa a versenyszektor rövidtávú gazdasági kilátásait előrejelző és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati kutatásra épül. Trendeket, várakozásokat, üzleti kilátásokat mutat be országosan, de Baranyát is külön kiemelhetjük.

A mindenkorai európai gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait tágabb gazdasági kontextusba helyezve kell értelmeznünk. Habár az Európai Unió és az euróövezet gazdasága az elmúlt néhány évben megszakítás nélkül növekedett, az Európai Bizottság prognózisa szerint a növekedés 2019-ben és 2020-ban is egyre kevésbé lesz dinamikus, s a világgazdaság növekvő bizonytalansága és kockázati tényezői tovább rontják a gazdasági kilátásokat. Arra lehet számítani, hogy a gazdasági fellendülés üteme mind az EU jelenlegi tagállamaiban, mind az euróövezetben lassulni fog.

A fentiekkel párhuzamosan az Európai Bizottság szerint a magyar gazdaság növekedési üteme is lassulni fog, melynek elsődleges oka a beruházások növekedésének mérséklődése, főként az építőipar kapacitáskorlátja miatt. 2019-re 3,4%-ra, 2020-ra pedig 2,6%-ra becsülték a magyar növekedés mértékét.

A GVI konjunktúramutatójának 2018-as értékei azonban azt jelezték, hogy a hazai vállalkozások az üzleti klímát 2019-ben is nagyon kedvezőnek ítélik. A vállalatok szubjektív

üzletihelyzet-értékelésére fókuszáló felmérés szerint a 2019-re vonatkozó üzleti várakozások optimistábbak voltak, mint az elmúlt években bármikor. A várható munkaerő-keresletet vizsgálva, elmondhatjuk, hogy országosan a 2019-es évre vonatkozóan 38 százalékpontos többségben voltak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkal szemben.

Néhány megállapítás a létszámnövelést tervező vállalatokról:

- A pénzügyi tevékenységet végző vállalatok jelentősen nagyobb eséllyel terveztek létszámnövelést a többi ágazatnál.
- A külföldi tulajdonhányad alapján a részben külföldi tulajdonú cégek nagyobb eséllyel növelik a létszámukat, mint a tisztán hazai vagy tisztán külföldi tulajdonban lévők.
- A 250 fő feletti vállalatok növelik legnagyobb eséllyel létszámukat, a vállalati mérettel pedig nő a létszámfelvételt tervezők aránya.
- Exporttevékenység alapján az exportálók nagyobb eséllyel tervezik a létszámnövelést a csak a magyar piacon értékesítő vállalati körnél.
- A dunántúli régiókban, illetve az Észak-Alföldön működő cégek nagyobb valószínűséggel növelik a létszámukat, mint a többi régióban működő vállalatok.

A PBKIK saját konjunktúra felmérése

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara 2019 októberi konjunktúra felmérésében részt vevő vállalkozások 2020 első félévére üzleti helyzetük tekintetében alapvetően bizakodók voltak. Az összes megrendelés várható alakulásának csökkenése azonban óvatosságra int, így a következő félév sok tekintetben a kiválás időszaka lehet, s kihathat a tervezett létszámbővítésekre is. Habár a várható gépberuházások mutatója tovább esett, az építési beruházások megvalósulásának felívelő szakasza a jelek szerint folytatódhat. A konjunktúramutató összetevői közül tehát nem mindegyik változott pozitív irányba, a legutóbbi felmérés összességében mégis inkább biztató eredményt hozott.

A Baranya Paktum saját **előrejelző modellje** az elérhető tényadatokra támaszkodó összesített gazdasági mutatók hatására, a gazdasági várakozásokat figyelembe véve, az előző évhez képest 2020-ra összességében az álláskeresők számának kis mértékű csökkenését vetíti előre.

A szakértői becslés összegzése

A statisztikai adatok és az elérhető – jövőre vonatkozó – elemzések feldolgozása mellett, kérdőíves megkeresések segítségével megvalósított egyéb szakértői becslések beépítése is megtörtént. Az információkérés több körben történt. Célunk olyan válaszadók elérése volt, akiknek kellő rálátásuk lehet a Baranya megyei gazdasági és foglalkoztatási folyamatokra.

Amiben a három megkérdezett kör mindenképp egyet értett, az, hogy a munkaerőhiány Baranyában is általános és komoly probléma, bővítési lehetőség pedig nem nagyon van. A megkérdezettek vegyes várakozásokról adtak számot, emiatt kissé bizonytalanok tűnik a jövő. Ami biztos, a helyi vállalkozásoknak gazdasági helyzetük stabilizálása és versenyképességük megtartása érdekében további források kellene, hatékonyságuk növelését elő kell segíteni. A munkaerőmegtartás a jövőben egyre hangsúlyosabbá válik, ebben a foglalkoztatáspolitikai is támogató partner kell, hogy legyen. Érdemes lehet a

Baranya Paktum forrásait ebben a viszonylatban is megvizsgálni, az újonnan felvételre kerülő munkavállalók mellett a megtartás segítését - nagyobb támogatási intenzitással - célul kitűzni.

Baranya megyében jelenleg a legnagyobb hiány a szakképzett fizikai munkavállalói rétegből mutatkozik. A szakképzett munkavállalókat igénylő betöltetlen álláshelyek száma tartósan magas, de már a szakképzetlen fizikai állomány pótlása/biztosítása kapcsán is nehézségekkel küzdenek egyes munkaadók. A diplomás szellemi munkaerő tervezett felvétele kapcsán problémát leginkább a mérnöki végzettséget igénylő munkakörök betöltése jelentett 2019-ben.

Habár megyénket – a regisztrált álláskeresők és közfoglalkoztatottak adatai alapján - Magyarország egyik legnagyobb munkaerő-tartalékkal rendelkező megyének szokás említeni, az elsődleges munkaerőpiac munkaadói leginkább negatív tapasztalataikról tudnak beszámolni. Egy-egy új, várhatóan nagyobb volumenű munkaerőigénnyel járó beruházás bejelentése mindig pozitív hírnek tekintendő, elmondhatjuk azonban, hogy a helyi vállalkozások többsége nem feltétlenül örül ennek. Már évek óta érezhető, hogy a jó szakembereket a megyében működő cégek jellemzően egymástól „vadásszák le”. Eltekintve természetesen azoktól az esetektől, amelyekben elmondhatjuk, hogy megyén kívülről (akár külföldről) sikerül visszacsábítani munkavállalót, amely azonban – mindamelllett, hogy az elmúlt évben több munkaadó számolt be pozitív tapasztalatról – egyáltalán nem általános jelenség. Az esetek többségében tehát a szakképzett réteg a megyében egyik vállalkozástól a másikig vándorol. A magasan képzettek, elsősorban mérnökök esetében pedig egyre erősebben látszik Baranya megye bevonzó és megtartó erejének további csökkenése, hiánya.

Összességében 2020 első felévére Baranya megye vonatkozásában még optimista várakozások vannak túlsúlyban, de ez nem jelent jelentős mértékű, érdemi javulást. Sok tekintetben inkább stagnálás várható.

Habár a jelenlegi munkaerőpiaci struktúra fennmaradása mellett kérdéses, hogy egyáltalán növelhető-e még érdemben a foglalkoztatottak száma, a Baranya és Pécs Paktum által felhasználható források továbbra is fontosak lehetnek. Az újabb munkaerőfelvétel ösztönzése segíthet dinamizálni a megye munkaerőpiacát, és lökést adhat a gazdaságnak, amihez további munkahelyteremtő beruházások és az intelligens gazdasági növekedés ösztönzése is szükséges.

- A foglalkoztatottság növekedése érdekében a jelenlegi álláskeresők, közfoglalkoztatottak és inaktívak mobilizálására kell fókuszálni, elősegítve az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket. Ehhez szükség van az aktivitási szint erősítésére, ami kultúra-váltással, mentális támogatással, a motiváció megteremtésével és folyamatos szinten tartásával, jövőkép formálással valósulhat meg, csak ezután következhetnek a foglalkoztathatóvá válást elősegítő/megteremtő képzési, felkészítési és kompetencia-fejlesztési programok.
- A fentiek mellett kiemelten fontos a vállalati oldal termelékenységének, hatékonyságának javítása. El kell érni a vállalkozások versenyképességének növelését,

ami a növekvő bérszínvonal kitermelése, a munkaerő megtartása és a jövedelmezőség fenntartása tekintetében kulcsfontosságú lesz.

Szervezeti kérdések

- A Jelentés egésze Baranya megyéről szól, bár abban két Paktum érintett. Az eredményesség szempontjából alapvető fontosságú, hogy a végrehajtás, a paktumok működése is egységben, a két Paktum egyeztetett fellépésével történjen, ideértve a valóban paktum-jellegű működést, vagyis a Baranya Paktum és a Pécs Paktum legfontosabb munkaerőpiaci érintettjeinek bevonását a közös döntésekbe és az ugyancsak egyeztetett végrehajtásba.

1. Bevezető

A „Foglalkoztatási Szövetkezés Baranya Felzárkózásáért 2020” (a továbbiakban **Baranya Paktum**) keretében készülő féléves **Baranya megyei gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentés** (a továbbiakban Jelentés) feladata az, hogy egy viszonylag részletes társadalmi-gazdasági, munkaerőpiaci helyzetképet tárjon a Paktum tagjai, döntéshozó fórumai elé. Ezzel azt a funkciót kívánja betölteni, hogy a Baranya Paktum alapvető érintettjei **reális képpel** rendelkezzenek a legfontosabb nemzetközi és hazai folyamatokról, a Paktum hatókörébe tartozó mikro-térségek **jellemzőiről**, a környezetből adódó **kihívásokról** és **lehetőségekről**. A Jelentés ugyanakkor – szándékai szerint – nemcsak a múltról és jelenről ad helyzetfeltáró értékelést, hanem az adott külső korlátok keretein belül előre is mutat, előrejelzést, várható jövőképet is felvázol.

A Jelentés **területi hatálya** elsődlegesen a Baranya Paktum által lefedett térséget, Baranya megyét és a megye járásait fogja át, kivéve a Pécs Paktumhoz tartozó Pécsi járást, ami abból a szempontból logikus, hogy ugyanarra a területre ne vonatkozzon két paktum. Ez a Jelentés ugyanakkor Baranya megyét mégis a tíz járásával (tehát a Pécsi járással is) együtt értelmezi és összegzi, aminek, társadalmi-gazdasági, funkcionális és hatékonysági okai is vannak.

Egyrészt maga a Baranya Paktum is hangsúlyozza – logikusan és indokoltan –, hogy a Baranya Paktum minden megfontolásának, adatbázisának, elemzésének, előrejelzési módszertanának összhangban kell állnia a Pécs Paktum hasonló elemeivel. Másrészt a járási szint mellett/fölött szükségszerűen nagy hangsúlyt kell, hogy kapjon a megyei szint, ebbe pedig ugyancsak szükségszerűen bele kell értenünk minden esetben a Pécs Paktum hatókörébe tartozó Pécsi járást is. Elemzési, döntés-előkészítési szempontból nehezen elkülöníthető szegmens lenne a megye a Pécsi járás nélkül. Ennek oka és magyarázata az, hogy a közigazgatási határok a munkaerőpiacra nem érvényesek. A munkaerőpiacon nincsenek merev határok a régió, a megyén, vagy a járások szintjén sem, viszonylag nagyok a mozgások, nemcsak a migrációban, hanem az ingázásban is. Adott település lakói jelentős arányban vállalhatnak munkát, vagy vehetik igénybe az iskolát egy másik járás, település területén. Baranya megyén belül pedig értelemszerűen meghatározó a megyeszékhely vonzereje, de szűkebb hatókörben ugyanez igaz a járási székhelyekre is (Bóly, Mohács, Szigetvár stb.), ahol a fejlettebb gazdaság, az elérhető közoktatási intézmények - adott esetben - a lakóhelynél jobb lehetőségeket kínálnak.

A Jelentés **időbeli dimenziója** – céljából következően – a múltat és a jelen fogja át, kitekintve a jövőre is. Feladata a múlt és jelen adataira építve a lehetséges ellentmondások, feszültség-gócok kialakulásának, illetve a jövőbeli trendeknek, változási irányoknak a jelzése. Ezekre építve felhívja a figyelmet a változások jellegzetességeire és a szükséges teendőkre, a súlypontokra, fejlesztési irányokra, a Baranya Paktumon belüli egyeztetési/együttműködési kényszerekre és lehetőségekre.

A Jelentések „ritmusa”, gyakorisága a Baranya Paktum pályázati kiírásának megfelelően féléves, amelyből ez a Jelentés a hetedik.

A Jelentés **adat- és információs bázisai** alapvetően a KSH és a Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztálya adatbázisai, valamint a Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály és a GVI előrejelzései, illetve ezekből értelemszerűen azok, amelyek a Jelentés összeállításának időpontjában megjelentek, rendelkezésre állnak.

Az elmúlt időszakban lezajlott közbeszerzési folyamat, illetve, az ennek eredményeként induló feladatok megvalósítása 2019. december elején kezdődött. A gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentések sorában a 6. számú jelentés 2020. január 15-ei határidővel leadásra került. Habár a következő jelentéseket kiegészíteni szándékozó szakértői becslésekhez kapcsolódó kérdőíves megkeresések már a 6. jelentés készítésének időszakában elindultak, **a 7. számú jelentés (jelen dokumentum) elkészítésének érdemi szakasza 2020. január 15-ét követően kezdődhetett.** Az adatgyűjtés elsődlegesen 2020. január 16-21. között zajlott.

A szóban forgó két jelentés elkészítése között eltelt rendkívül rövid idő, az elérhető aktuális adatok és előrejelzések beszerzése és felhasználása mellett (többek között a 2019. évi IV. negyedévi, illetve 2019-es éves adatok), egyúttal azt eredményezte, hogy a korábban felhasznált kiinduló adatforrások egy része változatlan, azok a 2020-as adatgyűjtés időszakának végéig még nem frissültek (KSH egyes adatközlései, TEIR).

Jelen dokumentum elsősorban a 2019-es év (aktuális negyedévi, félévi és átfogó) áttekintéseként, értékeléseként definiálható, 2020-ra, elsősorban 2020 első félévére vonatkozó megállapításokkal.

A Jelentés megrendelője a Baranya Paktum, a Jelentés összeállítója a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara.

2. Baranya megye területi pozíciója

Ebben az első elemző fejezetben igyekszünk megfesteni egy „nagy képet” a hazai gazdaságról és munkaerőpiacról, és ebben elhelyezni a megyénket, majd bemutatni Baranya megye legfontosabb jellemzőit.

2.1 A hazai munkaerőpiac

A cél felvázolni azokat a változási irányokat és esetleges feszültség-pontokat, amelyek jellemzik az ország egészének munkaerőpiacát. Ezt lehet kiegészíteni a hazai foglalkoztatáspolitiká legfontosabb, az intézkedésekben is tetten érhető céljaival: ha ezeket ismerjük, tudhatjuk, hogy milyen irányban várható (számunkra is, nálunk is) elmozdulás. Ez különösen akkor fontos része a Jelentésnek, ha abban valamilyen lényeges fordulat, változás következett be, illetve várható. (Ilyen volt pl. korábban a közfoglalkoztatás erősítése és a foglalkoztatás jelentős bővülése, majd a közfoglalkoztatás visszafogása, céljainak és eszközeinek változása).

1. tábla: A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása (1998–)

Év	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívák	Gazdaságilag nem aktívák	Ebből: passzív munkanélküliek	15–74 éves népesség	Aktivitási arány		Foglalkoztatási ráta
							Munkanélküliségi ráta	Foglalkoztatási ráta	
ezer fő						%			
1998	3 695,6	314,0	4 009,6	3 792,7	110,4	7 802,3	51,4	7,8	47,4
1999	3 809,3	285,3	4 094,6	3 693,1	110,0	7 787,7	52,6	7,0	48,9
2000	3 856,2	263,7	4 119,9	3 659,6	108,2	7 779,5	53,0	6,4	49,6
2001	3 868,3	234,1	4 102,4	3 670,0	109,3	7 772,4	52,8	5,7	49,8
2002	3 870,6	238,8	4 109,4	3 652,8	117,6	7 762,2	52,9	5,8	49,9
2003	3 921,9	244,5	4 166,4	3 578,5	99,9	7 744,9	53,8	5,9	50,6
2004	3 900,4	252,9	4 153,3	3 567,9	109,2	7 721,2	53,8	6,1	50,5
2005	3 901,5	303,9	4 205,4	3 517,1	110,7	7 722,5	54,5	7,2	50,5
2006	3 928,4	318,2	4 246,7	3 470,5	89,1	7 717,2	55,0	7,5	50,9
2007	3 902,0	312,1	4 214,1	3 489,4	86,1	7 703,5	54,7	7,4	50,7
2008	3 848,3	326,3	4 174,6	3 515,2	87,5	7 689,9	54,3	7,8	50,0
2009	3 747,8	417,8	4 165,7	3 510,6	108,5	7 676,2	54,3	10,0	48,8
2010	3 732,4	469,4	4 201,8	3 460,9	117,1	7 662,7	54,8	11,2	48,7
2011	3 759,0	466,0	4 225,0	3 424,3	131,5	7 649,3	55,2	11,0	49,1
2012	3 827,2	473,2	4 300,4	3 335,4	131,7	7 635,8	56,3	11,0	50,1
2013	3 892,8	441,0	4 333,8	3 275,9	125,4	7 609,7	57,0	10,2	51,2
2014	4 100,8	343,3	4 444,2	3 129,1	90,2	7 573,2	58,7	7,7	54,1
2015	4 210,5	307,8	4 518,3	3 019,6	67,0	7 537,9	59,9	6,8	55,9
2016	4 351,6	234,6	4 586,2	2 921,3	59,0	7 507,5	61,1	5,1	58,0
2017	4 421,4	191,7	4 613,1	2 847,3	49,4	7 460,4	61,8	4,2	59,3
2018	4 469,5	172,1	4 641,6	2 790,6	42,3	7 432,2	62,5	3,7	60,1

[2.1.1. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként \(1998–2018\) – Frissítve: 2019.03.13.](#) (Letöltve: 2020.01.16.)

A foglalkoztatottság a magyar munkaerőpiacon az ezredfordulót követően csak nagyon kis mértékben emelkedett, a gazdaság belső problémái miatt lényegében inkább stagnált, a 2008-as válság hatására pedig vissza is esett, bár a foglalkoztatáspolitiká igyekezett ezt a

hatást tompítani. A 2010-es mélypontot követően viszont nemcsak a válság hatása enyhült, hanem a **közfoglalkoztatással** igen jelentős foglalkoztatási növekedési pálya indult el. Az elkövetkező években a közfoglalkoztatás hatása erőteljes volt, tehát nem hagyhatjuk figyelmen kívül, ha a 2010-től látható foglalkoztatási és munkanélküliségi adatok javulásáról beszélünk, azonban a 2016-os év ismét vízválasztónak tekinthető. A közfoglalkoztatás ugyanis ebben az évben „tetőzött”, országosan bevont 223 469 fő havi átlagos létszámmal. Ezt követően a foglalkoztatáspolitikai igyekezett a szóban forgó program eredeti célját szem előtt tartani, azaz a célcsoportot – különböző támogatási formák elindításával/kiterjesztésével - az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedés felé terelni, illetve a közfoglalkoztatásba való bevonás lehetőségeit szűkíteni. A törekvések eredményesnek bizonyultak, hiszen 2018-ban már országosan 135 620 fő/hó átlagos bevont létszámról olvashatunk, amely jelentős csökkenés az azt megelőző négy évhez képest. (Közfoglalkoztatás országos adatok forrása: <http://kozfoglalkoztatas.bm.hu/> - Letöltés: 2020.01.17.) Mindezt úgy sikerült elérni, hogy közben a regisztrált álláskereső száma nem emelkedett (sőt, évről-évre tovább csökkent, 2018-ban a munkanélküliségi ráta már 3,7 % volt), a foglalkoztatottak száma pedig 2018-ban már megközelítette a 4,5 millió főt.

2. tábla: A foglalkoztatási ráta a legmagasabb iskolai végzettség szerint

Év	8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8. osztálya	Szakiskola és szakmunkás-képző	Gimnázium	Egyéb érettségi	Főiskola	Egyetem	Összesen
2007	4,9	22,0	67,5	42,1	65,9	73,4	74,4	50,7
2010	7,8	20,5	61,4	39,1	61,8	71,0	72,3	48,7
2014	11,8	25,9	63,2	45,3	65,7	71,3	75,3	54,1
2015	15,1	28,2	63,9	48,1	67,0	72,5	77,5	55,9
2016	17,8	30,8	64,9	52,3	68,3	74,8	78,2	58,0
2017	17,9	32,8	66,1	52,5	69,5	73,8	78,8	59,3
2018	18,1	33,5	67,3	53,0	68,7	74,1	79,2	60,1

2.1.14. Foglalkoztatási ráta legmagasabb iskolai végzettség szerint, nemenként (2006–2018) – Frissítve: 2019.03.13. (Letöltve: 2020.01.16.)

Az adatok egyrészt azt mutatják, hogy a képzés (a képzettség) kifizetődő a munkaerőpiacon: a magasabb végzettséggel rendelkezők jóval magasabb arányban találnak foglalkoztatási lehetőséget a munkaerőpiacon, mint az alacsony végzettségűek. Látszólag kivételt jelentenek az utóbbi évek abból a szempontból, hogy a maximum 8 osztállyal rendelkezők is növekvő arányban találnak maguknak munkát, de ez minden bizonnyal a közfoglalkoztatás hozadéka, nem a versenypiaci foglalkoztatásé. Az adatok azt is mutatják, hogy a „csak” érettségivel rendelkezők viszonylag kisebb arányban tudtak szerephez jutni a ráta jelentős javításában, esetükben inkább stagnálás látható.

A következő két tábla további részletező információkat nyújt a foglalkoztatottak és a munkanélküliek helyzetéről, jellemzőiről.

3. tábla: A 15–74 éves foglalkoztatottak számának alakulása

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma, ezer fő						
	2018				2019		
	J–M	Á–Jú	Jl–Sz	O–D	J–M	Á–Jú	Jl–Sz
Foglalkoztatottak száma összesen	4 435,2	4 474,6	4 486,8	4 481,3	4 497,1	4 510,9	4 521,0
Legmagasabb iskolai végzettség							
legfeljebb alapfok	508,0	520,9	504,0	514,5	505,2	519,3	499,5
középfok érettségi nélkül	1 252,3	1 268,6	1 249,3	1 249,6	1 241,0	1 233,2	1 236,2
középfok érettségivel	1 473,7	1 498,2	1 538,4	1 497,0	1 502,6	1 510,4	1 543,6
felsőfok	1 201,2	1 186,9	1 195,0	1 220,2	1 248,3	1 248,0	1 241,7
A lakóhely régiója							
Dél-Dunántúl	362,0	375,2	382,6	376,2	377,4	374,6	373,5
Munkaidő							
részmunkaidős	205,6	214,0	223,2	222,7	227,7	235,9	241,0
teljes munkaidős	4 229,6	4 260,6	4 263,6	4 258,6	4 269,4	4 275,0	4 280,0
Foglalkozási viszony							
alkalmazott	3 971,2	4 010,7	4 015,5	4 018,3	4 022,6	4 030,5	4 034,5
határozatlan idejű szerződéssel	3 674,8	3 700,7	3 729,4	3 740,5	3 763,5	3 757,0	3 747,4
meghatározott időre szóló szerződéssel	296,3	309,9	286,1	277,8	259,1	273,6	287,1
nem alkalmazott	464,0	463,9	471,3	463,0	474,4	480,3	486,5
ebből:							
társas vállalkozás tagja	149,2	151,1	150,0	146,2	162,1	157,3	162,8
egyéni vállalkozó, önálló	303,6	301,2	312,3	306,8	304,8	313,7	314,5
Egy évvel korábbi gazdasági aktivitás (önbesorolás alapján)							
dolgozott	4 182,7	4 221,7	4 244,0	4 215,7	4 258,4	4 270,8	4 280,4
munkanélküli volt	115,5	106,9	90,9	90,1	88,6	86,3	86,0
inaktív volt	137,0	146,0	151,9	175,6	150,0	153,7	154,6
ebből: tanult	60,1	61,9	71,5	83,2	73,5	75,9	77,5
A munkahely nemzetgazdasági ága							
mezőgazdaság	217,3	212,7	210,4	219,0	204,1	220,5	206,4
ipar	1 426,9	1 444,6	1 451,6	1 460,3	1 441,1	1 441,9	1 439,1
ebből:							
C – feldolgozóipar	997,8	995,1	1 005,4	1 014,2	1 004,9	999,1	990,7
F – építőipar	320,4	337,9	334,7	337,3	322,5	339,8	352,1
szolgáltatások	2 790,9	2 817,2	2 824,8	2 802,0	2 851,9	2 848,5	2 875,5
G–N piaci szolgáltatások	1 548,2	1 557,0	1 565,3	1 541,9	1 589,2	1 590,4	1 619,5
O–U közszolgáltatás	1 242,7	1 260,2	1 259,5	1 260,2	1 262,7	1 258,1	1 256,0
Telephely (a munkavégzés helyszíne)							
belföldi telephelyen dolgozik	4 338,7	4 367,5	4 382,2	4 370,8	4 388,2	4 393,7	4 402,6
külföldi telephelyen dolgozik	96,5	107,1	104,6	110,5	108,9	117,2	118,4
Közfoglalkoztatásban részvétel							
közfoglalkoztatás keretében dolgozik	158,5	167,0	136,6	131,7	121,0	108,7	107,9
nem közfoglalkoztatás keretében dolgozik	4 276,7	4 307,6	4 350,2	4 349,6	4 376,0	4 402,2	4 413,1

[2.1.1.1. A 15–74 éves foglalkoztatottak számának alakulása \(2018. J–M–2019. Jl–Sz\) – Frissítve: 2019.10.29. ■](#)
(Letöltve: 2020.01.16.)

Az elmúlt két év foglalkoztatási adataiból jól látszik az országos növekedés. A közfoglalkoztatásba bevontak számának csökkenése mellett negyedéves bontásban nyomon követhetjük a nem közfoglalkoztatás keretében dolgozók számának emelkedését, ami az országos adatokat nézve egyértelmű pozitív trendet jelez, Dél-Dunántúl vonatkozásában

azonban árnyaltabb a kép. Régióink esetében az 2018-as és 2019-es adatok a foglalkoztatottak számának negyedéves vizsgálatát tekintve inkább stagnálást mutatnak.

Habár a közfoglalkoztatottak száma valóban csökken, jelenlétével továbbra is számolni kell. A gazdaság igény-szintjének növekedése hatására korábban csökkent a legfeljebb alapfokú végzettségűek foglalkoztatása (az érintettek többnyire kívül rekedtek), most a közfoglalkoztatás keretében jelentősen emelkedett ennek a rétegnek a foglalkoztatottsága. A foglalkoztatás szezonálisnak korábbi nyári és év végi csúcsa is a III. negyedévre fókuszálódott, kisimult viszont a korábbi januári visszaesés.

Érdeemes még kiemelni a részmunkaidős foglalkoztatást, amelyet a rugalmassága miatt szokás preferálni, de a hazai munkaerőpiacon csak a válság nyomán emelkedett, s mértéke továbbra is kívánivalót hagy maga után.

4. tábla: A 15–74 éves munkanélküliek számának alakulása

Megnevezés	Munkanélküliek száma, ezer fő						
	2018				2019		
	J–M	Á–Jú	Jl–Sz	O–D	J–M	Á–Jú	Jl–Sz
Munkanélküliek száma összesen	177,9	165,1	178,2	167,2	165,7	155,5	162,5
Legmagasabb iskolai végzettség							
legfeljebb alapfok	62,9	61,7	53,5	57,5	59,3	54,2	53,0
középfok érettségi nélkül	48,7	44,4	46,0	46,5	45,2	46,5	40,6
középfok érettségivel	50,1	45,4	54,8	45,8	42,7	38,2	44,7
felsőfok	16,2	13,6	24,0	17,5	18,5	16,5	24,3
A lakóhely régiója							
Dél-Dunántúl	26,7	23,1	17,6	20,9	18,6	17,8	17,5
Egy évvel korábbi gazdasági aktivitás (önbesorolás alapján)							
dolgozott	59,4	58,5	62,0	59,0	59,7	59,3	58,4
munkanélküli volt	86,7	77,8	73,2	70,9	69,3	64,1	62,9
inaktív volt	31,9	28,9	43,1	37,3	36,8	32,1	41,2
ebből: tanult	10,9	10,1	19,3	13,3	16,2	13,3	21,1
Az utolsó munka megszűnésének oka							
elveszítette állását	65,8	58,6	60,0	57,2	58,9	54,1	49,7
felmondott, vállalkozása megszűnt	28,0	25,6	24,2	24,7	24,3	23,6	29,0
időszakos, szezonális munkája befejeződött	12,2	8,0	11,1	11,8	9,5	10,8	7,3
közfoglalkoztatása befejeződött	26,3	25,9	23,5	20,5	17,5	18,3	15,6
családi kööttségek miatt	8,7	8,3	11,3	12,7	10,2	8,6	10,2
egyéb okból	11,5	12,3	14,1	16,2	19,4	12,8	16,5
soha nem dolgozott	25,5	26,5	34,1	24,2	25,9	27,4	34,2
Az utolsó munkahely nemzetgazdasági ága							
mezőgazdaság	5,9	6,8	5,1	5,7	7,0	6,6	4,5
ipar	40,5	41,5	39,4	49,6	47,4	38,1	41,6
ebből:							
C – feldolgozóipar	24,4	25,3	22,8	33,7	29,8	24,9	28,9
F – építőipar	11,8	13,4	13,3	13,2	16,2	10,9	11,4
szolgáltatások	91,4	79,5	87,0	75,7	77,1	74,1	72,3
G–N piaci szolgáltatások	49,1	44,8	46,1	39,3	43,1	36,5	38,3
O–U közszolgáltatás	42,2	34,7	40,9	36,4	34,0	37,6	34,0

8 éve vagy régebben dolgozott vagy soha nem dolgozott, vagy ismeretlen	40,1	37,4	46,7	36,3	34,2	36,7	44,1
--	------	------	------	------	------	------	------

[2.1.1.3. A 15–74 éves munkanélküliek számának alakulása \(2018. J–M–2019. JI–Sz\) – Frissítve: 2019.10.29. ●■](#)
(Letöltve: 2020.01.16.)

A fenti táblát vizsgálva - az országos trend kirajzolódásán túl – szembetűnő, hogy a munkanélküliek száma a legmagasabb iskolai végzettség vonatkozásában az adott negyedévek között lényegesen ingadozik. Ha az elérhető utolsó negyedév adatait (2019. III. negyedév) nézzük, megállapítható, hogy az előző év azonos időszakához képest a munkanélküliek száma érdemben a középfokú végzettségűek körében tudott csökkenni. A legfeljebb alacsonyabb fokú végzettségűek és a diplomások ebben a viszonylatban jelentős eltérést nem mutatnak.

A munkanélküliségi ráta csökkenése az elmúlt évek foglalkoztatáspolitikájának központi törekvése volt, láthatóan jelentős eredményekkel. Arról azonban nem szabad megfeledkezni, hogy továbbra is nagy arányban vannak azok, akik egy évvel ezelőtt is munkanélküliek voltak és azok is maradtak, vagyis nem sikerült kilépniük ebből az élethelyzetből. A táblázat adatait vizsgálva, aggodalomra ad okot az is, hogy a regisztrált munkanélküliek több mint 34 %-a (az ügymintázók által rögzítettek alapján legalábbis) soha nem is dolgozott.

5. tábla: Munkanélküliségi ráta a befejezett legmagasabb iskolai végzettség szerint

Év	8 általános iskolánál kevesebb	Általános iskola 8. osztálya	Szakiskola és szakmunkásképző	Gimnázium	Egyéb érettségi	Főiskola	Egyetem	Összesen
2006	41,3	15,8	8,1	6,9	5,5	3,1	1,9	7,5
2007	46,0	16,5	7,7	6,0	5,6	3,3	1,9	7,4
2010	43,8	24,3	12,3	10,1	8,6	5,2	3,7	11,2
2011	51,1	24,0	12,4	10,4	8,6	5,0	3,2	11,0
2012	45,8	24,0	12,2	11,6	8,7	5,0	3,6	11,0
2014	34,7	17,9	8,3	7,9	6,1	3,7	2,3	7,7
2015	29,9	16,8	7,3	6,4	5,2	2,8	1,9	6,8
2016	22,2	12,8	5,5	5,0	3,7	1,7	1,9	5,1
2017	25,0	10,5	4,2	4,6	2,7	1,8	1,3	4,2
2018	21,6	9,8	3,6	3,9	2,8	1,5	1,4	3,7

[2.1.24. Munkanélküliségi ráta a befejezett legmagasabb iskolai végzettség szerint, nemenként \(2006–2018\) – Frissítve: 2019.03.13.](#) (Letöltve: 2020.01.16.)

Ezek az adatok – komplementer oldalról – ugyanazt tükrözik vissza, mint amit a 2. tábla kapcsán már megfogalmaztunk. Olyan végzettség nélkül, amely biztosítja a foglalkoztathatóságot, vagy olyan szakképzettséggel, amely nem illeszkedik a munkaerőpiac igényeihez, sokkal nagyobb a munkanélkülivé válás esélye, mint magasabb szintű végzettség birtokában. Valamint az utóbbi öt év idősorába azt is érdemes bekalkulálni, hogy a közfoglalkoztatás elsősorban az első két, illetve három oszlopból váltotta ki a munkanélkülieket. A valós végzettség-okozta differencia tehát nagyobb is, mint amit a tábla mutat.

6. tábla: A gazdaságilag nem aktívak száma munkavállalási szándékuk szerint [ezer fő]

Időszak	Nem kíván dolgozni	Szeretne rendszeres munkát, de nem keresett	Ebből: passzív munkanélküli	Keresett munkát, de a munkanélküliség egyéb feltételeinek nem tett eleget	Összesen
1998. I-IV.	3 362,3	418,2	110,4	12,2	3 792,7
2007. I-IV.	3 156,5	322,2	86,1	10,7	3 489,4
2010. I-IV.	3 101,0	350,7	117,1	9,1	3 460,9
2011. I-IV.	3 030,4	384,9	131,5	9,0	3 424,3
2012. I-IV.	2 951,4	374,5	131,7	9,6	3 335,4
2013. I-IV.	2 884,1	384,2	125,4	7,6	3 275,9
2014. I-IV.	2 793,0	328,2	90,2	7,8	3 129,1
2015. I-IV.	2 709,2	303,2	67,0	7,1	3 019,6
2016. I-IV.	2 634,3	281,8	59,0	5,2	2 921,3
2017. I-IV.	2 587,7	253,7	49,4	5,8	2 847,3
2018. I-IV.	2 544,6	238,6	42,3	7,3	2 790,6

[2.1.2.33. A gazdaságilag nem aktívak száma munkavállalási szándékuk szerint, nemenként \(1998–2018\) – Frissítve: 2019.03.13.](#) (Letöltve: 2020.01.16.)

A foglalkoztathatóvá válást segítő munkaerőpiaci képzési programok fétise úgy szól, hogy képzési programokkal megoldhatók a munkaerőpiaci problémák. A fenti tábla egyrészt azt mutatja, hogy az inaktívak döntő – bár csökkenő – része nem is kíván dolgozni. Ennek jelentős hányada minden bizonnyal akceptálható okok miatt mondja ezt (akár egyéni, egészségi, családi, akár jövedelmi, vagyoni helyzete alapján), de biztosan van ebben egy jelentős olyan réteg is, akár már „túl van azon”, hogy dolgozni akarna, vagy ha (elvileg) akarna is, már nem ambicionálja azt, nem is keresi a lehetőséget. Ez a legnagyobb kihívás: hogyan lehet belőlük (legalább egy részükből) kihozni egy legalább aktív álláskeresői ambíciót (őket foglalkoztathatóvá és a munkahelyet vonzóvá téve).

2.2 Baranya megye országos pozíciója

A következőkben azt kívánjuk bemutatni, hogy milyen Baranya megye pozíciója régiós és országos összehasonlításban. Melyek azok a területek, amelyekben „jók” vagyunk, vagy éppen jelentős a lemaradásunk, ezekben látunk-e valamilyen pozitív (vagy negatív) elmozdulást.

A cél egyfajta tükröt állítani önmagunk elé: országos és régiós összevetésben melyek az erős és gyenge pontjaink, hol látszik verseny-előny vagy -hátrány a mi oldalunkon, milyen területeken lettünk/vagyunk/lehetünk jobbak vagy kevésbé jók a társ-megyékhez, más régiókhoz viszonyítva. A pozíció és annak változása természetesen nem jelent egzakt és abszolút értékítéletet (nem lehet mindenki átlag fölötti), de ha eléggé kritikusak vagyunk önmagunkkal szemben, megjelölhet olyan stratégiai pontokat, amelyekre szükséges és érdemes a jövőben fókuszálniuk Baranya megye irányítóinak, a Baranya Paktum meghatározó szereplőinek.

7. tábla: A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása, 2018

Területi egység	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdasági-lag aktívak	Gazd.inaktívak	Népesség	Munkanélküiliségi ráta	Aktivitási arány	Foglalkoztatási ráta
	ezer fő					%		
Budapest	833,8	26,6	860,4	455,0	1 315,4	3,1	65,4	63,4
Pest	595,2	13,6	608,8	355,2	964,0	2,2	63,2	61,7
Közép-Magyarország	1 429,0	40,2	1 469,2	810,2	2 279,5	2,7	64,5	62,7
Fejér	198,4	5,2	203,6	117,5	321,1	2,6	63,4	61,8
Komárom-Esztergom	142,5	2,7	145,2	83,7	228,9	1,9	63,4	62,3
Veszprém	158,2	3,3	161,5	98,8	260,4	2,0	62,0	60,8
Közép-Dunántúl	499,1	11,3	510,4	300,0	810,4	2,2	63,0	61,6
Győr-Moson-Sopron	229,6	3,3	233,0	122,8	355,7	1,4	65,5	64,5
Vas	125,0	3,2	128,2	69,0	197,2	2,5	65,0	63,4
Zala	127,2	3,4	130,6	78,4	209,0	2,6	62,5	60,9
Nyugat-Dunántúl	481,9	9,9	491,7	270,2	762,0	2,0	64,5	63,2
Baranya	159,3	11,9	171,2	104,8	276,0	6,9	62,0	57,7
Somogy	120,5	8,0	128,6	102,2	230,8	6,3	55,7	52,2
Tolna	94,2	2,1	96,3	71,2	167,5	2,2	57,5	56,2
Dél-Dunántúl	374,0	22,1	396,1	278,2	674,3	5,6	58,7	55,5
Dunántúl	1 355,0	43,2	1 398,2	848,4	2 246,6	3,1	62,2	60,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	271,0	14,7	285,7	199,2	484,9	5,1	58,9	55,9
Heves	129,1	3,2	132,4	90,1	222,4	2,5	59,5	58,1
Nógrád	85,1	6,0	91,2	54,3	145,5	6,6	62,7	58,5
Észak-Magyarország	485,3	24,0	509,3	343,5	852,8	4,7	59,7	56,9
Hajdú-Bihar	232,9	13,9	246,8	154,4	401,2	5,6	61,5	58,0
Jász-Nagykun-Szolnok	161,2	7,8	169,0	110,7	279,8	4,6	60,4	57,6
Szabolcs-Szatmár-Be	245,6	23,7	269,3	157,4	426,7	8,8	63,1	57,6
Észak-Alföld	639,7	45,4	685,2	422,6	1 107,7	6,6	61,9	57,8
Bács-Kiskun	230,2	6,6	236,7	148,3	385,0	2,8	61,5	59,8
Békés	150,8	7,3	158,1	98,3	256,4	4,6	61,7	58,8
Csongrád	179,5	5,4	184,9	119,3	304,2	2,9	60,8	59,0
Dél-Alföld	560,5	19,3	579,7	365,9	945,6	3,3	61,3	59,3
Alföld és Észak	1 685,4	88,7	1 774,1	1 131,9	2 906,1	5,0	61,0	58,0
Összesen	4 469,5	172,1	4 641,6	2 790,6	7 432,2	3,7	62,5	60,1

6.2.1.1. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása (2006–2018) – Frissítve: 2019.03.13. (Letöltve: 2020.01.16.)

A tükör-állítás első lépéseként a 7. tábla egy összefoglaló, átfogó képet kíván mutatni az egyes megyék és régiók munkaerőpiaci helyzetéről. A következő táblákban majd kibontjuk, értelmezzük ezt az egész adat-halmazt, most talán elég csak arra felhívni a figyelmet, hogy mekkora a szóródás egy-egy mutatón belül. A gazdasági aktivitásnál Budapest 65,4%, míg Somogy megye 55,7%. A munkanélküiliségi rátánál Győr 1,4%, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 8,8%. A foglalkoztatási rátánál Vas megye 63,4%, míg Somogy megye csak 52,2%. Nagyságrendileg 10%-pontos különbségek, ez pedig nagyon nagy. Érzékeltetik az egyes megyék, régiók gazdasági fejlettségbeli különbségét, de azt is előre vetítik, hogy hasonló szóródásra kell számítani majd az egyes megyéken belül is: a jó eredményeknek örülünk, de a kiugróan rossz eredményeket kell megváltoztatni.

A jelenlegi időszak összefoglalása után a következő táblázatokban a három legfontosabb munkaerőpiaci mutató, az aktivitási-, a foglalkoztatási- és a munkanélküiliségi ráta alakulását tekintjük át, egyrészt regionális vetületben, az ország egészéhez és más régióihoz, megyéihez

viszonyítva, másrészt időben, kiemelve az ezredforduló időszakát (2001), a válság előtti állapotot (2007), a válság utáni helyreállást (2010), és a jelen időt, az utóbbi két évet.

8. tábla: Aktivitási ráta [%]

Területi egység	2001	2007	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Budapest	56,4	59,8	59,5	62,4	63,4	66,1	65,9	65,4
Pest	55,8	57,5	56,7	60,2	60,8	61,6	62,1	63,2
Közép-Magyarország	56,2	58,9	58,4	61,5	62,3	64,2	64,3	64,5
Fejér	56,0	56,9	55,3	60,3	62,7	61,6	62,7	63,4
Komárom-Esztergom	53,2	58,7	57,9	59,2	62,1	61,1	62,6	63,4
Veszprém	55,6	56,5	55,9	59,4	61,5	61,7	63,1	62,0
Közép-Dunántúl	55,1	57,3	56,2	59,7	62,1	61,5	62,8	63,0
Győr-Moson-Sopron	57,3	58,2	58,1	61,1	61,8	62,3	64,2	65,5
Vas	59,8	59,8	56,8	60,8	63,0	61,8	62,4	65,0
Zala	57,7	58,3	56,0	59,2	58,5	59,8	62,5	62,5
Nyugat-Dunántúl	58,1	58,7	57,2	60,5	61,2	61,5	63,2	64,5
Baranya	49,3	48,9	54,2	55,4	58,3	59,6	60,4	62,0
Somogy	50,1	49,1	51,8	54,1	54,2	56,1	55,9	55,7
Tolna	51,6	53,0	52,0	56,9	57,9	55,7	56,4	57,5
Dél-Dunántúl	50,2	50,0	52,8	55,3	56,8	57,4	57,9	58,7
Dunántúl	54,5	55,5	55,5	58,6	60,2	60,2	61,5	62,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	46,0	50,0	50,5	53,9	56,2	57,2	58,3	58,9
Heves	50,5	52,0	51,1	55,8	57,1	57,9	58,1	59,5
Nógrád	49,7	51,0	51,4	53,6	55,3	55,6	60,0	62,7
Észak-Magyarország	47,8	50,7	50,8	54,3	56,3	57,1	58,5	59,7
Hajdú-Bihar	49,7	49,8	50,6	57,8	58,7	60,3	60,6	61,5
Jász-Nagykun-Szolnok	49,5	53,1	52,0	58,7	58,7	60,2	60,2	60,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	45,2	49,5	51,3	57,4	58,7	60,3	61,9	63,1
Észak-Alföld	48,0	50,6	51,2	57,9	58,7	60,3	61,0	61,9
Bács-Kiskun	53,1	53,0	53,1	57,6	59,3	61,0	61,2	61,5
Békés	47,8	50,2	52,2	55,1	57,0	58,4	59,7	61,7
Csongrád	54,1	53,1	54,4	58,4	59,2	61,0	60,9	60,8
Dél-Alföld	51,8	52,2	53,2	57,1	58,6	60,3	60,7	61,3
Alföld és Észak	49,2	51,2	51,8	56,6	57,9	59,4	60,2	61,0
Ország összesen	52,8	54,7	54,8	58,7	59,9	61,1	61,8	62,5

[6.2.1.9. Aktivitási arány \(2000–2018\) – Frissítve: 2019.03.13.](#) (Letöltve: 2020.01.16.)

A baranyai aktivitási ráta az ezredfordulóhoz viszonyítva 13%-ponttal emelkedett, ami országosan a legnagyobb teljesítmények közé tartozik, a régió belül pedig Baranya a leggyengébb helyett a legerősebb megyévé lépett elő. Ezzel párhuzamosan Baranya megye az országos rangsorban középmezőnybe került, Veszprémmel együtt a maga 62%-os aktivitási rátájával a 9. helyen áll. Ez szintén pozitívum, hiszen néhány éve még e tekintetben a sor végén tartották számon megyénket.

9. tábla: Foglalkoztatási ráta [%]

Területi egység	2001	2007	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Budapest	54,0	56,9	54,1	58,7	60,2	63,2	64,0	63,4
Pest	53,3	54,9	51,8	56,3	57,3	59,7	60,5	61,7
Közép-Magyarország	53,8	56,1	53,2	57,7	59,0	61,7	62,6	62,7
Fejér	53,3	54,2	50,1	56,3	60,4	59,9	60,8	61,8
Komárom-Esztergom	50,8	55,2	52,9	56,6	58,8	58,9	61,3	62,3

Veszprém	53,6	54,2	49,2	56,3	58,6	60,0	62,2	60,8
Közép-Dunántúl	52,7	54,5	50,6	56,4	59,4	59,6	61,4	61,6
Győr-Moson-Sopron	54,9	56,1	54,1	59,3	60,0	61,0	63,1	64,5
Vas	56,8	55,6	51,0	58,6	60,6	60,2	61,3	63,4
Zala	55,8	55,1	49,2	54,4	55,3	57,5	59,8	60,9
Nyugat-Dunántúl	55,7	55,7	51,8	57,7	58,8	59,8	61,7	63,2
Baranya	46,1	45,0	47,0	50,7	53,3	55,0	55,9	57,7
Somogy	45,3	43,5	44,6	49,3	49,6	53,0	51,8	52,2
Tolna	47,9	47,2	47,7	53,8	53,9	53,1	54,7	56,2
Dél-Dunántúl	46,3	45,0	46,3	51,0	52,2	53,9	54,2	55,5
Dunántúl	51,6	51,9	49,7	55,2	57,0	57,9	59,3	60,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	41,7	43,1	41,7	47,8	51,1	53,4	55,0	55,9
Heves	47,1	46,0	44,9	50,3	52,5	55,4	55,5	58,1
Nógrád	45,5	46,0	42,0	49,1	50,7	51,0	55,0	58,5
Észak-Magyarország	43,8	44,3	42,6	48,7	51,4	53,5	55,1	56,9
Hajdú-Bihar	46,5	45,9	43,9	50,3	52,1	55,1	56,6	58,0
Jász-Nagykun-Szolnok	45,9	48,2	46,5	54,2	54,5	56,2	56,2	57,6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	40,9	42,2	42,0	49,6	51,1	53,3	56,7	57,6
Észak-Alföld	44,2	45,1	43,9	51,1	52,3	54,7	56,5	57,8
Bács-Kiskun	49,7	48,0	47,6	52,0	54,6	57,3	58,7	59,8
Békés	44,9	46,0	45,7	49,3	52,1	54,8	56,7	58,8
Csongrád	52,1	49,9	49,6	54,3	54,9	58,3	58,8	59,0
Dél-Alföld	49,0	48,0	47,7	52,0	54,0	56,9	58,2	59,3
Alföld és Észak	45,7	45,8	44,7	50,7	52,6	55,1	56,7	58,0
Ország összesen	49,8	50,7	48,7	54,1	55,9	58,0	59,3	60,1

6.2.1.10. Foglalkoztatási arány (2000–2018) – Frissítve: 2019.03.13. (Letöltve: 2020.01.16.)

A foglalkoztatási ráta az ezredfordulóhoz képest Baranya megyében 11,6%-ponttal erősödött (az országos növekedés 10,3%-pont), ami önmagában lényeges előrelépés (közfoglalkoztatással együtt, mint máshol is), de az ország 20 területi egységét tekintve ez is „csak” arra volt elegendő, hogy a 15. helyünket tartsuk. Érdemi áttörést nem igazán sikerült elérni, ehhez minden bizonnyal hiányoztak a gazdaság-fejlesztés, a munkahely-teremtés dinamizmusai.

10. tábla: Munkanélküliségi ráta [%]

Területi egység	2001	2007	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Budapest	4,2	4,9	9,0	6,0	5,1	4,3	2,9	3,1
Pest	4,5	4,5	8,8	6,5	5,7	3,1	2,6	2,2
Közép-Magyarország	4,3	4,8	8,9	6,2	5,3	3,8	2,7	2,7
Fejér	4,8	4,8	9,4	6,6	3,7	2,7	3,0	2,6
Komárom-Esztergom	4,6	5,9	8,6	4,3	5,3	3,7	2,0	1,9
Veszprém	3,6	4,2	12,0	5,3	4,6	2,8	1,5	2,0
Közép-Dunántúl	4,3	4,9	10,0	5,6	4,4	3,0	2,2	2,2
Győr-Moson-Sopron	4,1	3,7	7,0	3,0	2,9	2,0	1,6	1,4
Vas	5,1	6,9	10,3	3,6	3,8	2,6	1,9	2,5
Zala	3,3	5,5	12,1	8,1	5,4	3,8	4,3	2,6
Nyugat-Dunántúl	4,1	5,1	9,3	4,6	3,8	2,7	2,4	2,0
Baranya	6,5	8,0	13,4	8,4	8,5	7,6	7,5	6,9
Somogy	9,7	11,5	14,0	8,9	8,6	5,4	7,3	6,3
Tolna	7,2	10,8	8,4	5,4	6,9	4,6	3,0	2,2
Dél-Dunántúl	7,7	9,9	12,4	7,8	8,1	6,2	6,3	5,6
Dunántúl	5,3	6,4	10,5	5,9	5,3	3,8	3,5	3,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	9,3	13,9	17,3	11,3	9,1	6,6	5,7	5,1
Heves	6,7	11,6	12,3	9,8	8,0	4,3	4,3	2,5
Nógrád	8,5	9,8	18,3	8,4	8,3	8,4	8,4	6,6

Észak-Magyarország	8,5	12,6	16,2	10,4	8,7	6,3	5,8	4,7
Hajdú-Bihar	6,4	7,8	13,2	12,9	11,3	8,6	6,5	5,6
Jász-Nagykun-Szolnok	7,3	9,2	10,7	7,6	7,1	6,6	6,7	4,6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	9,6	14,7	18,1	13,6	13,0	11,6	8,5	8,8
Észak-Alföld	7,8	10,7	14,4	11,8	10,9	9,3	7,4	6,6
Bács-Kiskun	6,4	9,4	10,3	9,6	7,8	6,2	4,1	2,8
Békés	6,0	8,4	12,4	10,4	8,7	6,1	5,0	4,6
Csongrád	3,7	6,1	8,8	7,0	7,3	4,4	3,5	2,9
Dél-Alföld	5,4	8,0	10,4	9,0	7,9	5,6	4,1	3,3
Alföld és Észak	7,2	10,4	13,6	10,5	9,2	7,2	5,9	5,0
Ország összesen	5,7	7,4	11,2	7,7	6,8	5,1	4,2	3,7

6.2.1.11. Munkanélküliségi ráta (2000–2018) – Frissítve: 2019.03.13. (Letöltve: 2020.01.16.)

A világgazdasági válság – a foglalkoztatáspolitikai tompító szándékú intézkedései ellenére – magasra nyomta a munkanélküliségi rátát, majd 2010 után az új foglalkoztatáspolitikai koncepció hathatós intézkedései nyomán igen jelentős csökkenés következett be, megközelítve az ezredfordulós szintet. Baranyában 2010-hez képest 2018-ra már 6,5%-ponttal – azaz majdnem a felére - csökkent a ráta (az országos csökkenés ennél intenzívebb, 7,5%-pont). A szépséghibája mindennek az, hogy – elismerve a foglalkoztatási szolgálat minden erőfeszítését – ezek „helyben jó” eredmények. A baranyai munkanélküliségi ráta 2001-ben 0,8%-ponttal haladta meg az országos értéket, 2010-ben viszont már 2,2%-ponttal. Habár az ezt követő erőfeszítések kisebb javulást hoztak (a különbség 2015-ben 1,7%-pont volt), a 2018-as 3,2%-os különbségünkkel már ismét egyre jobban távolodtunk az országos átlagtól.

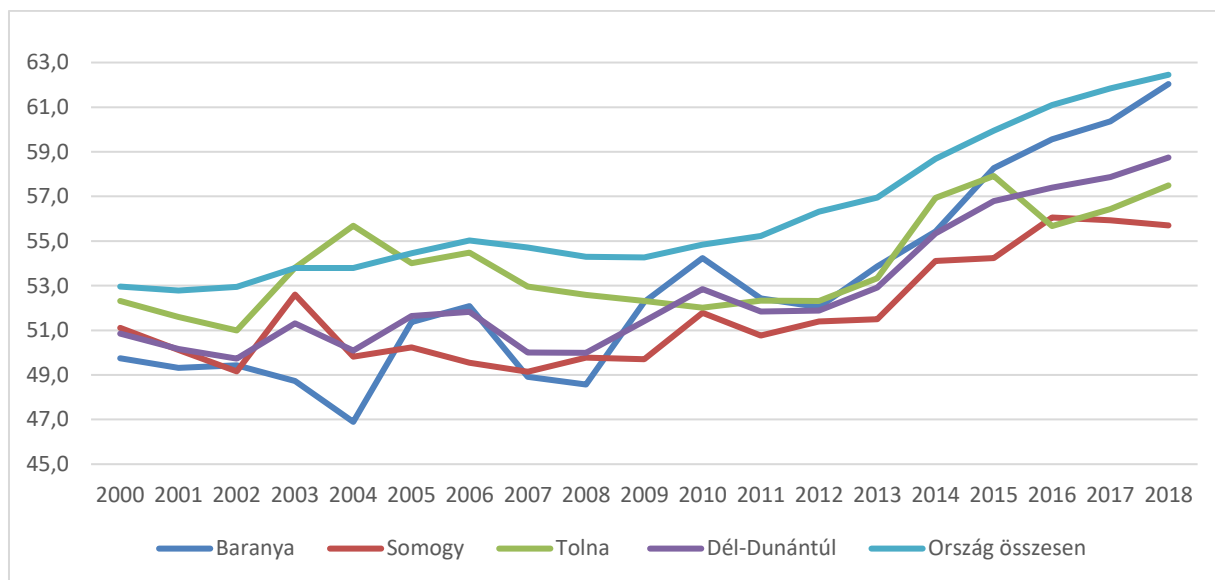
Az előzőek, a 8-9-10. tábla a baranyai munkaerőpiacot az idő síkjának kiemelt pontjain, az egész országon belül, a többi megyéhez viszonyítva mutatta be. A következő táblában szűkítjük ezt a fókuszot a Baranya számára viszonyítási alapot képező területi egységekre, ugyanakkor egy táblázatba sűrítjük a munkaerőpiaci arányszámainkat, koncentráltan alátámasztva a korábbi táblázatoknál már megfogalmazott következtetéseket.

11. tábla: Az aktivitási mutatók fejlődése a Dél-dunántúli régióban (%)

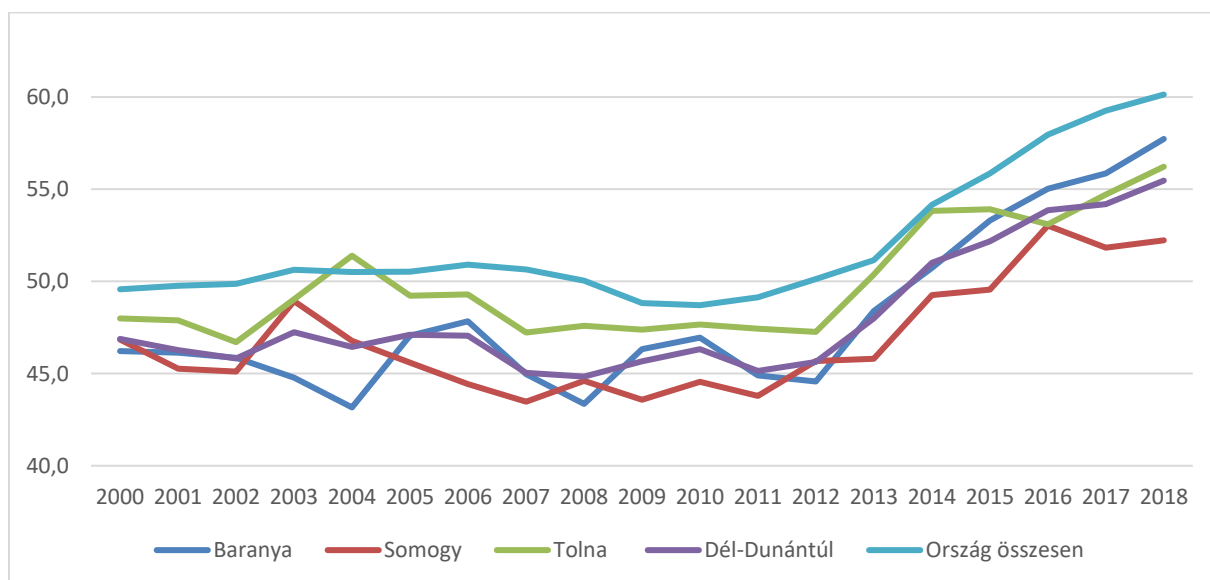
Területi egység	2001	2007	2010	2014	2015	2016	2017	2018
	aktivitási ráta							
Baranya	49,3	48,9	54,2	55,4	58,3	59,6	60,4	62,0
Somogy	50,1	49,1	51,8	54,1	54,2	56,1	55,9	55,7
Tolna	51,6	53,0	52,0	56,9	57,9	55,7	56,4	57,5
Dél-Dunántúl	50,2	50,0	52,8	55,3	56,8	57,4	57,9	58,7
Ország összesen	52,8	54,7	54,8	58,7	59,9	61,1	61,8	62,5
	foglalkoztatási ráta							
Baranya	46,1	45,0	47,0	50,7	53,3	55,0	55,9	57,7
Somogy	45,3	43,5	44,6	49,3	49,6	53,0	51,8	52,2
Tolna	47,9	47,2	47,7	53,8	53,9	53,1	54,7	56,2
Dél-Dunántúl	46,3	45,0	46,3	51,0	52,2	53,9	54,2	55,5
Ország összesen	49,8	50,7	48,7	54,1	55,9	58,0	59,3	60,1
	munkanélküliségi ráta							
Baranya	6,5	8,0	13,4	8,4	8,5	7,6	7,5	6,9
Somogy	9,7	11,5	14,0	8,9	8,6	5,4	7,3	6,3
Tolna	7,2	10,8	8,4	5,4	6,9	4,6	3,0	2,2
Dél-Dunántúl	7,7	9,9	12,4	7,8	8,1	6,2	6,3	5,6
Ország összesen	5,7	7,4	11,2	7,7	6,8	5,1	4,2	3,7

Mindezeket végül – most már nem az adatokra, hanem a vizuális eszközökre támaszkodva – egy hosszabb időszámban, az ezredfordulótól kezdődően is bemutatjuk.

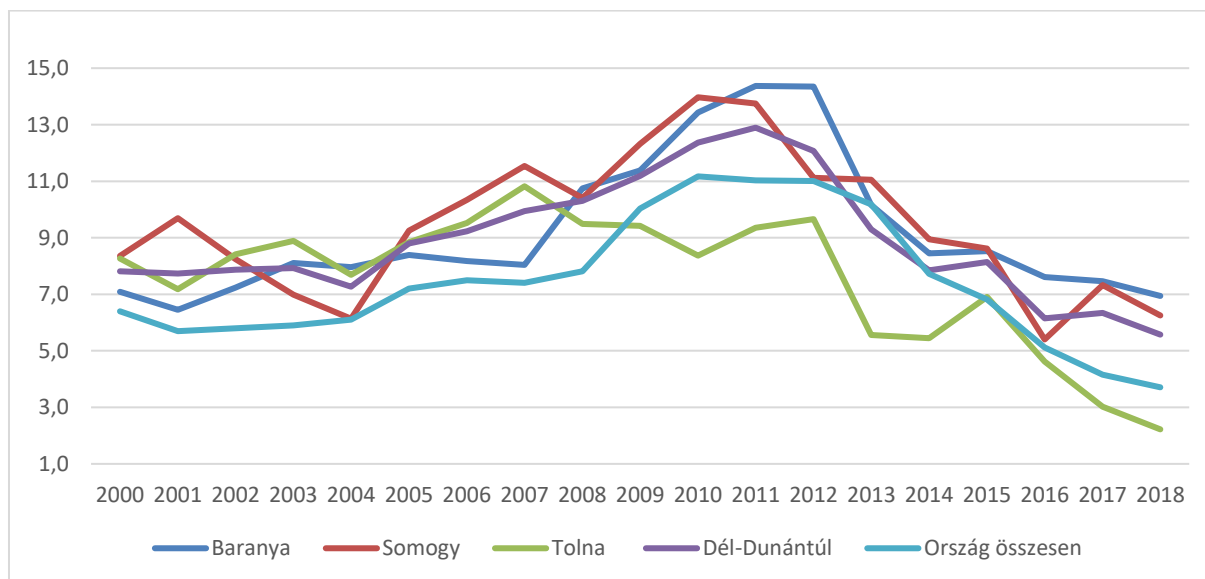
1. ábra: Az aktivitási ráta fejlődése az ezredfordulótól

2. ábra: A foglalkoztatási ráta fejlődése az ezredfordulótól

3. ábra: A munkanélküliségi ráta változása az ezredfordulótól

Van még egy szempont, amelynek mentén tisztázni kell a munkaerőpiac helyzetét, mégpedig az, hogy vannak az eddigiektől eltérő létszám-csoportokat átfogó kategóriák is. Ezeket Baranya megyére vonatkozó számokkal azért is érdemes konkretizálni, mert így plasztikusabbá válnak a kategóriák közötti különbségek.

12. tábla: A különböző munkaerőpiaci státuszú csoportok nagyságrendje Baranya megyében, 2016-18

Létszám-kategóriák	2016	2017	2018
	ezer fő		
Foglalkoztatott	154,3	155,3	159,3
Munkanélküli	12,7	12,5	11,9
Gazdaságilag aktív	167,1	167,9	171,2
Gazdaságilag inaktív	113,4	110,2	104,8

A gazdaságilag aktív, a foglalkoztatott és a munkanélküli létszámot a KSH a (nemzetközi standardok alapján végzett) munkaerőpiaci felmérés (MEF) adataiból állítja össze. Nagyon röviden: **foglalkoztatott** az, akinek a felmérés előtti héten legalább egy órányi jövedelemszerző tevékenysége volt. **Munkanélkülinek** az számít, akinek az elmúlt héten nem volt egy órányi munkajövedelme sem, az elmúlt négy héten aktívan keresett munkát és a következő két hétben munkavégzésre rendelkezésre áll. **Gazdaságilag aktív** a foglalkoztatottak és munkanélküliek összege. **Gazdaságilag inaktív** a munkavállalási korú népesség mínusz gazdaságilag aktívak. A MEF „**munkavállalási korúnak**” tekinti a 15-74 éves népességet, a felmérésben ezt a kört vizsgálja.

Aktivitási ráta: gazdaságilag aktív / munkavállalási korú népesség. **Foglalkoztatási ráta:** foglalkoztatottak / munkavállalási korú népesség. **Munkanélküliségi ráta:** munkanélküliek / gazdaságilag aktívak.

Alkalmazott: 1 és annál több főt foglalkoztató vállalkozások, költségvetési intézmények, valamint a kijelölt nonprofit szervezetek által alkalmazottak száma, amelyet a KSH az éves intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtési rendszerből gyűjt ki.

Nyilvántartott álláskereső: a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat keretében működő megyei/járási munkaügyi kirendeltségeken nyilvántartásba vett személy, a munkavállalási kor ebben az esetben a nyugdíjkorhatárig tart.

13. tábla: A bruttó és nettó havi átlagkeresetek emelkedése a Dél-dunántúli régióban, 2015-19 (adott év I-III. negyedévi adatok)

Területi egység	2015.		2016.		2017.		2018.		2019.	
	Ft/fő/h ó	előző évhez viszonyított arány (%)	Ft/fő/h ó	előző évhez viszonyított arány (%)	Ft/fő/h ó	előző évhez viszonyított arány (%)	Ft/fő/h ó	előző évhez viszonyított arány (%)	Ft/fő/h ó	előző évhez viszonyított arány (%)
Bruttó havi átlagkereset, forint										
Baranya	195 675	101,5	205 575	105,1	236 104	114,9	267 572	113,3	293 673	110,8
Somogy	201 537	103,9	209 386	103,9	239 545	114,4	267 721	112,3	294 970	110,5
Tolna	220 282	105,7	233 773	106,1	269 045	115,1	297 693	110,7	333 899	111,5
Dél-Dunántúl	203 577	103,4	213 468	104,9	244 885	114,7	274 681	112,4	303 513	110,9
Ország összesen	243 112	103,9	257 908	106,1	290 864	112,8	324 126	111,7	359 885	110,8
Nettó havi átlagkereset, forint										
Baranya	128 168	101,5	136 708	106,7	157 008	114,8	177 935	113,3	195 293	110,8
Somogy	132 008	103,9	139 243	105,5	159 297	114,4	178 034	112,3	196 155	110,5
Tolna	144 286	105,7	155 460	107,7	178 914	115,1	197 965	110,7	222 043	111,5
Dél-Dunántúl	133 344	103,4	141 957	106,5	162 848	114,7	182 663	112,4	201 836	110,9
Ország összesen	159 240	103,9	171 509	107,7	193 424	112,8	215 544	111,7	239 323	110,8

6.2.1.13. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése szerint (2014-2019) – Frissítve: 2019.11.29. (Letöltve: 2020.01.17.)

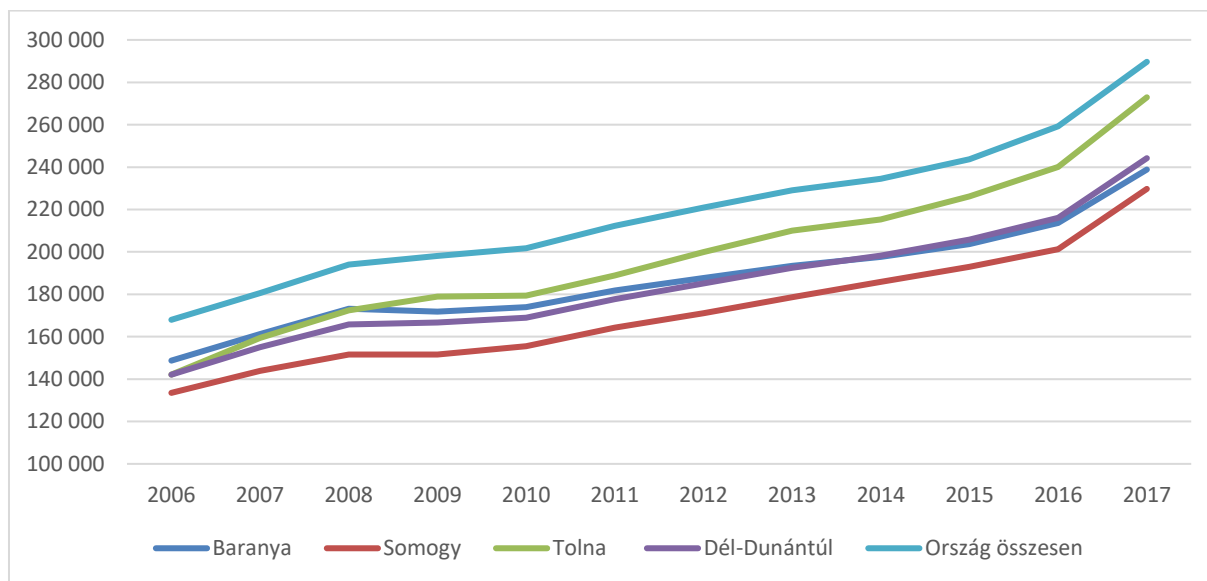
6.2.1.14. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók kedvezmények nélküli nettó átlagkeresete a munkáltató székhelyének elhelyezkedése szerint (2014-2019) – Frissítve: 2019.11.29. (Letöltve: 2020.01.17.)

Alkalmazottak átlagkeresete: a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások, költségvetési intézmények, valamint a kijelölt nonprofit szervezetek által közölt adat a teljes munkaidőben alkalmazottak havi átlagkeresetéről. Az adatokat a KSH az éves intézményi munkaügyi-statisztikai adatgyűjtési rendszer alapján közli. A nettó keresetknél az adókedvezmények figyelembevétele nélkül. Az ország összesennél az országhatáron kívüli tevékenységgel együtt.

A 13. tábla alapján sommásan csak annyit állapíthatunk meg, hogy a keresetek Baranya megyei növekedése az elmúlt öt év egyikében sem érte el sem a társ-megyék kereseti dinamikáját, sem az országos átlagot. Ez értelemszerűen csak fokozza a megye társadalmi-gazdasági leszakadását, a megtartó erő gyengülését.

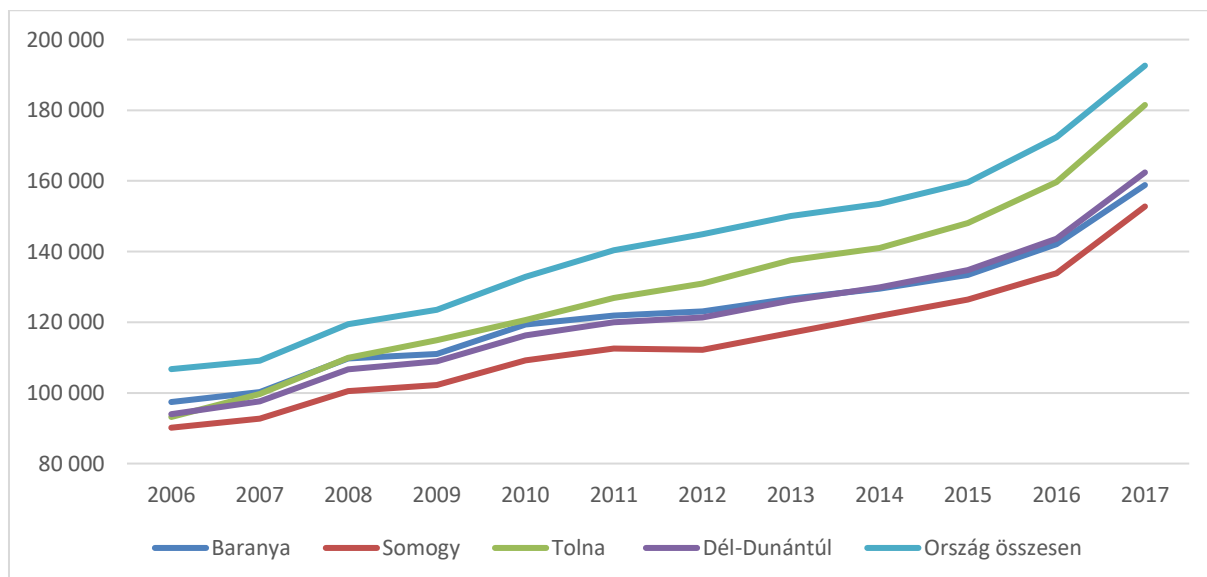
A keresetek alakulását végül vizuális eszközökkel is bemutatjuk – módszertani okok miatt ezúttal csak 2006-tól kezdődően.

4. ábra: A bruttó havi átlagkeresetek fejlődése 2006-2017

6.2.1.15. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete telephely területe szerint (2000-2017) – Frissítve: 2019.01.21. (Letöltve: 2019.12.10.)

5. ábra: A nettó havi átlagkeresetek fejlődése 2006-2017

6.2.1.16. Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete telephely területe szerint (2000-2017) – Frissítve: 2019.01.21. (Letöltve: 2020.01.16.)

A 4. és 5. ábra alapján különösen szembeűnő a kereseti olló nyílása: nő a távolság a régió és az országos átlag között. Pontosabban: Tolna megye tudta követni az országos átlagot, Baranya megye viszont a 10 évvel ezelőtti régiós vezető pozícióból jelentősen visszaesett.

A következő két tábla – az előzőekkel szemben – egyrészt a Jelentés készítésekor rendelkezésre álló legfrissebb, 2019 I-III. negyedévi adatait mutatja be Baranyára és környezetére vonatkozóan, másrészt igyekszik ebben a körben egy átfogó képet nyújtani Baranya megye teljesítményének különböző dimenzióiról, önmagában is, illetve a társ-megyékhez, a régió egészéhez és az országos szinthez viszonyítva.

14. tábla: Összehasonlító adatok (megye – régió – ország) 2019. I-III. negyedév

Megnevezés	Baranya	Somogy	Tolna	Dél-Dunántúl	Ország
	megye				
Lakónépesség					
Népesség száma, ezer fő	361	301	217	880	9 773
Népesség indexe	99,2	99,2	99,2	99,2	99,9
Népsűrűség, fő/km ²	81	50	59	62	105
Gazdasági aktivitás					
Aktivitási arány, %	60,6	55,7	59,5	58,7	63,1
Foglalkoztatási arány, %	57,0	53,8	57,4	56,0	60,9
Munkanélküliségi ráta, %	5,9	3,5	3,4	4,5	3,5
Alkalmazásban állók, keresetek					
Alkalmazásban állók száma, ezer fő	89,5	74,0	49,7	213,2	3 184,8
számának indexe	100,7	99,4	99,4	99,9	100,6
Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft	293 673	294 970	333 899	303 513	359 885
havi bruttó átlagkeresetének indexe	110,8	110,5	111,5	110,9	110,8
havi nettó átlagkeresete, Ft	195 293	196 155	222 043	201 836	239 323
havi nettó átlagkeresetének indexe	110,8	110,5	111,5	110,9	110,8
Regisztrált vállalkozások					
Regisztrált vállalkozások száma	60 599	57 622	36 971	155 192	1 790 051
Regisztrált vállalkozások számának indexe	101,5	101,5	102,1	101,6	102,0
1000 lakosra jutó vállalkozás	168	191	170	176	183
Beruházás					
Teljesítményérték, millió Ft	92 675	76 258	70 069	239 002	5 344 471
Beruházások volumenindexe	131,3	125,0	106,9	121,2	113,8
Egy lakosra jutó teljesítményérték, ezer Ft	256,9	253,0	322,2	271,7	546,9
Ipar					
Termelés volumenindexe	106,5	102,0	106,2	105,0	106,1
Egy lakosra jutó termelési érték, ezer Ft	1 191	1 303	2 196	1 478	2 632
Termelés volumenindexe	98,9	100,7	99,6	100,0	105,5
Értékesítés volumenindexe	104,0	100,6	100,8	101,3	106,6
Ezen belül: belföldi	106,6	96,3	103,4	102,9	106,3
export	101,5	101,2	97,1	100,7	106,6
Értékesítésből az export aránya, %	50,1	87,9	39,7	68,9	70,8
Építőipar					
Termelés volumenindexe	130,0	127,9	149,4	135,5	127,0
Egy lakosra jutó termelési érték, ezer Ft	116,1	118,3	191,2	135,4	226,0
Lakásépítés					
Épített lakás	71	242	61	374	10 302

Épített lakások indexe	53,8	64,7	117,3	67,0	100,8
Tízezer lakosra jutó épített lakások száma	2,0	8,0	2,8	4,3	10,5
Turizmus					
Vendégek száma, ezer	270,2	544,8	75,8	890,9	9 892,9
Vendégek számának indexe	107,1	95,3	106,5	99,5	100,9
Vendégéjszakák száma, ezer	654,2	1 556,9	178,2	2 389,3	24 675,6
Vendégéjszakák számának indexe	108,2	92,6	104,4	97,3	99,8
Kiskereskedelem					
Kiskereskedelmi forgalom, millió Ft	274 906	255 589	161 667	692 163	8 338 588
Egy lakosra jutó kiskereskedelmi forgalom, ezer Ft	762,1	847,9	743,4	786,9	853,2

Az aktivitás adatai a MEF adatgyűjtéséből származnak. [6.6.3. Baranya \(BA\) – Frissítve: 2019.12.23.](#) (Letöltve: 2020.01.20.)

A különböző területek képviselői minden bizonnyal más és más momentumokat tartanak fontosnak, ezért a fenti táblából csak néhány részt emelünk ki, azokat is a 2019. I. félév összefoglaló adataihoz (összefoglaló tábla a 6. számú jelentésben található) viszonyítva elemezzük.

Amit elsőre megállapíthatunk, nem más, mint az a sajnálatos tény, miszerint, amíg az országos aktivitási arány 2019 I-III. negyedév időszakára vetítve (2019 első félévéhez viszonyítva) növekedett, addig Baranyában csökkent (1,5% ponttal). Mindemellett azonban az alkalmazásban állók száma – az országos trenddel megegyezően - növekedni tudott (39,5 ezer fő), hasonlóképpen a bruttó baranyai átlagkeresetek. Az idő előrehaladtával a regisztrált vállalkozások száma is nőtt, valamint – értelemszerűen – a megyei beruházások teljesítményértéke. Az építőipari termelés volumene viszont kis mértékű csökkenést mutat Baranya megyében, miközben az épített lakások száma növekszik.

A 15. táblából szintén csak néhány általunk fontosabbnak vélt adatot emelnénk ki. Láthatjuk, hogy a foglalkoztatottak száma országosan meghaladta a 4,5 millió főt, Baranya megyében pedig a vizsgált időszakban 155,4 ezren dolgoztak. A munkanélküliségi rátánk továbbra is az országos átlagnál rosszabb, habár a 2019. első félévihez képest 1%-pontos javulást azért elkönnyelhetünk. Amit talán még érdemes megemlítenünk, hogy amíg az ipari értékesítésben országosan jelentős túlsúllyal szerepel az export, addig az adatok szerint Baranyában nagyjából 50-50%-ot tesz ki a hazai és külföldi értékesítés aránya.

15. tábla: Gazdasági-társadalmi jelzőszámok, 2019. I-III. negyedév

Megnevezés	Baranya megyében	előző év azonos időszaka = 100,0%	Országosan	előző év azonos időszaka = 100,0%
Élveszületések száma	2 160	96,6	66 257	98,4
Halálozások száma	3 855	103,7	97 536	100,0
Természetes szaporodás, fogyás (-)	-1 695	114,4	-31 279	103,5
Alkalmazásban állók száma	89 509	100,7	3 184 825	100,6
Alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft	293 673	110,8	359 885	110,8
Alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, Ft	195 293	110,8	239 323	110,8
Foglalkoztatottak száma, ezer fő	155,4	96,5	4 521,0	100,8

Munkanélküliek száma, ezer fő	9,7	109,1	162,5	91,2
Gazdaságilag inaktív népesség száma, ezer fő	107,3	101,4	2 736,3	98,9
Munkanélküliségi ráta, %	5,9		3,5	
Nyilvántartott álláskeresők száma az időszak végén	13 546	97,9	243 356	96,9
Álláskeresési járadékban részesültek száma az időszak végén	1 469	82,4	38 549	97,9
Álláskeresési segélyben részesültek száma az időszak végén	1 167	119,7	28 439	112,2
Szociális ellátásban részesültek száma az időszak végén	3 983	90,7	63 785	88,8
Beruházások teljesítményértéke, millió Ft	92 675	131,3	5 344 471	113,8
Ipari termelés értéke, millió Ft (A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai)	429 739	106,5	25 717 959	106,1
Ipari termelés értéke, millió Ft (A 49 főnél többet foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai)	298 234	98,9	23 289 119	105,5
Ipari értékesítés, millió Ft	299 418	104,0	25 282 788	106,6
Ezen belül:				
belföldi értékesítés, millió Ft	149 348	106,6	7 391 285	106,3
export, millió Ft	150 070	101,5	17 891 503	106,6
Építőipari termelés értéke, milliárd Ft	41,9	130,0	2 209,1	127,0
Épített lakások száma	71	53,8	10 302	100,8
Megszűnt lakások száma	4	25,0	1 035	92,7
Kiadott lakásépítési engedélyek és egyszerű bejelentések száma	346	113,4	27 388	102,7
A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak száma	654 225	108,2	24 675 610	99,8
Ebből: külföldiek	119 146	97,5	12 174 456	100,1
Kiskereskedelmi forgalom, millió Ft	274 906	102,9	8 338 588	104,5

X az időszak végén [6.6.3. Baranya \(BA\) – Frissítve: 2019.12.23.](#) (Letöltve: 2020.01.20.)

2.3 Baranya megye társadalmi-gazdasági, munkaerőpiaci jellemzői

A relatív pozíció jellemzését követően Baranya megye legfontosabb „abszolút” adatait és értékeit is érdemes összefoglalni, bemutatni a Baranya megyét átfogó demográfiai, gazdasági, foglalkoztatási helyzetet, a jelen-képet és az utóbbi évek fejlődési ívét, az ezekből levonható következtetéseket.

A 14-15 és 17-23. táblák forrása: [6.6.3. Baranya \(BA\) – Frissítve: 2019.12.23.](#) (Letöltve: 2020.01.20.)

A cél ugyancsak a megye helyzetének átfogó bemutatása, a legfontosabb jellemzők kiemelésével. Egy olyan kép kialakítása, amely alkalmas arra, hogy szembenézzünk önmagunkkal, és meghatározzuk ebből következően a legfontosabb jövőbeli célokat, teendőket. A Jelentés célja ebben az esetben is az, hogy amennyiben Baranya megye „relatív” és „abszolút” pozíciójának értékelése a Baranya Paktum szélesebb közvéleménye, fóruma elé (is) kerül, az kiérlelhet egy összefogáson, partnerségen alapuló, olyan közös képet és célrendszert, ami képes lehet aktivizálni a megvalósításban érintett személyeket, szervezeteket, intézményeket, így jelentősen javíthatja a közös célok érvényesülésének hatékonyságát.

16. tábla: A népességszám alakulása, népsűrűség Baranya megyében, 2019. január 1.

Év	Lakónépesség száma (fő)	Népsűrűség (fő/km ²)
2008	396 633	90
2009	394 911	89
2010	393 758	89
2011	391 455	88
2012	380 904	86
2013	377 142	85
2014	373 984	84
2015	371 110	84
2016	368 135	83
2017	365 726	83
2018	363 721	82
2019	360 704	81

6.1.1. A lakónépesség nem szerint, január 1. (2001–); és 6.1.3. Népsűrűség, települések száma, január 1. (2001–) - Frissítve: 2019.06.28. (Letöltve: 2020.01.07.)

17. tábla: A lakónépesség Baranya megyében nem és korcsoport szerint, 2019. január 1.

Korcsoport, év	Férfi	Nő	Összesen		1000 férfira jutó nő
			fő	előző év azonos időpontja=100,0	
– 4	8 097	7 668	15 765	99,7	947
5– 9	8 389	7 758	16 147	96,9	925
10–14	9 192	8 641	17 833	100,7	940
15–19	9 381	8 931	18 312	99,1	952
20–24	11 090	11 128	22 218	95,8	1 003
25–29	11 906	11 164	23 070	99,3	938
30–34	10 335	9 745	20 080	100,2	943
35–39	11 055	11 123	22 178	93,3	1 006
40–44	14 582	14 586	29 168	100,6	1 000
45–49	12 702	12 896	25 598	99,4	1 015
50–54	11 769	12 381	24 150	101,8	1 052
55–59	11 410	12 603	24 013	96,1	1 105
60–64	13 165	15 525	28 690	98,3	1 179
65–69	10 156	13 424	23 580	102,0	1 322
70–74	7 161	10 708	17 869	103,9	1 495
75–79	5 236	9 188	14 424	99,0	1 755
80–84	3 143	6 630	9 773	100,3	2 109
85–89	1 583	3 828	5 411	102,5	2 418
90–	528	1 897	2 425	107,0	3 593
Összesen	170 880	189 824	360 704	99,2	1 111
Ebből:					
–14	25 678	24 067	49 745	99,1	937
15–64	117 395	120 082	237 477	98,4	1 023

65–	27 807	45 675	73 482	101,8	1 643
-----	--------	--------	--------	-------	-------

18. tábla: Népmozgalmi események Baranya megyében

Időszak		Házasságkötés	Élveszületés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás (-)	Egy éven aluli meghaltak
Száma						
2018.	I. negyedév	259	745	1 457	-712	4
	I. félév	845	1 422	2 584	-1 162	6
	I–III. negyedév	1 664	2 235	3 717	-1 482	6
	I–IV. negyedév	1 961	2 966	5 039	-2 073	7
2019.	I. negyedév	213	694	1 530	-836	5
	I. félév	868	1 387	2 714	-1 327	8
	I–III. negyedév	1 855	2 160	3 855	-1 695	9
Előző év azonos időszaka = 100,0%						
2019.	I. negyedév	82,2	93,2	105,0	117,4	125,0
	I. félév	102,7	97,5	105,0	114,2	133,3
	I–III. negyedév	111,5	96,6	103,7	114,4	150,0

Baranya demográfiai helyzete – akármilyen adatokkal mérjük – egyértelműen a veszteségek sorozatát mutatja. És ez nem pusztán a népesség idősödésének, abszolút számokban jelentkező fogyásának európai vagy országos szinten is érzékelhető jelensége, hanem annál több. A születések és halálozások számából adódó természetes fogyáson túl az elvándorlás hatása is erős: Baranya és Pécs ugyan régiós központ, egyetemi város, jelentős vonzerővel, de ezek mégsem képesek kompenzálni a megye és a megyeszékhely népességmegtartó erejének csökkenését. A gazdaság nem elég dinamikus ahhoz, hogy elég vonzó új munkahelyeket teremtsen a fiataloknak, visszatartsa a fiatalabb és idősebb generációkat is akár a hazai mobilitástól (elsősorban a főváros felé), akár a külföldi munkavállalástól, karrierépítéstől.

19. tábla: Az alkalmazásban állók főbb adatai Baranya megyében

Időszak	Alkalmazásban állók, fő			Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete, Ft			Teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, Ft		
	összesen	ebből:		összesen	ebből:		összesen	ebből:	
		fizikai foglalkozás ú	szellemi foglalkozás ú		fizikai foglalkozás ú	szellemi foglalkozás ú		fizikai foglalkozás ú	szellemi foglalkozás ú
2018. I. negyedév	85 967	47 539	38 428	263 932	198 400	341 407	175 514	131 936	227 035
2018. I. félév	85 861	47 389	38 473	267 159	201 648	344 355	177 660	134 095	228 996
2018. I–III. negyedév	85 827	47 303	38 524	267 572	203 425	342 805	177 935	135 277	227 964
2018. I–IV. negyedév	85 829	47 163	38 665	270 604	205 660	346 480	179 951	136 763	230 408
2019. I. negyedév	88 814	47 994	40 778	286 055	223 085	358 547	190 226	148 352	238 434
2019. I. félév	89 324	48 089	41 201	291 116	227 284	363 955	193 592	151 144	242 030
2019. I–III. negyedév	89 509	48 136	41 342	293 673	229 905	365 893	195 293	152 887	243 319

Előző év azonos időszaka = 100,0%									
2019. I. negyedév	100,4	98,5	103,1	109,2	111,6	106,6	109,2	111,6	106,6
2019. I. félév	100,8	98,5	103,9	109,9	112,2	107,3	109,9	112,2	107,3
2019. I-III. negyedév	100,7	98,4	103,9	110,8	112,6	108,4	110,8	112,6	108,4

Önmagában nézve mind az alkalmazottak foglalkoztatási, mind jövedelmi adatainak alakulása biztató, folyamatos növekedést jelez. Nem szabad ugyanakkor elfelejtkezni a foglalkoztatásnál a közfoglalkoztatás hatásáról, a kereseteknél pedig arról, hogy a növekedés elmarad az országos átlagtól, tehát nem erősíti Baranya megye megtartó erejét. Ez lehet az alacsonyabb bérű, és Baranya megyében viszonylag jelentős mértékű közfoglalkoztatás következménye, de lehet annak a megnyilvánulása is, hogy a szellemi foglalkozásúak Baranyában (is) jobb érdekérvényesítési pozícióban vannak, mint a fizikaiak. Ez azért külön is ellentmondásos helyzet, mert Baranya egyrészt egyetemi városnak, kutató-helynek tartja magát, a szellemi tőkére és a tudásalapú gazdaságra kíván építeni (ami nyilvánvalóan a szellemi foglalkozások felértékelődésével jár), másik oldalról nagyon elvárná, hogy a fiatalok szakmát tanuljanak, feleljenek meg a gazdaság növekvő elvárásainak.

20. tábla: A nyilvántartott álláskeresők főbb jellemzői Baranya megyében

Időpont	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:			Bejelentett betöltetlen álláshely	Álláskeresési járadékban	Álláskeresési segélyben részesült	Szociális ellátásban	
		nő	pályakezdő	25 éven aluli					
Száma									
2018.	január	13 973	6 849	1 424	2 275	1 664	1 729	829	4 408
	február	14 383	7 057	1 511	2 405	2 652	1 836	838	4 733
	március	14 687	7 263	1 546	2 438	2 851	1 903	847	4 728
	április	14 078	6 983	1 468	2 661	1 864	1 944	833	4 613
	május	13 471	6 709	1 360	2 520	2 089	1 784	847	4 465
	június	13 651	6 813	1 490	2 681	2 116	1 565	889	4 520
	július	14 276	7 288	1 608	2 446	3 011	2 012	902	4 581
	augusztus	14 134	7 237	1 578	2 390	2 232	2 037	930	4 523
	szeptember	13 837	7 099	1 553	2 349	2 224	1 782	975	4 392
	október	13 257	6 727	1 391	2 185	2 108	1 547	1 027	4 312
	november	13 283	6 714	1 390	2 188	2 028	1 527	1 058	4 220
	december	13 396	6 749	1 300	2 135	1 805	1 569	1 097	4 278
2019.	január	13 878	6 935	1 279	2 116	1 673	1 638	1 112	4 449
	február	14 385	7 210	1 343	2 244	2 587	1 707	1 123	4 595
	március	14 777	7 416	1 283	2 159	2 216	2 067	1 133	4 418
	április	14 533	7 273	1 204	2 129	1 367	2 025	1 138	4 326
	május	14 306	7 187	1 145	2 106	1 240	1 845	1 136	4 393
	június	14 082	7 042	1 193	2 102	965	1 583	1 183	4 378
	július	13 800	7 011	1 218	2 074	1 424	1 612	1 197	4 279
	augusztus	13 796	6 988	1 243	2 124	1 455	1 698	1 185	4 155
	szeptember	13 546	6 783	1 293	2 186	1 712	1 469	1 167	3 983
Előző év azonos időpontja = 100,0%									
2019.	január	99,3	101,3	89,8	93,0	100,5	94,7	134,1	100,9
	február	100,0	102,2	88,9	93,3	97,5	93,0	134,0	97,1
	március	100,6	102,1	83,0	88,6	77,7	108,6	133,8	93,4
	április	103,2	104,2	82,0	80,0	73,3	104,2	136,6	93,8
	május	106,2	107,1	84,2	83,6	59,4	103,4	134,1	98,4
	június	103,2	103,4	80,1	78,4	45,6	101,2	133,1	96,9
	július	96,7	96,2	75,7	84,8	47,3	80,1	132,7	93,4
	augusztus	97,6	96,6	78,8	88,9	65,2	83,4	127,4	91,9
	szeptember	97,9	95,5	83,3	93,1	77,0	82,4	119,7	90,7

A nyilvántartott álláskeresők főbb jellemzőit 2019. január elejétől vizsgálva, láthatjuk, hogy összességében 14 ezer fő körül mozog a Baranya megyei átlagos létszám (az egyes hónapok közötti különbség több száz fő is lehet). 2019 III. negyedévében viszont pozitív elmozdulást tapasztalhattunk, hiszen júliustól megfordult az irány, s a megelőző két negyedévhez képest folyamatos a csökkenés. Az álláskeresők nagyságrendje tekintetében az országos átlagnál – sajnos - továbbra is rosszabbul állunk, viszont, ha a vizsgált negyedév tendenciája folytatódik, az elkövetkező időszakokra vonatkozóan bizakodók lehetünk. Fontos megjegyeznünk, hogy a havi álláskeresői számokat nézve, továbbra is figyelembe kell vegyük a közfoglalkoztatás miatti szezonális - el nem hanyagolható - hatását.

Megállapíthatjuk továbbá, hogy 2019 harmadik negyedévében a pályakezdők és a 25 éven aluliak száma folyamatosan növekedett. Ennek szezonális oka van, hiszen azon fiatalok, akik tanulmányaikkal végeztek, de még nem helyezkedtek el, jellemzően a tanév végét követő hónapokban (július-szeptember) jelentkeznek be a területi munkaügyi kirendeltségekhez. További rossz hír, hogy a bejelentett betöltetlen álláshelyek száma a vizsgált időszakban folyamatosan nőtt. Szeptemberben már több mint 1700 potenciális munkahelyről beszélhetünk. Pozitívum viszont, hogy a regisztrált álláskeresők körében 2019 III. negyedévében csökkent a nők száma.

21. tábla: A gazdasági szervezetek beruházásainak értéke és indexe gazdasági ágak szerint Baranya megyében, 2019. I-III. negyedév

Gazdasági ág		Beruházás összesen		Ebből:		
				épületek és egyéb építmények	belföldi	import
		millió Ft	előző év azonos időszaka = 100,0%		gépek, berendezések, járművek	
				millió Ft		
A	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	10 686	130,8	3 170	834	4 596
B	Bányászat, kőfejtés	56	109,5	9	1	46
C	Feldolgozóipar	26 182	173,9	6 906	4 883	14 382
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	10 445	97,6	7 406	2 980	59
B+C+D	Ipar, víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	36 683	142,1	14 321	7 864	14 487
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés	2 972	93,7	2 251	108	614
B+C+D+E	Ipar	39 656	136,8	16 572	7 972	15 100
F	Építőipar	3 566	210,9	834	548	2 184
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	4 121	109,6	895	1 204	2 022
H	Szállítás, raktározás	3 046	132,1	1 892	47	1 108
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1 422	276,9	759	383	279
J	Információ, kommunikáció	243	97,2	72	68	103
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	271	180,4	153	17	100
L	Ingtatlanügyletek	2 580	157,6	2 144	318	118
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 412	127,2	602	276	435
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	994	79,7	247	227	521
O	Közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	10 451	120,5	7 581	830	2 037
P	Oktatás	9 020	96,5	5 600	1 127	2 293
Q	Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2 682	160,7	1 707	240	734
R	Művészet, szórakoztatás, szabad idő	2 350	274,5	1 817	357	175
S	Egyéb szolgáltatás	174	81,3	73	35	66
A-S	Összesen	92 675	131,3	44 119	14 482	31 873

22. tábla: A megyei székhelyű ipar adatai Baranya megyében

Időszak		Termelés	Belföldi	Export-	Összes
			értékesítés		
Ipar, víz- és hulladékgazdálkodás nélkül (B+C+D), millió Ft					
2018.	I. negyedév	92 719	43 661	44 556	88 216
	I. félév	191 791	86 376	94 480	180 855
	I–III. negyedév	287 331	130 714	143 223	273 937
	I–IV. negyedév	384 857	179 459	199 842	379 301
2019.	I. negyedév	94 670	49 447	45 487	94 934
	I. félév	193 959	99 176	96 510	195 685
	I–III. negyedév	298 234	149 348	150 070	299 418
Előző év azonos időszaka = 100,0%					
2019.	I. negyedév	98,0	108,1	98,4	103,2
	I. félév	96,4	108,0	98,5	103,1
	I–III. negyedév	98,9	106,6	101,5	104,0

23. tábla: Az építőipari tevékenység Baranya megyében

Időszak		Építőipari termelés	Új szerződések értéke az évekzdetétől a tárgyidőszak végéig	Szerződésállomány értéke a tárgyidőszak végén
Milliárd Ft				
2018.	I. negyedév	6,2	5,7	5,2
	I. félév	16,9	14,8	7,4
	I–III. negyedév	29,3	23,1	6,8
	I–IV. negyedév	43,8	34,8	7,6
2019.	I. negyedév	10,4	7,2	7,9
	I. félév	25,6	15,7	6,0
	I–III. negyedév	41,9	27,4	6,5
Előző év azonos időszaka = 100,0%				
2019.	I. negyedév	151,8	114,0	137,7
	I. félév	137,8	96,3	73,6
	I–III. negyedév	130,0	107,9	87,1

Munkaerőpiaci oldalról nézve érdemes kiemelnünk, hogy a baranyai gazdaságnak vannak az utóbbi években dinamikusabb (feldolgozóipar), javuló (építőipar) és mélyebben repülő ágazatai (információ, kommunikáció).

Összességében a beruházások pozitív képet mutatnak, 2019 I–III. negyedévében az előző év azonos időszakához képest 31,3%-os volt a növekedés, de a térségbeli jellemzők vonatkozásában továbbra sem állunk jól. Nem látszik eldőlni (konszenzust mutatni) az a dilemma sem, hogy a baranyai gazdaság és munkaerőpiac milyen mértékben (arányban, területeken) kíván az intelligens, tudásalapú gazdaságra, és milyen mértékben a jelenlévő alacsony végzettségű munkaerőre építő gazdaság fejlesztésére fókuszálni.

A következő blokkban a nyilvántartott álláskeresők szegmensét vizsgáljuk, a **Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztálya** által készített tájékoztatók és elemzések felidézése útján. Ebben a jelenleg elérhető legfrissebb, 2019. decemberi (IV. negyedévi) tájékoztatót idézzük, kiegészítve mindazt, amit már Baranya országos pozíciója során megismerhettünk és megemlíthettünk, de ahol érdemes, visszatekintünk az előző 3 év fejlődésére is.

24. tábla: A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai Baranya megyében, 2019. december

Megnevezés	2019. dec.	Változás az előző hónaphoz képest		Változás az előző évhez képest	
		Főben	%-ban	Főben	%-ban
Nyilvántartott álláskereső	13 611	-20	-0,1%	215	1,6%
A nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességhez* (%)	8,0	-	0,0%	-	0,0%
A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez** (%)	5,2	-	0,0%	-	0,1%
Gazdaságilag aktív népesség száma***	165 096	-	-	nem releváns	nem releváns
Pályakezdő	1 141	-61	-5,1%	-159	-12,2%
Férfi	6 894	32	0,5%	247	3,7%
Nő	6 717	-52	-0,8%	-32	-0,5%
25 éves és fiatalabb	1 985	-142	-6,7%	-150	-7,0%
50 éves és idősebb	4 558	63	1,4%	80	1,8%
Legfeljebb 8 általánost végzett	5 983	66	1,1%	81	1,4%
Szakmunkás végzettségű	3 754	25	0,7%	36	1,0%
Középiskolát végzett	3 198	-77	-2,4%	50	1,6%
Diplomás	675	-34	-4,8%	47	7,5%
Nyilvántartásba belépő	2 076	97	4,9%	24	1,2%
Első alkalommal belépő	141	-22	-13,5%	-109	-43,6%
Legalább egy éve folyamatosan nyilvántartott	4 120	5	0,1%	12	0,3%
...ezek aránya a nyilvántartásban lévők közül (%)	30,3	-	0,1	-	-0,4

* Gazdaságilag aktív népesség: a foglalkoztatottak és az álláskeresők együttes száma. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal Munkaerő-felmérése, 2018. A változás százalékpontban értendő.

** Munkavállalói korú népesség: a 15-64 év közötti népesség teljes száma. Forrás: KEKKH, 2015. január 1. A változás százalékpontban értendő.

*** 2019. III. negyedévében. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

Az álláskeresők 24. táblában szereplő számának megítéléséhez mindenképpen emlékeztetnünk kell arra, hogy ez a szám azokat takarja, akik álláskeresőként regisztráltatták magukat. Ehhez képest a tényleges (potenciális) munkaerőforrás egyrészt több (mert sokan vannak álláskeresők, akik valamiért nem regisztráltatták magukat), másrészt kevesebb (mert ugyancsak sokan vannak, akik nem akarnak munkát vállalni, de vagy kényszerből, vagy

valamilyen szolgáltatás reményében bejelentkeztek a regisztrációba, miközben volt és van más, nemritkán a legális foglalkoztatáson kívüli jövedelemszerző tevékenységük).

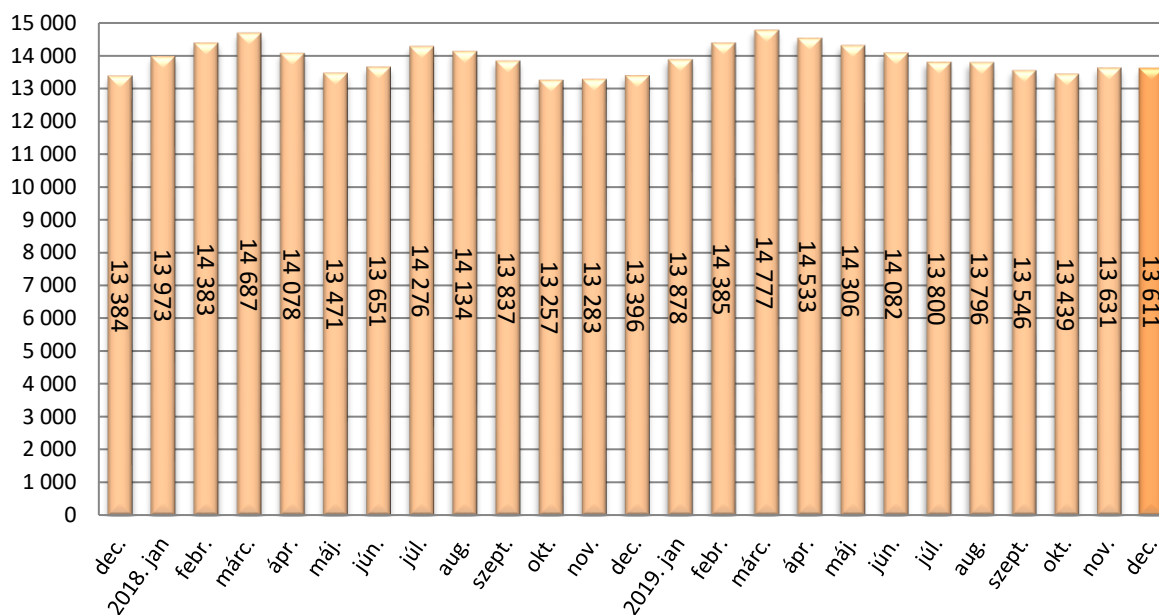
2019 decemberének záró napján a Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztályának nyilvántartásában 13 611 álláskereső szerepelt. Amióta mérik az álláskeresők számát, ez az érték - az elmúlt három évet leszámítva - soha nem volt tizenötezer alatt. Az indokok egyrészt demográfiai jellegűek – a megye lakosságának kimutatható elöregedése és az elvándorlás, másrészt az álláskeresők nyilvántartásával kapcsolatos jogszabályi feltételek megváltozása. (És sajnos csak harmadsorban az elsődleges munkaerőpiaci integráció eredménye.)

2019 utolsó hónapjában átlagosan 2 094 fő volt a nyilvántartásból kilépők száma, ez nagyjából megegyezik az egy évvel korábbival és az előző negyedévi átlaggal. Ez is azt támasztja alá, hogy a nyilvántartott álláskeresők tömeges kiáramlása befejeződött. Minden jel arra utal, hogy a regisztrált munkanélküliek mértéke 2018-ban elérte az elvárható minimumot, számuk 13-14 ezer fő között állandósulni látszik.

Az indokokat csak kis részben lehet a megye demográfiai folyamataival magyarázni (a lakosság kimutatható elöregedése és az elvándorlás, valamint az inaktívok számának növekedése). Munkaerőpiaci szempontból sokkal lényegesebb, hogy a foglalkoztatási és a munkanélküliségi ráta úgy stagnál, hogy közben az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérés részaránya erősödni tudott. 2019-ben ugyan 623 fővel kevesebben léptek ki a nyilvántartásból, mint egy éve, de megoszlásuk úgy alakult, hogy a közfoglalkoztatásba kerülők teljes száma egyötödével (773 fő) csökkent, az elsődleges munkaerőpiacra kilépők száma pedig 244 fővel nőtt. Összesen a kilépők 15%-a ment közfoglalkoztatásba (négy éve még egyharmaduk), és 35%-a munkaviszonyba (négy éve még csak az egynegyedük).

A bejelentett állásajánlatok teljes száma jelentős visszaesést mutat, de fontos megjegyeznünk, hogy e mögött szinte teljes egészében a közfoglalkoztatás visszaszorulása áll. A munkaerőpiac keresleti oldala nagyjából állandósulni látszik, de úgy tűnik, hogy a közfoglalkoztatásból kikerülő alkalmas munkavállalókat szívja el. Ez azt is feltételezi, hogy az álláskeresők száma (az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedésre azonnal alkalmasak fluktuációja mellett) érdemben nem fog változni. A regisztrációban maradt álláskeresők sajnos a legkevésbé mobilizálhatók, a tartósan regisztráltak aránya – sajnos – várhatóan tovább fog növekedni.

**6. ábra: A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása Baranya megyében
2017. december - 2019. december**

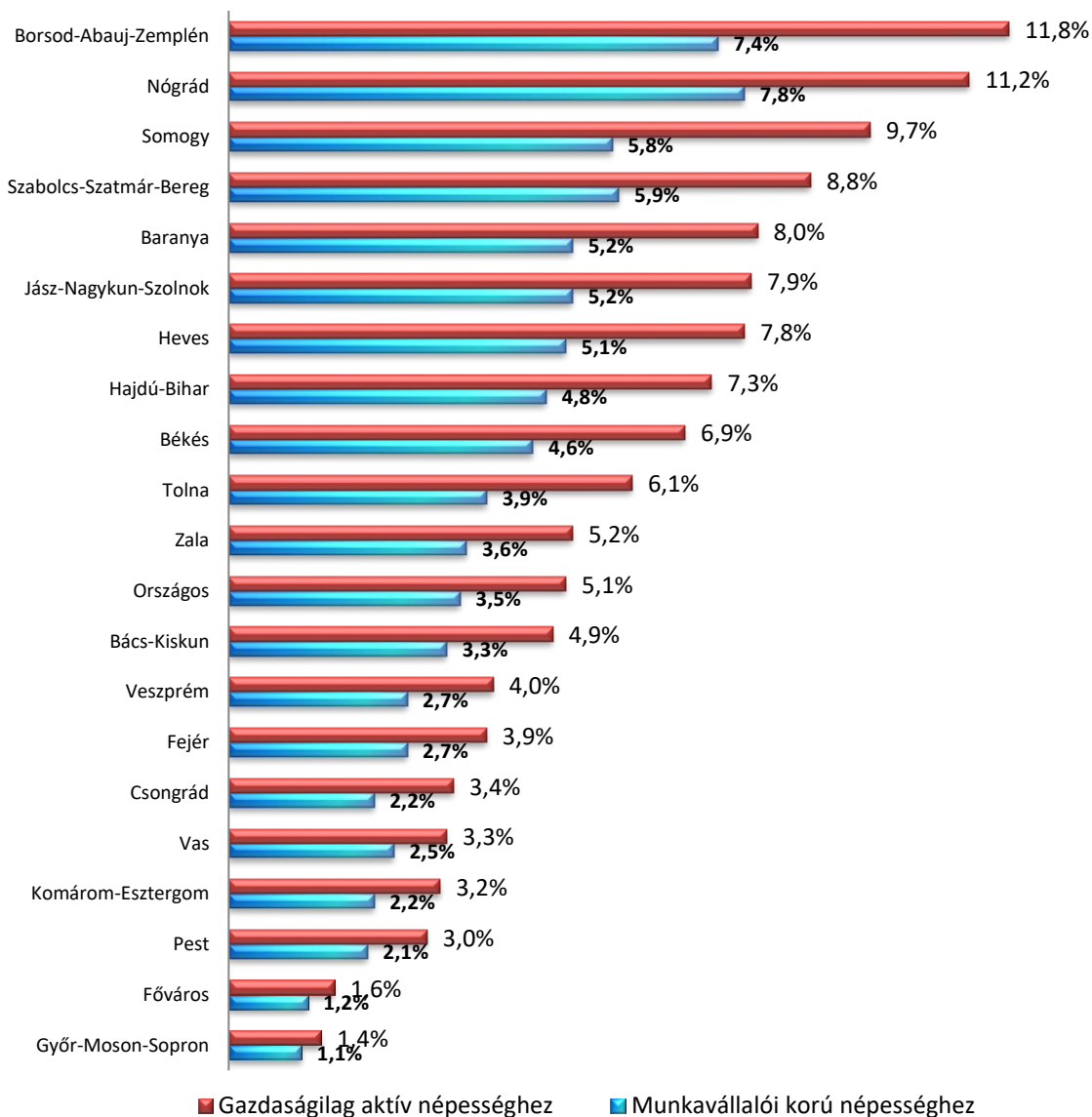

Az álláskeresők zárónapi létszáma 215 fővel (1,6%-kal) magasabb, mint egy éve. A nyilvántartott álláskeresők éves átlaga 13 982 fő (113 fővel, 0,8%-kal magasabb, mint 2018-ban), az év végi záró létszám ennél 2,7%-kal alacsonyabb.

Az előző év végéhez viszonyítva országosan 1,8%-ot csökkenve, 234 903 fővel zárt a nyilvántartott álláskeresők száma. A megyék nagyjából felében csökkent, máshol nőtt az álláskeresők száma az egy évvel korábbihoz képest. A legnagyobb arányú csökkenés sz Észak-Alföldön volt, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyében több mint egytizeddel csökkent az álláskeresők száma, érdekes módon a nyugati határszél kedvező adottságú megyéiben (Győr-Moson-Sopron, Veszprém) ugyanilyen mértékben nőtt. Az éves átlag 258 367 fő volt, ez négyezerrel kevesebb, mint a 2018-as átlag, és egytizeddel kevesebb, mint az év végi záró szám.

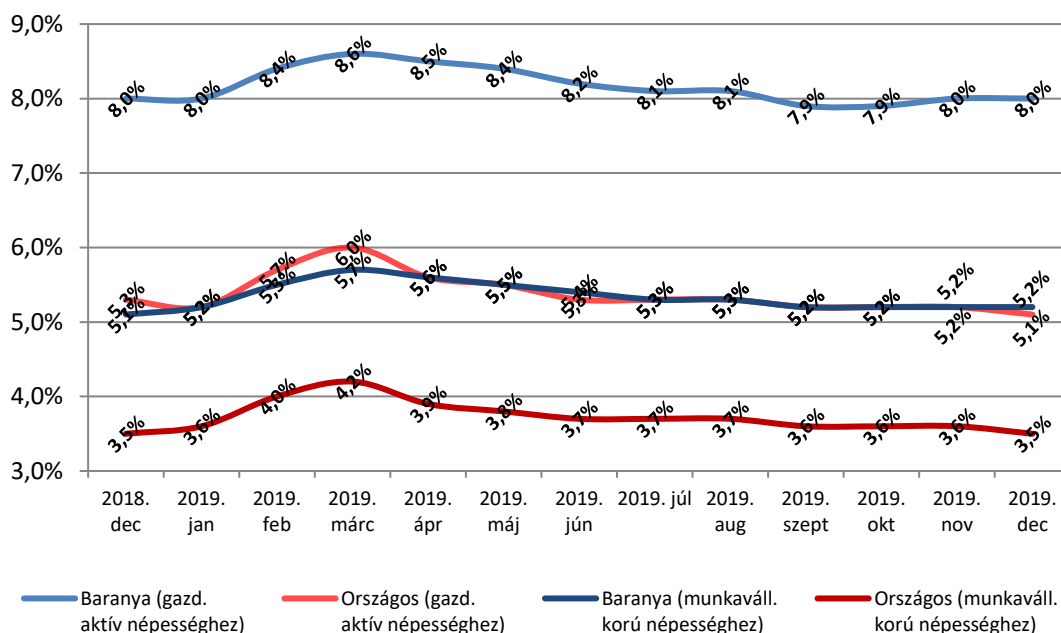
2019 záró napján a legkevesebb nyilvántartott továbbra is Győr-Moson-Sopron megyében volt (3 135 fő), a legtöbb Borsod-Abaúj-Zemplénben (35 552 fő).

7. ábra: A nyilvántartott álláskeresők aránya országos összehasonlításban, 2019. december

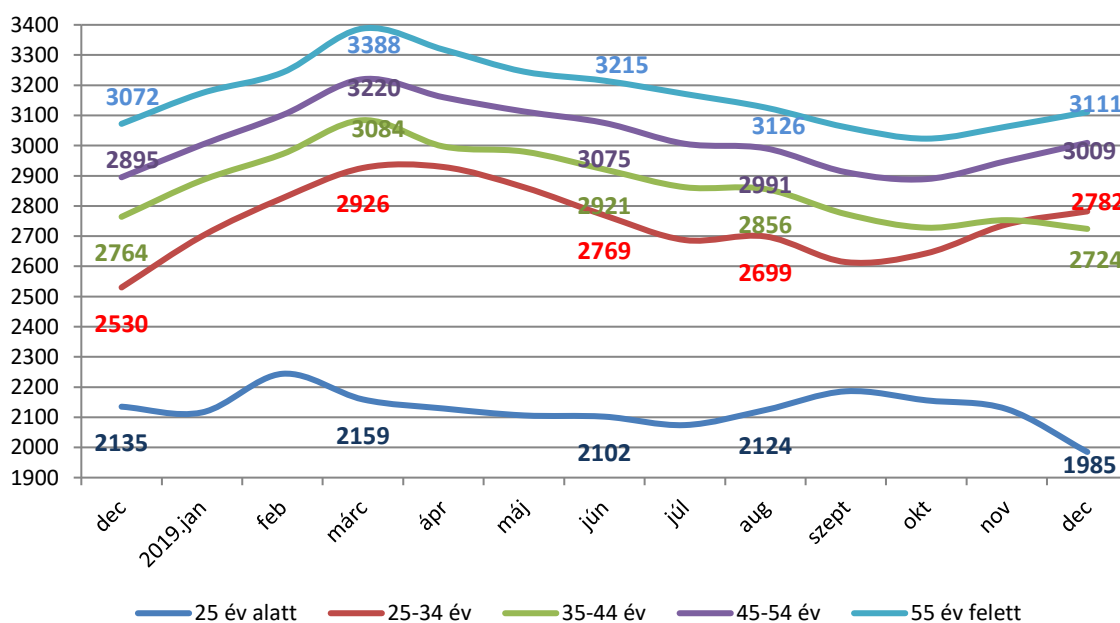
Az országos 5,1%-os álláskeresési rátához képest Baranya megye az évet 8%-kal zárta, csak az észak-keleti megyékben és Somogyban magasabb a nyilvántartott álláskeresők aránya.

8. ábra: Az álláskereső arányának alakulása az elmúlt két évben

A nyilvántartott álláskereső arányát a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat a gazdaságilag aktív népességhez (foglalkoztatottak + álláskereső), a Központi Statisztikai Hivatal a munkavállalói korú (15-64 év közötti) népességhez viszonyítja.

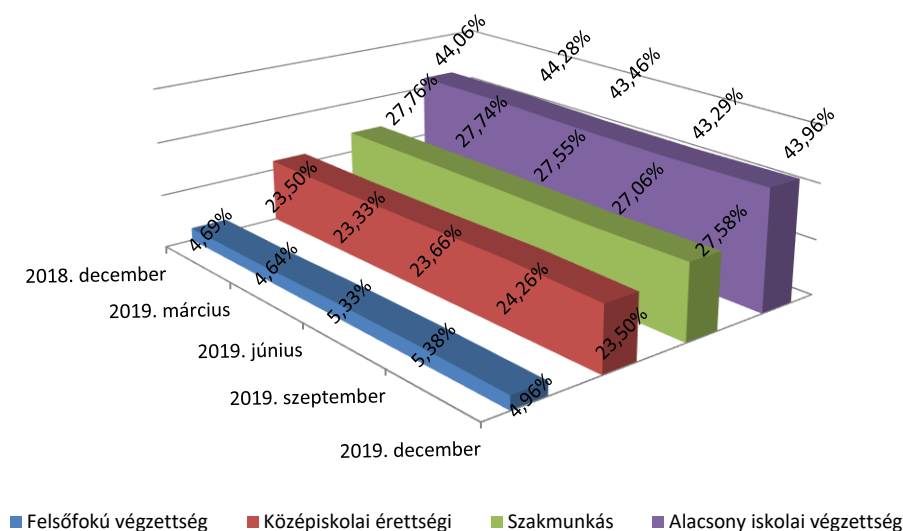
9. ábra: Az álláskereső megoszlása életkor szerint, 2018. december - 2019. december

Az egy évvel korábbihoz képest a 25 év alattiak létszáma jelentősen (7,0%-kal), a 35-44 év közöttieké kis mértékben (1,4%) csökkent. Érdekes módon egytizeddel nőtt a „fiatal felnőttek”, a 25-34 év közöttiek létszáma, amit semmi nem jelzett előre és kizárólagos indokot sem lehet megjelölni. Sajnos tovább nőtt az idősebbek száma is, az 50 év felettiak 2%-kal vannak többen, mint egy éve.

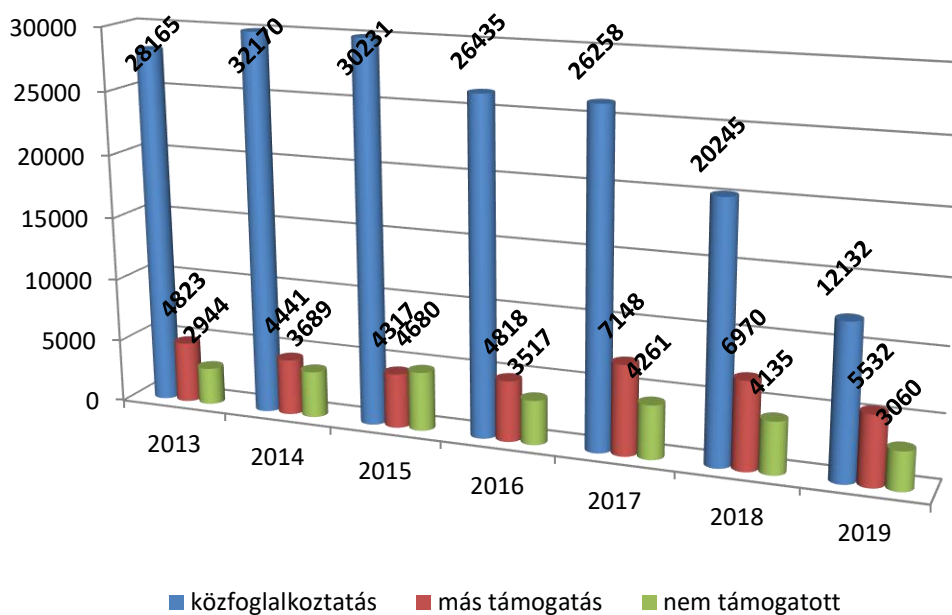
2019 év végén a nyilvántartottak egyharmada (33,2%) volt ötven év feletti, több, mint kétszer annyian vannak, mint 25 év alattiak (15,2%). Érdekes ugyanakkor, hogy az idősebb korosztályban több a hölgy, a fiatalabbaknál pedig a férfiak vannak többen.

10. ábra: A regisztrált álláskeresők aránya iskolai végzettség szerint

Az iskolai végzettség szempontjából a regisztráltak közötti arányok hosszú ideje állandósulni látszanak. A szakmunkások és az érettségivel rendelkezők hasonló arányt tesznek ki, előbbi 27,6%, utóbbi 23,5%. A felsőfokú végzettségűek aránya 5% környékén van. A szóban forgó negyedév végén az alacsony iskolai végzettségű (legfeljebb általános iskolát végzett) álláskeresők aránya 44% volt, tehát a regisztráltak közel fele (az országos arány is hasonló: 42,8%). Ez az arány évek óta állandónak mondható, annak ellenére, hogy az utóbbi években az alacsony iskolai végzettségűek esetében csökkent a legnagyobb mértékben az álláskeresők száma. Ki kell mondanunk, hogy ennek a rétegnek van a legkisebb esélye a tartós elhelyezkedésre.

11. ábra: Az új álláshelyek számának alakulása Baranya megyében, 2013-2019.

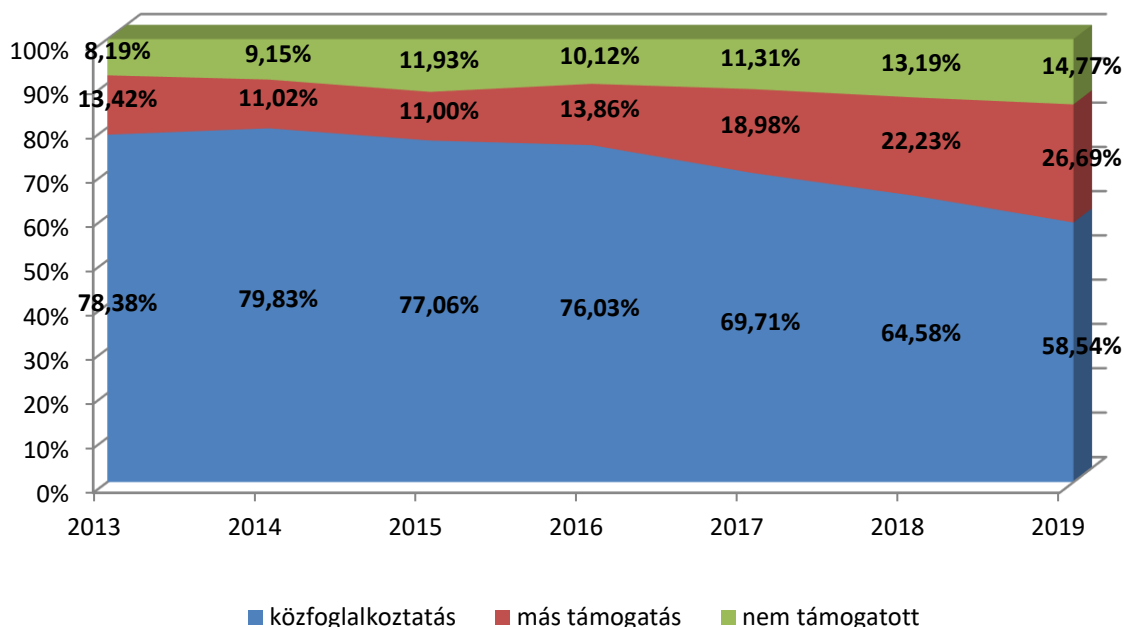

Az elmúlt évnél kissé nagyobb távlatban kitekintve jól nyomon követhetők a munkaerőpiac kínálati oldalának középtávú változásai a megyében. 2013-ig történő visszatekintésben az látható, hogy a közfoglalkoztatással érintett állásajánlatok száma drasztikusan csökkent, az egyéb támogatási formákhoz kapcsolódóké és a nem támogatott állásbejelentésé pedig az utóbbi évben esett vissza valamelyest, de még mindig magasabb a 2013-asnál.

Ez azt jelenti, hogy míg a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó állások száma nagyjából harmadára csökkent (16 033 fővel) 2013 óta, a tavalyi visszaesés ellenére az egyéb támogatással érintett állásajánlatok száma 14,7%-kal, a nem támogatott állásoké pedig 4%-kal magasabb, mint 2013-ban volt. Ez jól nyomon követhető az egyes típusú állásbejelentések közti arányokon.

A következő tábla a bejelentett álláshelyeken belüli fő arányokat érzékelteti:

12. ábra: Bejelentett munkaerőigények aránya az ajánlat jellege szerint Baranya megyében, 2013-2019.

Míg korábban a támogatási igény alapvetően a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódott, már 2019. II. negyedétől jelentős változásnak lehettünk szemtanúi. Az éves adatokat áttekintve, jól látható az állásajánlatok eltolódása a közfoglalkoztatás irányából az elsődleges munkaerőpiaci (önálló vagy támogatott) elhelyezkedések irányába.

Az is pozitívnak tekinthető, hogy amíg 2018 tavaszán a munkáltatók szából egy esetben vállalták volna egy potenciális munkavállaló támogatás nélkül történő alkalmazását, addig 2019 második felében ez az arány háromból egyre módosult. Hozzáteve, habár ez utóbbi valóban javuló tendencia, továbbra is sajnálatosnak gondoljuk, hogy a bejelentett állásajánlatok nagy része kizárólag a bér/bérléscsökkentés támogatás reményében realizálódik.

2019 negyedik negyedében a megye munkáltatói összesen 3432 főre vonatkozó új munkaerőigényt jelentettek be a baranyai foglalkoztatási osztályokon, ami az előző negyedévnek csak a 73,9%-a. Fontos kiemelnünk, hogy a bejelentett álláshelyek közül 945 főre vonatkozó a Pécsi járásban realizálódott. (Egy évvel korábban még több mint kétszer ennyi állásajánlatról beszélhettünk.) A csökkenés egyértelműen a bérjellegű támogatás igénylésével, ezen belül a közfoglalkoztatással érintett állások számával van összefüggésben. 2019 utolsó negyedében Baranyában csupán 717 olyan állásajánlat érkezett be, amelyhez a munkaadó nem igényelt támogatást (ebből 443 a Pécsi járást érintette). A bejelentett állások kapcsán a munkaerőigény jellegének aránya nagyon beszédes, például a Sellyei járásban a szóban forgó időszak során bejelentett 421 állásajánlatból egyetlen egy sem volt,

amely ne kötődött volna valamilyen támogatási igényhez. (Ezt a 3.1 fejezetben tovább részletezzük.)

2019-ben a 3060 fő nem támogatott állásajánlat kétharmada 25 munkakörhöz kapcsolódott (összesen 202 munkakörben kerestek a megye gazdasági szervezetei munkavállalókat). A huszonöt legnépszerűbb munkakörből 12 szakképzettséget igényel. A legnagyobb létszámban igényelt szakmunkás, a lakatos, a harmadik a rangsorban. A huszonötös listába már megszokottan a kereskedelmi és vendéglátó-ipari, a fémipari és az építőipari foglalkozások kerültek bele. A munkáltatók által leginkább keresett munkakörök a következők voltak:

25. tábla: A munkáltatók által bejelentett - leginkább keresett - munkakörök, 2019. IV. negyedév végéig

Munkakör	Igényelt létszám	Arány
9310 Egyszerű ipari foglalkozású	328	10,7%
9239 Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási	234	7,6%
7321 Lakatos	146	4,8%
9236 Konyhai kisegítő	134	4,4%
5113 Bolti eladó	128	4,2%
7114 Pék, édesiparitermék-gyártó	105	3,4%
5134 Szakács	95	3,1%
7511 Kőműves	88	2,9%
7112 Gyümölcs- és zöldségfeldolgozó, -tartósító	80	2,6%
4112 Általános irodai adminisztrátor	76	2,5%
9223 Rakodómunkás	74	2,4%
9212 Hulladékosztályozó	71	2,3%
9329 Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	58	1,9%
9112 Intézményi takarító és kisegítő	56	1,8%
8152 Fémmegmunkáló, felületkezelő gép kezelője	48	1,6%
7524 Épületvillamossági szerelő, villanszerelő	47	1,5%
8121 Textilipari gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	43	1,4%
7325 Hegesztő, lángvágó	42	1,4%
8417 Tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr	34	1,1%
7342 Informatikai és telekommunikációs berendezések műszerésze,	34	1,1%
8122 Ruházati gép kezelője és gyártósor mellett dolgozó	34	1,1%
9119 Egyéb takarító és kisegítő	33	1,1%

5133 Pultos	33	1,1%
5132 Pincér	32	1,0%
3513 Szociális gondozó, szakgondozó	30	1,0%

3. Baranya megye járásainak és településeinek területi pozíciója

A cél a Megye járásai helyzetének átfogó bemutatása, a helyi erős és gyenge pontok meghatározása, ebből következően a legfontosabb jövőbeli, járás-specifikus célok, teendők meghatározása. Ebben az esetben – támaszkodva a Baranya Paktum által nyújtott keretekre – külön is kiemelendő az, hogy a paktum-partnerségre (és a megyei forrásokra) építve lehetőség nyílhat a megyén belüli együttműködés kényszereinek, szükségességének és lehetőségének megfogalmazására, majd megvalósítására.

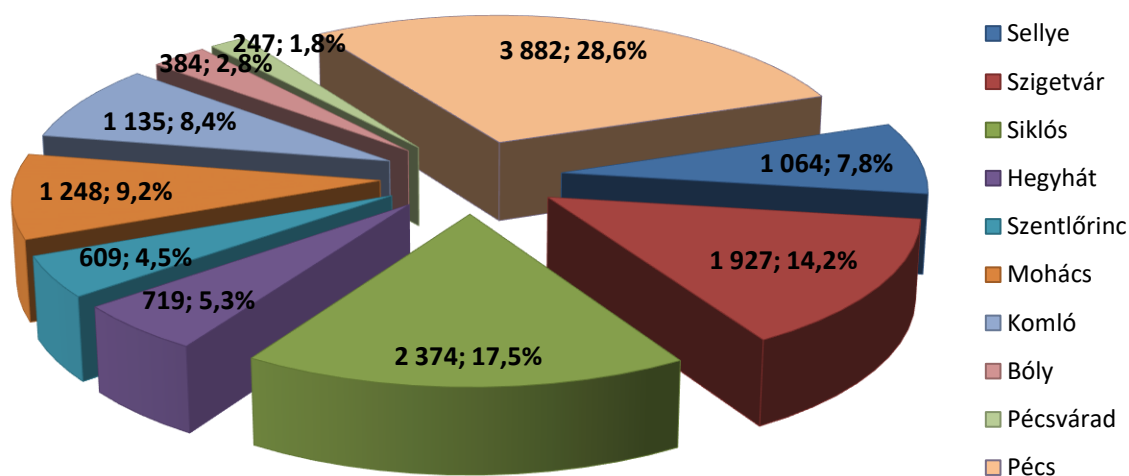
3.1 Baranya megye álláskeresőinek eloszlása járások szerint

A következő ábrák és elemzések forrása ugyancsak a Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály elemzései és adatközlései.

Baranya megye járásai közül az elmúlt évben összességében csak a Mohácsi, Pécsi és Pécsváradi járásban csökkent valamelyest az álláskeresők száma, mindenhol máshol nőtt, Komlón például egyötödével (22,2%) vannak többen, mint 2018 végén.

Az előző negyedévhez viszonyítva 2019 negyedik negyedévének végén az álláskeresők száma a járások közül a Sellyei, a Hegyháti és a Komlói járásban kis mértékben, Szigetvár esetében azonban jelentősebben nőtt. Szigetvár esetében ez 234 fővel több regisztrált álláskeresőt jelent 2019 szeptemberéhez képest. A Bólyi járásban stagnálás tapasztalható. A Mohácsi, Pécsi, Pécsváradi, Szentlőrinci és Siklói járásban az elmúlt negyedévben az álláskeresők száma csökkent, hozzáteve, Baranya megyében a legtöbb álláskereső – Pécsen leszámítva – továbbra is a Siklói járásban él.

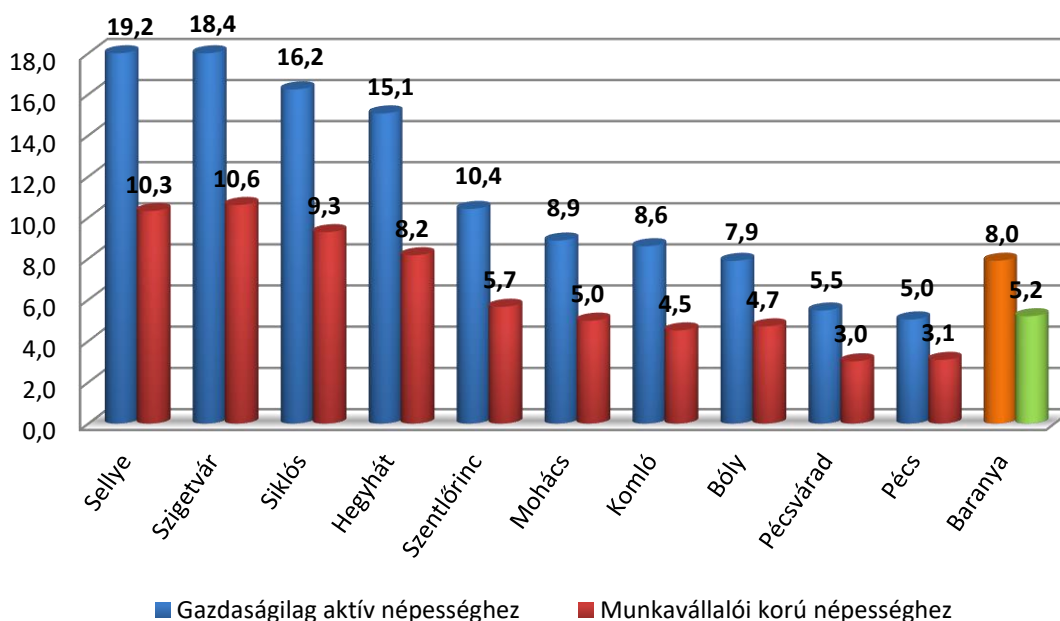
13. ábra: A nyilvántartott álláskeresők száma (fő) és aránya járásonként, 2019. december

Az álláskeresői ráta nagyságát tekintve a 2019 decemberi záró adat a sok éve változatlan állapotot tükrözi, a megye járásai között változatlanul nagy eltérések tapasztalhatók. Három járás (Pécsvárad, Pécs, Bóly) a megyei átlag alatti rátával zárta az évet, viszont Sellye, Szigetvár és Siklós rátája meghaladja a megyei érték kétszeresét. A 2019-es évi legmagasabb arányt februárban mérték Sellyén (21,0%).

A munkavállalói korú lakossághoz viszonyított arányuk természetesen alacsonyabb, de lényegében ugyanezt a sorrendet tükrözi.

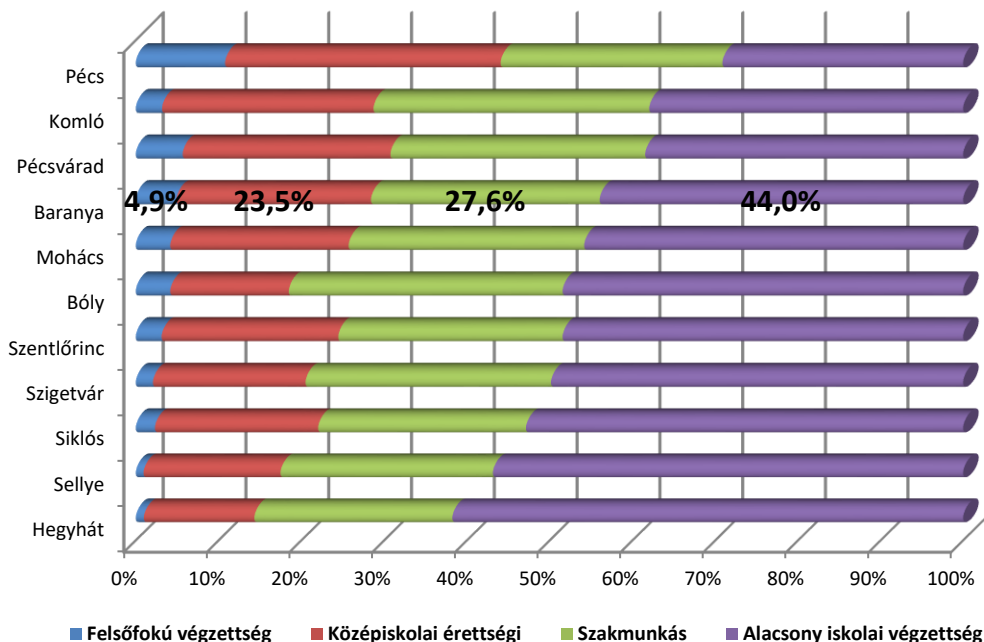
14. ábra: Az álláskeresői ráta alakulása járásonként (%), 2019. december

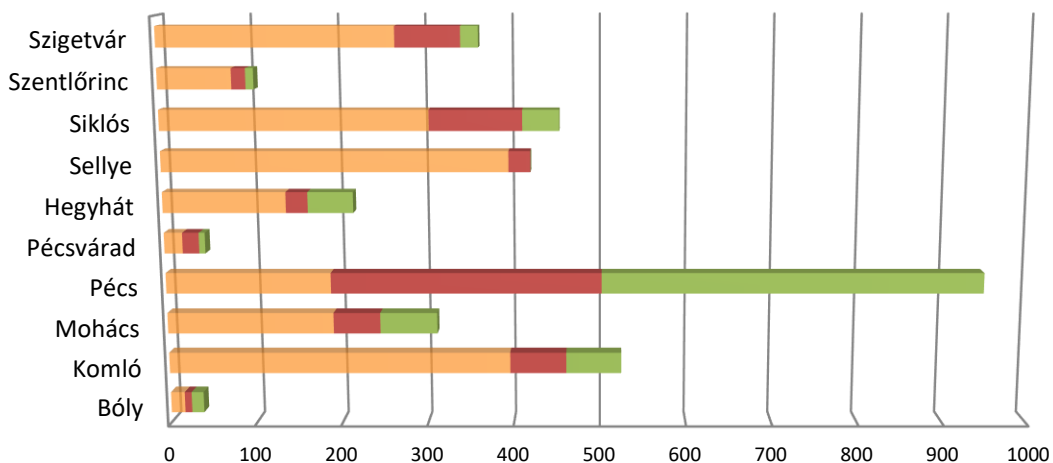
Baranya járásai közül csak háromban (Komló – 38,0%, Pécsvárad – 38,5% és Pécs – 29,1%) alacsonyabb a legfeljebb általános iskolával rendelkezők aránya a megyei átlagnál. Három járásban ez az arány meghaladja az 50%-ot. A végzettségek arányát a járások között a következő ábra jól érzékelteti.

Az is fontos tényező, hogy Pécsen a diplomások aránya 10%, és a diplomás regisztráltak kétharmada itt él, ezzel szemben a sellyei és a helyhádi járásban szából egy álláskereső rendelkezik felsőfokú végzettséggel. További jellemző a megye munkaerő-kínálatára, hogy a nyilvántartottak egyes csoportjaiban az iskolai végzettségek aránya jelentős eltéréseket mutat.

15. ábra: A regisztrált álláskeresők aránya iskolai végzettség szerint Baranya megye járásában, 2019. december

16. ábra: A bejelentett álláshelyek aránya a munkaerőigény jellege szerint 2019. negyedik negyedévében, járásonként

	Bóly	Komló	Mohács	Pécs	Pécsvárad	Hegyhát	Sellye	Siklós	Szentlőrinc	Szigetvár
■ közfoglalkoztatás	16	396	192	190	21	141	396	306	84	269
■ más támogatás	8	65	54	312	19	25	25	106	16	74
■ nem támogatott	14	64	66	443	7	52	0	42	9	20

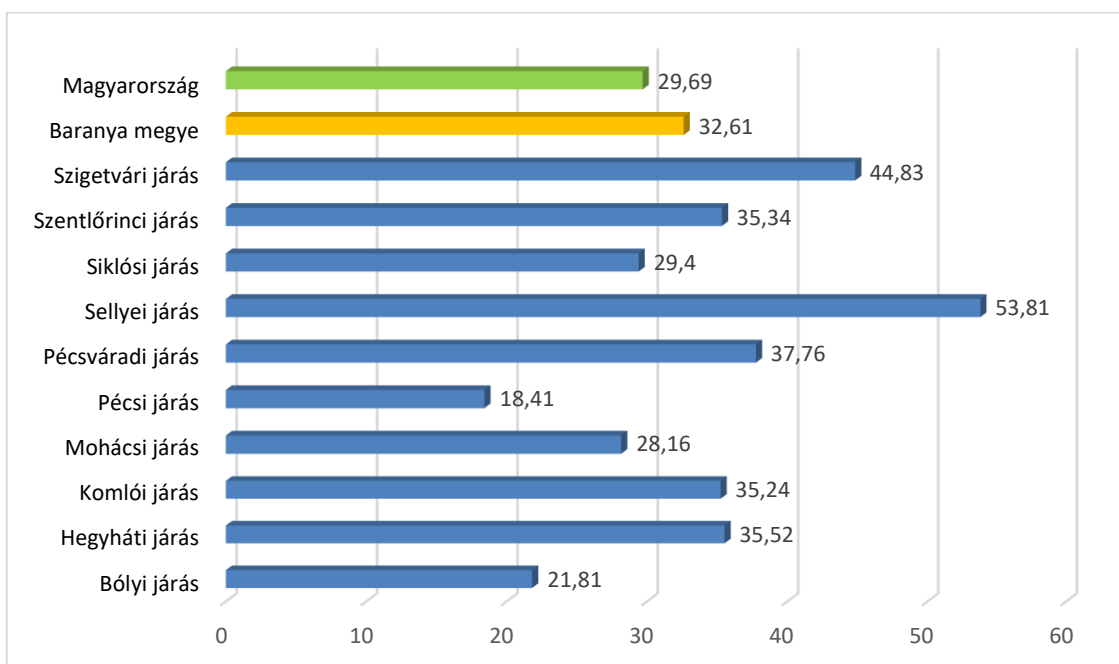
A járásközött természetesen ebben a vonatkozásban is jelentős eltérések mutatkoznak. Már megszokott, hogy a legtöbb állásbejelentés a pécsi térségben történik, 945 fővel az összes állásajánlat 27,5%-át adták, ugyanakkor a támogatással nem érintett álláshelyek 61,8%-a (443 fő) Pécs körzetéhez kötődik. Ez azt jelenti, hogy Pécssett nagyjából minden második hely támogatás nélküli. A másik véglet Sellye, ahol 421 ajánlatból egy olyan sem volt, ami nem kötődött valamilyen támogatáshoz.

Az egész év során mindösszesen 20 724 főre érkezett állásajánlat a foglalkoztatási osztályokhoz. Ezek közül 3 060 (14,8%) nem kötődött támogatáshoz, 5 532 (26,7%) valamilyen támogatási formához, 12 132 (58,5%) pedig közfoglalkoztatáshoz kapcsolódott. Az összes állásajánlatok száma 10 626-tal (azaz egyharmadával) volt kevesebb, mint 2018-ban, ennek döntő többsége (76,4%-a) közfoglalkoztatás. A közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó állásajánlatok száma majdnem 40,1%-kal csökkent az előző évhez képest, a többi állásajánlaté 23%-kal.

Munkaerőpiaci szempontból nagyon beszédes adat az úgynevezett közfoglalkoztatási ráta, ami azt mutatja meg, hogy a közfoglalkoztatásban lévők átlagos létszáma hogyan aránylik a nyilvántartott álláskeresők és a közfoglalkoztatásban lévők számának összegéhez. 2019. január és november között ez az arány Magyarországon 29,69% (havi átlag). 2016-ban a havi átlagos arány még 41,59% volt.

Megyénkben ez a mutató 2019. ugyanezen időszakában havonta átlagosan 32,61%, ami, habár az országos tendenciához igazodik, az országos átlagnál rosszabb adat. Baranya megyében gyakorlatilag két nyilvántartottra jut egy közfoglalkoztatott, de a járásközött igen nagy eltérések mutatkoznak.

17. ábra: Átlagos közfoglalkoztatási ráta járásonként, 2019.01.-11. hó (%)

Forrás: <http://kozfoglalkoztatatas.bm.hu> - Letöltés: 2020.01.20.

Az egyes baranyai járások között, mint annyi más tekintetben, szintén jelentős eltérések mutatkoznak. A két véglet között nagyon nagy a különbség, több mint 35 százalékpont (ami természetesen érthető okokra vezethető vissza). A vizsgált időszakban továbbra is a Sellyei járás rendelkezik a legrosszabb adattal, itt 53,81% volt a közfoglalkoztatási ráta, ami 1220 főt jelent ebben a járásban (havi átlag). A Pécsi járás érthető okokból kifolyólag ennél sokkal jobb eredménnyel bír, de ha Pécs-t kivesszük ebből, Baranya megye járásai közül Bóly is viszonylag jól szerepel, a maga 21,81%-os rátájával, ami esetükben mindössze 112 főt jelent. Hasonlóan relatív jó helyen áll a Mohácsi járás is (28,16%, 542 fő), Szigetvár viszont a második legrosszabb eredménnyel „büszkélkedhet”, a közel 45%-os közfoglalkoztatási rátájával (összesen 1416 fő). A fenti ábrán tehát jól látszik, mely járások esetében beszélhetünk a legkisebb esélyről, ha az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedési lehetőségeket említjük.

3.2 Az egyes járások jellemzői

A következő táblák járásonként, és azon belül településenként tartalmazzák a következő adatokat:

- Lakónépesség száma (fő) 2015.01.01
- Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
- Folyamatosan nyilvántartott >365 napja (tartósan álláskeresők száma) (fő)
- Járadék típusú ellátásban részesülők száma (fő)
- Segély típusú ellátásban részesülők száma (fő)
- Rendszeres szociális segélyben részesülők száma (fő)
- Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (FHT) részesülők száma (fő)
- 25 év alatti nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
- 50 éves és idősebb nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
- Pályakezdő nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
- Legfeljebb 8 általános végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők száma (fő)
- Gazdaságilag aktív népesség száma (becsült) (fő)
- Az álláskeresők aránya (%) a gazdaságilag aktív népességen belül (ÁK / Gazd. aktív népesség %)
- Munkavállalói korú népesség száma (fő)
- Az álláskeresők aránya (%) a munkavállalási korú népességen belül (ÁK/Munkav. korú népesség %)

Az adatok a **2019. decemberi** állapotot tükrözik, forrása a BAMKH Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály.

Az NFSZ honlapján ugyancsak elérhetők járásonkénti település-soros adatok, de a legutóbbi 2018. decemberi állapot szerinti, illetve csak (nem szerkeszthető) pdf-formátumban.

https://nfsz.munka.hu/Lapok/full_afsz_kozos_statisztika/full_afsz_az_afsz_nyilvantartasok_fontosabb_adatai.aspx

26. tábla: A Bólyi járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
BABARC	723	28	7	4	6	0	6	6	11	2	8	302	9,3	488	5,74
BELVÁRDGYULA	437	16	4	2	3	0	3	3	7	0	3	143	11,2	291	5,50
BÓLY	3 846	58	14	9	18	0	4	3	29	1	19	1 579	3,7	2 615	2,22
BORJÁD	452	13	1	3	0	0	0	1	2	0	7	191	6,8	328	3,96
HÁSSÁGY	304	2	0	0	0	0	0	1	0	1	0	128	1,6	199	1,01
KISBUDMÉR	109	9	5	1	0	0	5	2	3	2	4	40	22,7	88	10,23
LIPTÓD	230	14	5	1	3	0	7	1	9	0	6	72	19,3	143	9,79
MÁRIAKÉMÉND	521	19	3	3	0	0	4	2	5	1	8	194	9,8	364	5,22
MONYORÓD	176	13	5	1	0	0	5	0	7	0	4	58	22,3	122	10,66
NAGYBUDMÉR	190	8	8	0	2	0	2	0	6	0	5	80	10,0	143	5,59
OLASZ	616	9	2	1	0	0	3	2	3	1	1	275	3,3	425	2,12
PÓCSA	191	4	3	1	1	0	1	0	3	0	3	96	4,2	136	2,94
SZAJK	853	17	6	4	6	0	1	1	8	1	4	361	4,7	568	2,99
SZEDERKÉNY	1 771	35	9	6	2	0	4	4	10	3	9	834	4,2	1 202	2,91
TÖTTÖS	581	20	6	4	3	0	4	2	9	0	14	213	9,4	393	5,09
VERSEND	978	119	37	10	5	0	52	19	28	9	91	298	39,9	651	18,28
Összesen	11 978	384	115	50	49	0	101	47	140	21	186	4 865	7,9	8 156	4,71

27. tábla: A Komlói járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
BIKAL	726	13	2	4	2	0	2	0	6	0	5	342	3,8	486	2,67
BODOLYABÉR	230	14	2	0	1	0	2	1	1	0	11	74	18,8	160	8,75
EGYHÁZASKOZÁR	778	14	2	2	2	0	2	1	3	0	3	296	4,7	524	2,67
HEGYHÁTMARÓC	158	8	2	0	2	0	2	3	4	1	3	51	15,6	102	7,84
KÁRÁSZ	340	12	4	0	3	1	4	0	4	0	8	135	8,9	245	4,90
KOMLÓ	25 445	782	116	140	71	0	138	130	233	53	275	9 050	8,6	17 406	4,49
KÖBLÉNY	226	12	2	1	0	0	3	1	4	1	11	83	14,4	163	7,36
LIGET	421	19	2	3	1	0	5	5	5	2	8	139	13,6	288	6,60
MAGYAREGREGY	748	29	9	2	6	0	3	4	15	2	11	254	11,4	507	5,72
MAGYARHERTELEND	681	23	1	3	4	0	4	3	8	1	9	223	10,3	484	4,75
MAGYARSZÉK	1 037	20	2	2	4	0	2	5	7	1	5	408	4,9	723	2,77
MÁNFA	814	37	5	7	2	0	11	4	11	2	16	335	11,0	578	6,40
MÁZA	1 237	35	5	8	2	0	4	1	9	1	13	420	8,3	847	4,13
MECSEKPÖLÖSKE	419	15	1	3	2	0	1	2	7	1	4	143	10,5	299	5,02
OROSZLÓ	322	14	1	3	0	0	1	3	2	2	4	78	17,9	219	6,39
SZALATNAK	327	16	4	5	3	0	5	3	5	1	11	144	11,1	228	7,02
SZÁRÁSZ	44	2	1	0	0	0	1	0	1	0	1	13	15,4	32	6,25
SZÁSZVÁR	2 421	59	5	17	5	0	8	9	19	2	27	915	6,5	1 662	3,55
TÓFÚ	138	3	0	0	0	0	0	2	1	0	1	42	7,1	88	3,41
VÉKÉNY	154	8	2	1	3	0	1	0	4	0	5	44	18,3	107	7,48
Összesen	36 666	1135	168	201	113	1	199	177	349	70	431	13 190	8,6	25 148	4,51

28. tábla: A Mohácsi járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
BÁR	562	16	5	2	2	0	4	1	8	0	2	207	7,7	382	4,19
BEZEDEK	247	17	8	1	4	0	5	0	9	0	8	95	18,0	175	9,71
DUNASZEKCSŐ	1 962	71	28	9	4	0	32	10	26	6	33	702	10,1	1 271	5,59
ERDŐSMÁROK	87	6	2	0	1	0	1	1	2	1	5	35	17,0	54	11,11
FEKED	227	3	0	1	0	0	0	0	2	0	1	61	4,9	132	2,27
GÖRCSÖNYDOBOKA	405	8	0	0	2	0	0	1	3	1	5	148	5,4	289	2,77
HIMESHÁZA	1 050	25	4	4	3	0	3	2	7	1	5	446	5,6	725	3,45
HOMORÚD	620	14	3	7	5	0	1	1	12	0	6	214	6,5	392	3,57
IVÁNDÁRDA	237	3	3	0	1	0	2	1	1	1	2	87	3,4	168	1,79
KISNYÁRÁD	199	5	1	1	0	0	2	1	2	0	3	62	8,1	137	3,65
KÖLKED	1 044	54	13	8	5	0	19	4	15	2	40	378	14,3	719	7,51
LÁNYCSÓK	2 522	90	21	7	12	0	25	14	34	11	44	1 047	8,6	1 770	5,08
LIPPÓ	515	12	4	2	3	0	1	2	5	1	4	214	5,6	362	3,31
MAJS	997	23	6	5	3	0	7	5	6	2	9	381	6,0	680	3,38
MARÁZA	205	4	2	0	1	0	3	0	4	0	2	54	7,4	131	3,05
MOHÁCS	19 177	691	201	86	71	0	246	94	245	55	303	7 411	9,3	13 088	5,28
NAGYNYÁRÁD	706	18	4	3	3	0	2	4	7	4	7	286	6,3	468	3,85
PALOTABOZSOK	889	14	1	2	1	0	4	2	7	0	4	326	4,3	583	2,40
SÁROK	130	11	6	0	1	0	5	3	6	1	4	62	17,9	98	11,22
SÁTORHELY	673	18	4	0	4	0	6	3	8	1	12	285	6,3	463	3,89
SOMBEREK	1 530	25	8	1	4	0	8	6	7	5	7	528	4,7	1 002	2,50

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
SZEBÉNY	383	24	5	3	2	0	10	2	13	2	15	139	17,2	274	8,76
SZÉKELYSZABAR	607	23	8	2	3	0	8	3	7	2	8	224	10,3	414	5,56
SZŰR	281	13	5	2	0	0	2	1	6	1	5	107	12,1	192	6,77
UDVAR	140	7	1	1	0	0	5	2	1	1	2	45	15,4	91	7,69
VÉMÉND	1 449	53	19	4	4	0	28	4	27	1	36	503	10,5	983	5,39
Összesen	36 844	1248	362	151	139	0	429	167	470	99	572	14 049	8,9	25 043	4,98

29. tábla: A Pécsi járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ABALIGET	679	23	8	4	3	0	4	1	8	1	6	258	8,9	508	4,53
ARANYOSGADÁNY	395	13	5	2	2	0	6	3	6	1	8	126	10,3	284	4,58
ÁTA	198	6	4	0	1	0	2	0	4	0	2	76	7,9	138	4,35
BAKONYA	377	18	7	2	6	0	6	1	12	2	7	114	15,8	260	6,92
BERKESD	910	31	14	1	4	0	11	3	13	3	22	312	9,9	653	4,75
BIRJÁN	530	11	1	4	0	0	3	1	2	0	4	199	5,5	375	2,93
BOGÁD	1 115	22	1	3	1	0	4	6	6	4	5	475	4,6	794	2,77
BOSTA	161	9	1	0	0	0	4	3	2	1	4	52	17,2	125	7,20
CSERKÚT	614	20	7	3	2	0	6	1	12	0	6	256	7,8	424	4,72
EGERÁG	1 030	21	8	1	4	0	8	3	12	2	7	440	4,8	738	2,85
ELLEND	229	8	3	0	1	0	2	2	4	1	2	76	10,5	144	5,56
GÖRCSONY	1 586	37	9	6	7	0	15	3	16	2	16	588	6,3	1 021	3,62
GYÓD	675	16	3	3	0	0	5	6	4	1	10	279	5,7	461	3,47
HOSSZÚHETÉNY	3 368	104	38	15	5	0	37	11	32	8	34	1 302	8,0	2 328	4,47
HUSZTÓT	63	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	19	5,3	36	2,78
KESZÜ	1 374	20	6	4	0	0	2	2	4	2	10	590	3,4	1 004	1,99
KISHEREND	227	6	1	2	1	0	1	1	2	1	3	62	9,6	160	3,75
KOVÁCSSZÉNÁJA	72	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	24	4,2	57	1,75
KOZÁRMISLENY	6 185	81	22	17	6	0	14	10	32	9	11	2 622	3,1	4 211	1,92
KÓKÉNY	685	11	3	4	2	0	2	0	3	0	5	281	3,9	502	2,19
KŐVÁGÓSZŐLŐS	1 314	35	13	6	1	0	14	3	15	0	15	493	7,1	944	3,71

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
KÓVÁGÓTÖTTÖS	370	12	8	0	2	0	8	0	10	0	10	128	9,4	248	4,84
LOTHÁRD	246	4	3	0	0	0	3	0	3	0	1	100	4,0	180	2,22
MAGYARSARLÓS	320	3	0	1	0	0	0	1	0	1	1	130	2,3	237	1,27
NAGYKOZÁR	1 993	30	4	9	4	0	3	3	9	1	3	864	3,5	1 392	2,16
ÓCSÁRD	435	13	4	2	1	0	2	3	2	2	5	158	8,2	326	3,99
ORFÚ	1 053	17	4	1	2	0	4	1	6	1	6	409	4,2	701	2,43
PÉCS	151 134	3124	955	469	254	0	904	340	1135	235	870	63 438	4,9	102 111	3,06
PÉCSUDVARD	806	16	4	4	3	0	2	3	6	2	1	296	5,4	570	2,81
PELLÉRD	2 275	43	15	8	6	0	6	6	15	5	15	934	4,6	1 563	2,75
PEREKED	166	7	1	1	0	0	2	1	2	1	1	61	11,5	123	5,69
POGÁNY	1 257	26	5	5	1	0	5	2	9	3	6	521	5,0	876	2,97
REGENYE	179	8	4	1	1	0	6	1	3	0	3	45	17,7	127	6,30
ROMONYA	535	12	0	1	0	0	0	3	1	3	2	196	6,1	381	3,15
SZALÁNTA	1 204	30	9	4	1	1	7	4	10	1	9	502	6,0	855	3,51
SZEMELY	478	7	1	2	2	0	0	2	4	2	2	187	3,7	347	2,02
SZILÁGY	278	6	1	2	1	0	0	0	4	0	1	102	5,9	202	2,97
SZILVÁS	156	2	0	1	0	0	0	0	2	0	0	57	3,5	118	1,69
SZŐKE	137	15	6	2	4	0	4	0	6	0	9	70	21,5	93	16,13
SZŐKÉD	390	13	3	3	0	0	5	2	4	1	8	127	10,2	274	4,74
Összesen	185 199	3882	1181	594	329	1	1107	432	1421	296	1131	76 967	5,0	125 891	3,08

30. tábla: A Pécsváradi járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
APÁTVARASD	142	9	3	1	0	0	4	0	3	0	6	41	21,9	105	8,57
ERDŐSMECSKE	380	15	6	1	5	0	1	2	8	1	6	131	11,4	260	5,77
ERZSÉBET	305	5	0	1	0	0	0	3	0	1	2	107	4,7	211	2,37
FAZEKASBODA	221	7	1	0	2	0	0	0	3	0	3	75	9,3	148	4,73
GERESDLAK	792	7	1	0	0	0	1	1	3	0	4	275	2,5	524	1,34
HIDAS	2 134	45	6	8	1	0	15	3	15	3	25	733	6,1	1 422	3,16
KÁTOLY	320	8	1	1	0	0	0	2	1	0	3	116	6,9	213	3,76
KÉKESD	188	5	1	1	2	0	0	1	3	1	1	53	9,4	114	4,39
LOVÁSZHETÉNY	301	8	2	3	2	0	1	2	3	0	4	78	10,2	197	4,06
MARTONFA	221	2	1	0	0	0	1	0	2	0	1	86	2,3	161	1,24
MECSEKNÁDASD	1 588	26	3	4	1	0	3	6	8	2	5	608	4,3	1 038	2,50
NAGYPALL	411	17	3	2	3	0	2	1	8	1	8	171	10,0	300	5,67
ÓBÁNYA	160	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	34	3,0	99	1,01
ÓFALU	333	3	0	1	0	0	0	1	0	0	1	145	2,1	236	1,27
PÉCSVÁRAD	4 038	73	14	11	3	1	13	15	25	9	22	1 651	4,4	2 766	2,64
SZELLŐ	144	3	3	0	0	0	1	1	0	0	3	43	7,0	94	3,19
ZENGŐVÁRKONY	446	13	3	2	1	0	0	2	2	1	1	163	8,0	306	4,25
Összesen	12 124	247	49	36	20	1	42	40	85	19	95	4 510	5,5	8 194	3,01

31. tábla: A Hegyháti járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakónépesség 2015. 01.01	Nyilvántartott álláskereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ÁG	198	20	13	1	2	0	10	4	7	3	16	38	52,5	132	15,15
ALSÓMOC SOLÁD	320	12	3	3	2	0	4	0	4	0	4	130	9,2	206	5,83
BAKÓCA	304	17	8	1	1	0	10	2	3	0	13	90	18,8	231	7,36
BARANYAJENŐ	465	49	21	2	3	0	28	6	17	4	36	154	31,9	333	14,71
BARANYASZTGYÖRGY	156	12	5	0	2	0	7	1	5	0	4	55	22,0	105	11,43
FELSŐEGERSZEG	129	7	1	2	1	0	1	2	1	1	5	40	17,7	86	8,14
GERÉNYES	271	13	6	4	3	0	3	2	7	0	10	53	24,4	178	7,30
GÖDRE	884	49	18	7	10	0	17	3	24	1	29	358	13,7	600	8,17
KISBESZTERCE	90	5	4	0	1	0	1	0	2	0	4	19	26,3	60	8,33
KISHAJMÁS	226	12	6	0	1	0	4	0	4	0	10	61	19,6	148	8,11
KISVASZAR	364	56	23	3	2	0	33	19	9	5	48	97	58,0	251	22,31
MÁGOCS	2 390	97	28	20	6	0	37	9	44	6	60	974	10,0	1 616	6,00
MEKÉNYES	295	8	6	0	1	0	2	0	3	0	2	96	8,3	205	3,90
MEZŐD	132	5	2	1	0	0	3	0	2	0	2	47	10,7	87	5,75
MINDSZENTGODISA	875	66	14	10	6	0	21	10	17	1	45	259	25,5	588	11,22
NAGYHAJMÁS	363	27	13	1	2	0	10	4	11	4	15	134	20,1	243	11,11
PALÉ	112	6	3	0	2	0	2	0	2	0	4	39	15,4	82	7,32
SÁSD	3 137	109	31	12	17	0	32	11	52	7	45	1 369	8,0	2 171	5,02
SZÁGY	151	17	5	1	6	0	5	0	7	0	12	55	31,1	102	16,67
TARRÓS	128	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41	4,9	85	2,35
TÉKES	263	22	12	2	1	0	10	2	8	0	14	78	28,4	182	12,09
TORMÁS	293	13	3	1	0	0	8	0	4	0	9	99	13,1	200	6,50
VARGA	98	6	1	0	0	0	5	1	2	0	4	34	17,6	70	8,57

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
VÁSÁROSDOMBÓ	1 151	74	29	6	11	0	33	8	29	3	45	398	18,6	733	10,10
VÁZSNOK	139	15	3	1	1	0	7	2	3	1	8	53	28,3	112	13,39
Összesen	12 934	719	258	78	81	0	293	86	267	36	444	4 770	15,1	8 806	8,16

32. tábla: A Sellyei járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ADORJÁS	204	13	3	5	2	0	1	4	3	2	10	63	20,6	153	8,50
BAKSA	785	40	10	8	2	0	7	6	13	4	11	316	12,7	562	7,12
BARANYAHÍDVÉG	207	16	6	2	2	0	6	3	5	1	9	80	20,1	152	10,53
BESENCE	121	8	2	2	2	0	2	1	3	0	5	44	18,4	90	8,89
BOGÁDMINDSZENT	447	38	10	5	1	2	10	7	7	4	22	163	23,4	307	12,38
BOGDÁSA	274	33	9	4	1	0	10	4	15	3	16	124	26,6	202	16,34
CSÁNYOSZRÓ	698	78	21	9	4	0	18	12	25	8	43	285	27,4	507	15,38
DRÁVAFOK	563	33	8	5	7	0	7	6	12	5	22	191	17,3	378	8,73
DRÁVAIVÁNYI	226	15	5	0	0	0	8	3	2	4	9	57	26,2	137	10,95
DRÁVAKERESZTÚR	131	5	1	2	1	0	0	1	1	1	1	28	17,6	91	5,49
DRÁVASZTÁRA	436	28	6	5	2	0	6	2	9	2	12	138	20,3	275	10,18
FELSŐSZTMÁRTON	927	25	9	2	0	0	9	6	6	5	13	297	8,4	622	4,02
GILVÁNFA	429	92	27	6	5	1	34	20	24	15	70	118	77,9	283	32,51
HEGYSZENTMÁRTON	440	48	7	3	6	1	15	7	22	6	26	185	25,9	315	15,24
HIRICS	269	17	2	1	0	0	4	9	1	6	14	52	33,0	176	9,66
KÁKICS	228	28	9	2	0	0	9	6	5	3	21	87	32,4	155	18,06
KEMSE	65	2	1	0	0	0	2	0	1	0	1	28	7,2	42	4,76
KISSASSZONYFA	230	25	8	0	0	0	8	7	5	5	21	69	36,2	149	16,78
KISSZENTMÁRTON	275	21	4	3	0	0	5	4	5	3	13	104	20,3	197	10,66
KÓRÓS	229	15	1	3	1	0	1	2	3	2	8	62	24,2	161	9,32
LÚZSOK	249	32	6	2	2	0	11	7	6	5	26	82	39,2	163	19,63

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályá- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
MAGYARMECSKE	356	22	8	2	2	0	5	6	5	6	7	104	21,2	231	9,52
MAGYARTELEK	219	27	9	1	4	0	12	4	8	2	18	84	32,0	153	17,65
MARKÓC	70	3	1	0	0	0	0	1	0	1	1	27	11,0	50	6,00
MARÓCSA	89	9	3	1	1	0	3	0	2	0	6	28	31,9	61	14,75
NAGYCSÁNY	155	12	1	3	1	0	4	1	5	0	9	52	23,0	103	11,65
OKORÁG	184	8	2	2	1	0	2	3	3	1	4	51	15,6	132	6,06
ÓZDFALU	164	20	5	3	0	2	6	4	9	2	15	56	36,0	111	18,02
PÁPRÁD	160	8	3	1	0	0	2	1	2	1	3	63	12,7	109	7,34
PISKÓ	266	22	7	2	1	0	9	3	4	3	18	83	26,4	194	11,34
SÁMOD	199	16	6	1	1	0	6	4	4	2	10	72	22,2	148	10,81
SELLYE	2 774	132	34	12	4	0	38	25	37	16	44	1 242	10,6	1 924	6,86
SÓSVERTIKE	184	14	3	1	1	0	6	4	2	2	9	62	22,4	145	9,66
TENGERI	57	5	4	0	0	0	3	0	2	0	2	19	26,2	43	11,63
TÉSENY	342	34	18	2	1	0	18	3	15	1	22	138	24,7	254	13,39
VAJSZLÓ	1 850	88	19	10	5	0	21	21	24	11	42	775	11,3	1 260	6,98
VEJTI	181	8	1	4	0	0	1	2	2	1	5	55	14,7	118	6,78
ZALÁTA	246	24	7	3	0	0	8	6	6	2	17	60	39,7	159	15,09
Összesen	14 929	1064	286	117	60	6	317	205	303	135	605	5 544	19,2	10 312	10,32

33. tábla: A Siklói járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ALSÓSZENTMÁRTON	1 289	265	134	11	2	0	122	65	49	39	224	262	101,3	879	30,15
BABARCSZŐLŐS	140	11	7	0	4	0	4	0	5	0	10	30	36,3	103	10,68
BEREMEND	2 510	94	27	4	4	0	20	21	26	13	45	985	9,5	1 704	5,52
BISSE	245	10	5	0	5	0	3	1	7	1	5	89	11,3	175	5,71
CÚN	254	29	15	1	2	0	8	8	9	4	19	72	40,3	163	17,79
CSARNÓTA	156	7	2	0	0	0	3	1	3	1	4	58	12,1	112	6,25
DIÓSVISZLÓ	722	65	36	8	4	0	23	11	24	6	32	303	21,4	520	12,50
DRÁVACSEHI	209	24	8	2	3	0	8	6	9	3	12	61	39,6	153	15,69
DRÁVACSEPELY	211	10	3	1	1	0	2	2	2	0	6	71	14,1	153	6,54
DRÁVAPALKONYA	277	40	18	1	1	0	23	8	13	6	29	91	44,1	198	20,20
DRÁVAPISKI	96	7	1	3	0	0	3	2	2	0	5	22	31,2	68	10,29
DRÁVASZABOLCS	702	58	23	4	2	0	17	9	15	6	24	307	18,9	485	11,96
DRÁVASZERDAHELY	201	10	3	0	1	0	3	2	3	0	3	77	13,0	144	6,94
EGYHÁZASHARASZTI	319	28	8	3	2	0	6	8	4	4	23	112	25,0	213	13,15
GARÉ	303	27	15	2	2	0	13	6	9	2	15	99	27,3	204	13,24
GORDISA	304	53	25	1	4	0	22	11	17	8	33	110	48,1	206	25,73
HARKÁNY	4 420	159	62	12	15	0	43	16	63	12	40	1 703	9,3	2 847	5,58
ILLOCSKA	271	11	4	1	0	0	6	0	4	0	9	91	12,1	160	6,88
IPACSFÁ	216	14	4	2	1	0	5	2	6	0	4	81	17,2	156	8,97
IVÁNBATTYÁN	123	8	4	1	3	0	2	1	4	0	6	57	14,1	94	8,51
KÁSÁD	332	24	11	3	5	0	6	4	12	1	11	108	22,2	228	10,53

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
KÉMES	482	29	7	1	3	0	10	7	10	6	19	165	17,6	321	9,03
KISDÉR	132	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41	0,0	86	0,00
KISHARSÁNY	521	36	12	0	0	0	19	5	10	3	13	242	14,9	386	9,33
KISJAKABFALVA	152	10	7	0	1	0	4	1	4	1	8	51	19,7	103	9,71
KISKASSA	266	6	6	0	0	0	5	0	0	0	3	98	6,1	192	3,13
KISLIPPÓ	287	29	14	2	6	0	8	7	12	3	16	111	26,1	203	14,29
KISTAPOLCA	210	7	3	1	0	0	3	0	2	0	4	72	9,8	166	4,22
KISTÓTFALU	315	14	5	2	0	0	4	2	1	1	6	118	11,9	213	6,57
KOVÁCSHIDA	287	22	10	0	2	0	8	5	7	3	13	94	23,5	186	11,83
LAPÁNCSA	197	14	3	3	3	0	3	4	5	2	7	79	17,8	144	9,72
MAGYARBÓLY	993	27	7	5	5	0	5	5	9	0	12	361	7,5	652	4,14
MÁRFA	218	17	7	2	2	0	6	2	9	0	6	94	18,2	154	11,04
MÁROK	444	18	7	0	1	0	7	2	2	2	3	178	10,1	312	5,77
MATTY	349	42	16	2	4	0	14	5	11	3	22	138	30,4	227	18,50
NAGYHARSÁNY	1 498	126	64	5	3	0	62	18	45	14	80	690	18,2	1 059	11,90
NAGYTÓTFALU	379	40	27	0	2	0	18	5	8	6	33	156	25,7	269	14,87
OLD	360	36	13	1	5	0	14	11	9	6	29	95	37,9	236	15,25
PALKONYA	320	17	7	2	2	0	7	3	6	2	9	109	15,7	206	8,25
PÉCSDEVECSER	117	6	1	2	1	0	1	2	3	2	2	41	14,7	80	7,50
PETERD	204	10	3	1	2	0	1	1	3	1	5	76	13,2	145	6,90
RÁDFALVA	223	15	6	1	3	0	6	3	5	3	6	69	21,8	168	8,93
SIKLÓS	9 896	580	268	32	26	0	172	83	190	65	239	4 228	13,7	6 724	8,63
SIKLÓSBODONY	149	15	5	2	0	0	7	2	4	2	12	35	42,3	103	14,56

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
SIKLÓSNAGYFALU	472	33	14	1	2	0	10	9	9	5	29	101	32,7	341	9,68
SZAPORCA	244	15	4	0	3	0	5	3	4	1	7	68	22,1	168	8,93
SZAVA	367	21	8	0	0	0	14	1	7	0	14	122	17,2	239	8,79
TÉSENFÁ	193	13	6	0	2	0	4	1	7	1	6	63	20,6	133	9,77
TÚRONY	279	9	4	1	3	0	1	0	6	0	2	104	8,6	181	4,97
ÚJPETRE	1 045	58	28	7	2	0	19	8	18	6	29	424	13,7	736	7,88
VILLÁNY	2 394	98	50	12	13	0	34	8	39	6	37	1 174	8,3	1 678	5,84
VILLÁNYKÖVESD	282	12	5	4	1	0	2	2	5	1	3	119	10,1	186	6,45
VOKÁNY	866	45	17	2	0	0	12	8	11	8	22	314	14,4	588	7,65
Összesen	37 441	2374	1049	151	158	0	827	397	747	259	1255	14 617	16,2	25 550	9,29

34. tábla: A Szentlőrinci járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
BICSÉRD	1 040	22	7	3	3	0	2	6	6	6	6	405	5,4	715	3,08
BODA	443	13	6	2	4	0	1	0	10	0	6	192	6,8	298	4,36
BÜKKÖSD	1 157	48	19	4	5	0	15	5	27	4	24	421	11,4	814	5,90
CSERDI	405	31	6	6	4	0	6	9	8	5	18	119	26,1	280	11,07
CSONKAMINDSZENT	182	14	6	1	5	0	7	1	7	1	9	64	22,0	123	11,38
DINNYEBERKI	97	8	2	0	0	0	3	3	2	3	7	19	41,9	70	11,43
GERDE	579	26	8	4	3	0	5	5	8	1	10	177	14,7	390	6,67
GYÖNGYFA	162	22	4	3	1	0	4	8	3	3	17	24	90,8	108	20,37
HELESFA	486	10	5	0	2	0	4	1	4	1	7	185	5,4	357	2,80
HETVEHELY	502	25	8	3	5	0	6	5	11	2	11	179	14,0	356	7,02
KACSOÓTA	291	12	5	1	1	0	2	2	5	1	9	88	13,7	179	6,70
KIRÁLYEGYHÁZA	960	48	12	3	4	0	20	12	13	5	22	336	14,3	663	7,24
OKORVÖLGY	85	5	2	0	1	0	1	1	3	1	4	20	24,8	67	7,46
PÉCSBAGOTA	100	8	1	0	2	0	2	3	2	1	3	26	31,0	79	10,13
SUMONY	490	46	21	3	6	0	19	6	13	2	35	140	32,9	346	13,29
SZABADSZTKIRÁLY	801	37	5	7	3	0	9	10	9	6	19	307	12,0	578	6,40
SZENTDÉNES	317	15	5	3	4	0	5	3	6	0	6	116	12,9	227	6,61
SZENTKATALIN	106	9	2	0	0	0	5	3	4	2	6	31	28,9	74	12,16
SZENTLŐRINC	6 687	188	39	30	21	0	34	29	59	14	61	2 848	6,6	4 717	3,99
VELÉNY	144	8	1	0	0	0	5	2	2	2	4	37	21,6	103	7,77
ZÓK	317	14	8	0	1	0	5	2	5	3	11	110	12,7	221	6,33
Összesen	15 351	609	172	73	75	0	160	116	207	63	295	5 844	10,4	10 765	5,66

35. tábla: A Szigetvári járás álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ALMAMELLÉK	436	35	10	6	2	0	15	5	11	2	22	155	22,6	310	11,29
ALMÁSKERESZTÚR	84	4	0	0	3	0	1	0	4	0	2	26	15,4	62	6,45
BÁNFA	185	24	5	3	2	0	6	6	5	3	15	63	37,9	124	19,35
BASAL	192	11	2	1	3	0	1	1	4	0	3	80	13,8	142	7,75
BOLDOGASSZONYFA	429	38	13	6	3	0	11	6	10	3	18	143	26,5	294	12,93
BOTYKAPETERD	357	29	8	0	2	0	15	5	13	2	18	121	24,0	254	11,42
BŰRÜS	88	12	4	3	2	0	4	2	3	0	6	28	43,2	61	19,67
CSEBÉNY	97	12	2	4	0	0	1	3	3	2	7	31	38,2	70	17,14
CSERTŐ	408	36	7	5	2	0	12	8	9	2	9	157	22,9	306	11,76
DENCSHÁZA	601	53	8	10	0	0	17	8	10	3	30	256	20,7	428	12,38
ENDRŐC	365	22	6	4	2	0	9	4	5	2	17	140	15,7	271	8,12
GYÖNGYÖSMELLÉK	319	38	5	1	2	0	13	10	13	4	26	95	39,8	220	17,27
HOBOL	975	65	27	8	7	0	21	10	18	1	28	448	14,5	717	9,07
HORVÁTHETELEND	82	8	3	1	1	0	4	3	2	1	5	26	30,5	49	16,33
IBAFA	248	29	5	6	2	0	8	1	14	0	16	80	36,1	175	16,57
KATÁDFA	176	22	8	0	1	0	10	5	6	2	15	56	39,3	117	18,80
KÉTÚJFALU	684	52	14	4	2	0	26	7	12	0	20	266	19,5	498	10,44
KISDOBSZA	258	19	4	4	4	0	5	3	6	1	15	110	17,3	194	9,79
KISTAMÁSI	139	27	6	3	3	1	9	8	5	2	18	35	78,1	111	24,32
MAGYARLUKAFÁ	97	9	3	1	1	0	4	3	4	2	3	21	42,9	69	13,04
MERENYE	276	33	5	2	2	0	15	6	8	5	14	100	33,0	200	16,50

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilvántartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pályakezdő (fő)	Legfeljebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munkavállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
MOLVÁNY	183	8	1	0	1	0	3	1	4	0	4	87	9,1	141	5,67
MOZSGÓ	973	55	14	10	9	0	16	4	21	2	22	373	14,8	723	7,61
NAGYDOBSZA	649	42	10	5	2	0	18	9	9	5	23	234	18,0	455	9,23
NAGYPETERD	667	45	11	13	3	0	14	6	12	4	20	282	16,0	489	9,20
NAGYVÁTY	346	31	10	2	0	0	10	5	9	3	16	131	23,7	245	12,65
NEMESKE	248	22	6	3	1	0	8	2	8	1	8	87	25,3	175	12,57
NYUGOTSZTERZSÉB	258	37	10	3	2	0	12	6	9	2	27	101	36,8	187	19,79
PATAPOKLOSI	406	53	14	7	2	0	19	8	9	4	36	126	42,2	267	19,85
PETTEND	165	28	3	4	0	0	10	7	5	3	22	36	78,3	102	27,45
RÓZSAFA	371	42	11	1	2	0	19	2	17	3	26	155	27,2	272	15,44
SOMOGYAPÁTI	506	37	12	1	2	0	13	7	9	5	20	177	20,9	341	10,85
SOMOGYHÁRSÁGY	454	39	12	4	6	0	14	4	13	3	12	166	23,5	328	11,89
SOMOGYHATVAN	377	36	3	9	0	0	7	8	7	0	27	121	29,8	253	14,23
SOMOGYVISZLÓ	249	27	6	2	3	0	11	9	7	3	22	97	27,8	172	15,70
SZENTEGÁT	401	36	5	11	3	0	5	1	15	1	15	127	28,4	274	13,14
SZENTLÁSZLÓ	872	47	10	11	6	0	14	10	12	5	26	326	14,4	619	7,59
SZIGETVÁR	10 636	646	154	74	48	0	208	103	194	47	260	4 936	13,1	7 372	8,76
SZÖRÉNY	81	4	0	1	0	0	2	0	1	0	2	21	19,3	53	7,55
SZULIMÁN	254	21	5	2	3	0	6	3	7	2	11	71	29,7	180	11,67
TEKLAFALU	331	24	11	1	6	0	12	2	9	0	17	128	18,8	244	9,84
TÓTSZENTGYÖRGY	166	5	0	0	0	0	3	0	3	0	3	55	9,2	108	4,63
VÁRAD	126	10	1	2	1	0	4	3	2	1	8	31	31,9	91	10,99
VÁSÁROSBÉC	215	23	9	3	1	0	7	5	6	2	11	46	49,6	159	14,47

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
ZÁDOR	335	31	7	5	3	0	6	11	7	7	15	99	31,2	232	13,36
Összesen	25 765	1927	470	246	150	1	648	320	560	140	960	10 448	18,4	18 154	10,61

36. tábla: Baranya megye és az Ország összes álláskeresőinek adatai

Település megnevezése	Lakó- népesség 2015. 01.01	Nyilván- tartott állás- kereső (fő)	Foly. nyilv. >365 nap (fő)	Járadék tip. ell. (fő)	Segély tip. ell. (fő)	Rendsz. szoc. seg. (fő)	FHT	25 év alatti (fő)	50 éves és idősebb (fő)	Pálya- kezdő (fő)	Legfel- jebb 8 általános (fő)	Gazd. aktív népesség (becsült) fő	ÁK / Gazd. aktív népesség %	Munka- vállalói korú népesség (fő)	ÁK / Munkav. korú népesség %
Baranya megye összesen	371 110	13611	4120	1703	1173	10	4141	1985	4558	1141	5983	167 062	8,0	268 968	5,16
Ország összesen	9 855 571	234903	65781	41179	28194	138	61411	31752	83951	19231	100554	4 586 216	5,1	6 862 299	3,52

4. A várható változások

A várható változások bemutatása, az elkészült módszertani dokumentumot figyelembe véve, részben az abban hivatkozott előrejelzéseken, részben pedig szakértői becslések eredményeinek összegzésén, szintetizálásán alapul. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi dokumentum elkészítésének időszaka 2019. december - 2020. január, így a szóban forgó 2019. második félévi időszakra vonatkozóan előrejelzést már nem lehet készíteni, a szakértői becslések beépítése a következő Jelentés elkészítése során valósítható meg. Ennek megfelelően a következőkben elsősorban a Jelentés készítésének időszakában elérhető előrejelzésekre támaszkodunk, azok eredményeit mutatjuk be.

4.1 Negyedéves munkaerő-gazdálkodási felmérés és előrejelzés

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat által készített negyedéves munkaerő-gazdálkodási felmérések azt vizsgálják, hogy összességében hány fővel bővülhet/csökkenhet a foglalkoztatottak száma a negyedév végéig, a meglévő statisztikai állományi létszám miként változik három hónapos időtávlatban, azaz az egyes nemzetgazdasági ágakat vizsgálva mely területeken várják a dolgozói létszám növekedését/csökkenését.

A következő összegzés a Jelentés készítésének időszakában elérhető 2019. II. negyedévi felmérés eredményeit felhasználva készült.

https://nfsz.munka.hu/Lapok/full_afsz_kozos_statiztika/afsz_negyedev_munkaerogazd_felmeres/content/NFSZ_negyedev_munkaero_2019_IIne.pdf - Letöltés: 2020.01.20.

A 2019. II. negyedéves felmérés eredményeként több mint tízezer munkáltató várható munkaerő-gazdálkodásáról kaptunk képet. A felmérésben résztvevő gazdálkodó szervezetek együttesen 771,4 ezer munkavállalót foglalkoztattak. Az adatfelvétel időszaka 2019. április 4. és 30. között volt. A kérdőívben a munkáltatók a 2019. március 31-ei statisztikai állományi létszámukat közölték, és ehhez képest adták meg a várható létszámmozgást negyedéves és éves időhorizonton.

A létszámadatok várható alakulása a 2019. II. negyedév végéig (közfoglalkoztatással együtt)

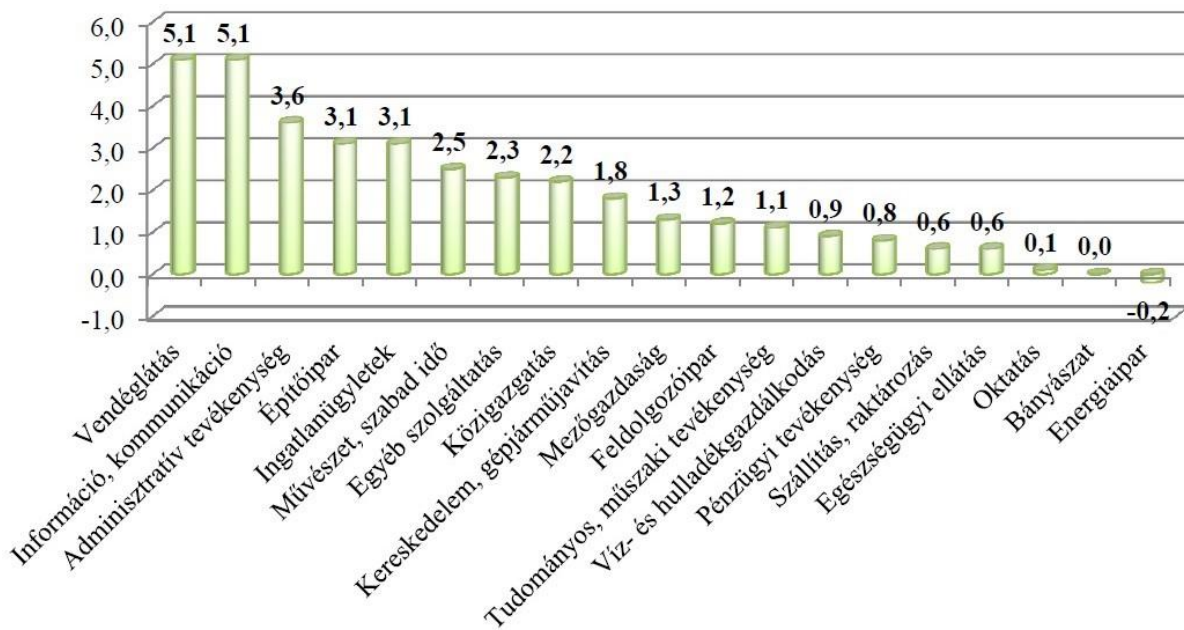
A három hónap alatti létszámváltozásra fókuszálva, a kiinduló létszámot alapul véve (771,4 ezer fő), az előrebecsült létszámnövekedés a létszám 0,2%-os mérséklődésével, és 1,7%-os bővülésével együtt valósul meg, vagyis a becslés szerint a teljes létszám 1,9%-át érinthetik a rövid távú változások. E változások következtében, az országos előrejelzés szerint a foglalkoztatottak számának összességében 11 355 fővel történő emelkedésével számoltak a negyedév végéig.

A nemzetgazdasági ágak kapcsán kiemelhető, hogy a közfoglalkoztatottakat is magában foglaló létszámban a negyedév végéig a gazdasági ágak többségében növekedést prognosztizáltak. A legnagyobb pozitív irányú változásra a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és az információ, kommunikáció területén (5,1-5,1%), és az adminisztratív és

szolgáltatást támogató tevékenység (3,6%) területén, csökkenésre csak a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (0,2%) területén számítottak a negyedév végéig.

A felmérés alapján 3 hónapon belül összességében 1,5%-os létszámnövekedés volt prognosztizálható (a közfoglalkoztatással együtt). Közfoglalkoztatottak nélkül nézve a negyedév végéig 1,3%-os létszámemelkedés volt előre jelezhető.

37. tábla: A foglalkoztatottak számának várható változása a kiinduló létszámhoz viszonyítva nemzetgazdasági áganként, 2019. II. negyedév végéig, %

Baranya megye vonatkozásában elmondható, hogy a felmérés a foglalkoztatottak számának várható változását tekintve a jelenlegi létszámhoz viszonyítva 1,2 %-os növekedést jelezte előre.

A tizenkét hónap múlva várható létszámváltozás (közfoglalkoztatással együtt)

A felmérésben résztvevő gazdálkodó szervezetek az éves létszámmozgás tekintetében 15 511 fős létszámnövekedést jeleztek előre, amely 2,0%-os növekedésnek felel meg.

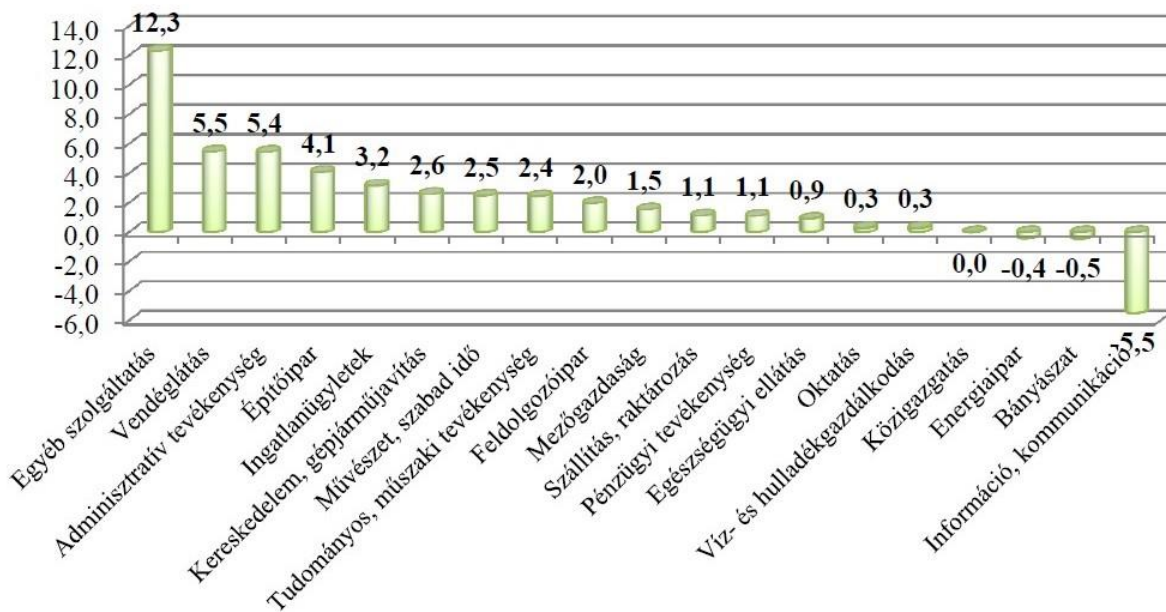
Nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva az adatokat, kiemelhetjük, hogy a foglalkoztatottak számának legnagyobb mértékű bővülése az egyéb szolgáltatás (12,3%), a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás (5,5%), az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (5,4%), és az építőipar (4,1%) területén következhet be.

A felmérés alapján létszámcsökkenésre az információ, kommunikáció (5,5%-kal), a bányászat (0,5%-kal) és az energiaipar ágban (0,4%-kal) lehetett számítani.

A feldolgozóipar munkáltatói összességében 2,0%-os létszámnövekedést jeleztek előre. A válaszadók szerint a legnagyobb mértékben emelkedhet a foglalkoztatottak száma a kocsyártás, kőolajfeldolgozás (8,2%-kal), a járműgyártás (3,5%-kal) a vegyi anyag, termék

gyártása (3,2%-kal), és a feldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység (2,7%-kal) területen. Létszámcsökkenést egyik gazdasági alágazatban sem vártak 2019. december 31-ig.

38. tábla: A foglalkoztatottak számának várható változása a jelenlegi létszámhoz viszonyítva nemzetgazdasági áganként, 2020. március 31-ig, %

Éves távlatban tehát 2,0%-os növekedést várnak a felmérésbe vont szervezetek; a közfoglalkoztatottak létszámát figyelmen kívül hagyva pedig 2,1%-os létszámbővüléssel számolnak 2020 március végéig.

A felmérésben részt vevő Baranya megyei vállalkozások a jelenlegi létszámhoz viszonyítva 2020. I. negyedév végéig összességében 2,7%-os létszámnövekedéssel számoltak.

4.2 Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis, Baranya megyei kitekintéssel

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) prognózisa a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus felmérésre épül. Azt mutatja be, hogy milyenek a trendek és várakozások, mennyire optimisták (vagy sem) az üzleti kilátások, milyen változás érzékelhető a közelmúlthoz képest. A prognózis országos, de külön kiemelhetők a Baranya megyei vonatkozású eredmények is. Az elemzést európai kitekintéssel kezdjük.

<https://gvi.hu/kutatas/557/rovidtavu-munkaeropiaci-prognozis-2019> - Letöltés: 2020.01.20.

A mindenkori európai gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait tágabb gazdasági kontextusba helyezve kell értelmeznünk, és végső soron Baranya megyére vonatkozóan is következtetéseket vonhatunk le. Habár az Európai Unió és az euróövezet gazdasága az elmúlt néhány évben megszakítás nélkül növekedett, az Európai Bizottság prognózisa szerint a növekedés 2019-ben és 2020-ban is egyre kevésbé lesz dinamikus, s a világgazdaság növekvő bizonytalansága és kockázati tényezői tovább rontják a gazdasági kilátásokat.

Az Európai Unió gazdasági növekedésének fő mozgatórugói a magas szintű lakossági fogyasztás, illetve a csökkenő munkanélküliség. Emellett a beruházások számára 2019-ben továbbra is kedvezők voltak a finanszírozási feltételek. Arra lehet számítani, hogy a gazdasági fellendülés üteme mind az EU jelenlegi tagállamaiban, mind az euróövezetben lassulni fog. Az Európai Bizottság 2019-re 1,9%-os, 2020-ra pedig 1,8%-os átlagos bővüléssel számol az EU tagállamaiban.

A fentiekkel párhuzamosan az Európai Bizottság szerint a magyar gazdaság növekedési üteme is lassulni fog, melynek elsődleges oka a beruházások növekedésének mérséklődése, főként az építőipar kapacitáskorlátja miatt. 2019-re 3,4%-ra, 2020-ra pedig 2,6%-ra becsülték a magyar növekedés mértékét. Fontos megemlítenünk, hogy a magyar gazdaság belső hajtóerőinek erősödése mellett továbbra is jelentős az uniós forrásoktól való függés.

A GVI konjunktúramutatójának 2018-as értékei azonban azt jelezték, hogy a hazai vállalkozások az üzleti klímát 2019-ben is nagyon kedvezőnek ítélik. A vállalatok szubjektív üzletihelyzet-értékelésére fókuszáló felmérés szerint a 2019-re vonatkozó üzleti várakozások optimistábbak voltak, mint az elmúlt években bármikor.

Az elmúlt éveket Magyarországon a foglalkoztatottak számának növekedésével párhuzamosan a munkanélküliség csökkenése és a bérek növekedése jellemezte, de nézzük, hogy a GVI munkaerőpiaci prognózisa milyen eredményekről számolt be a 2019. évre vonatkozóan.

A várható munkaerő-keresletet vizsgálva, láthatjuk, hogy a 2019-es évre a vállalati egyenlegmutató 38 pontos értéket vett fel – azaz 38 százalékpontos többségben voltak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben. Az alábbi táblázat a foglalkoztatási várakozásokat mutatja be, megyei bontásban.

39. tábla: Foglalkoztatási várakozások 2019 – vállalati egyenlegmutató

	<i>Egyenlegmutató</i>	
	<i>n</i>	<i>pont</i>
Tolna	105	56,52
Veszprém	203	47,22
Vas	136	46,43
Fejér	251	45,56
Pest	524	45,13
Somogy	145	44,22
Baranya	131	44,13
Borsod-Abaúj-Zemplén	289	43,25
Nógrád	127	42,17
Komárom-Esztergom	220	41,74
Csongrád	183	41,06
Jász-Nagykun-Szolnok	211	40,89
Győr-Moson-Sopron	298	40,41
Szabolcs-Szatmár-Bereg	204	36,91
Hajdú-Bihar	261	34,42
Bács-Kiskun	251	33,84
Békés	145	31,94
Heves	187	31,64
Budapest	690	29,35
Zala	155	28,30

Forrás: PM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2019-es évre

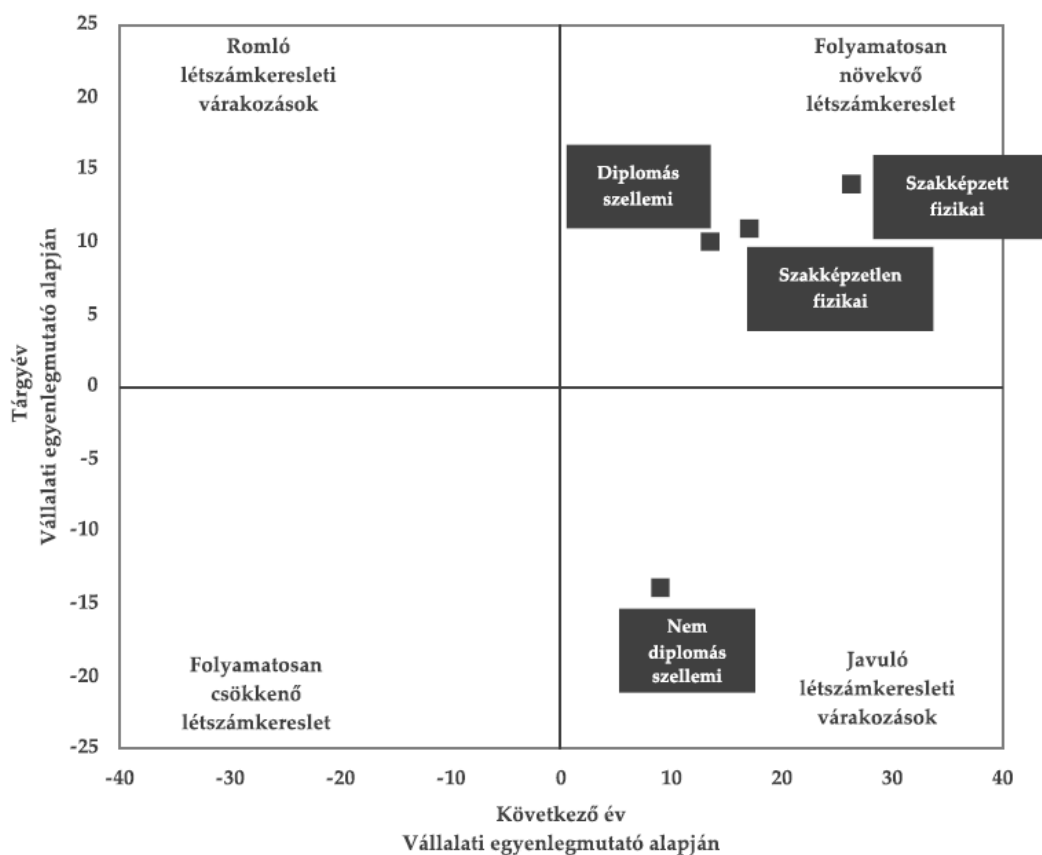
Az alábbiakban - a hivatkozott kutatás eredményeit feldolgozva - az exporthányad, gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér figyelembevételével láthatunk néhány megállapítást a létszámnövelést tervező vállalatokról.

- A pénzügyi tevékenységet végző vállalatok jelentősen nagyobb eséllyel terveztek létszámnövelést a többi ágazatnál.
- A külföldi tulajdonhányad alapján a részben külföldi tulajdonú cégek nagyobb eséllyel növelik a létszámukat, mint a tisztán hazai vagy tisztán külföldi tulajdonban lévők.
- A 250 fő feletti vállalatok növelik legnagyobb eséllyel létszámukat, a vállalati mérettel pedig nő a létszámfelvételt tervezők aránya.
- Exporttevékenység alapján az exportálók nagyobb eséllyel tervezik a létszámnövelést a csak a magyar piacon értékesítő vállalati körnél.
- A dunántúli régiókban, illetve az Észak-Alföldön működő cégek nagyobb valószínűséggel növelik a létszámukat, mint a többi régióban működő vállalatok.

A foglalkoztatási egyenlegmutatók szerint a szakképzett és a szakképzetlen fizikai, illetve a diplomás szellemi munkakörök is folyamatosan bővülő létszámkereslettel jellemezhetők –

ezen csoportokban 2018-ban is több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette, illetve ez igaz a 2019-es évre vonatkozó várakozásokra is. A tárgyévi és a következő évi növekedés mértéke azonban eltérő az egyes csoportokban. A szakképzett és szakképzetlen fizikai munkakörök esetében nagyobb mértékű növekedésre számítottak a cégek, mint a diplomás szellemi foglalkoztatottak esetében.

18. ábra: Munkaerő-kereslet foglalkoztatási csoportonként 2018-2019

Egyenlegmutató	Szakképzetlen fizikai pont	Szakképzett fizikai pont	Nem diplomás szellemi pont	Diplomás szellemi pont
Tárgyév	10,8	13,9	-14,1	9,8
Várakozások	17	26,3	9,1	13,6

Forrás: PM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2019-es évre

A fenti ábra által jelzett irányok **Baranya megye** vonatkozásában is nagyrészt helytállóak. Baranyában jelenleg a legnagyobb hiány a szakképzett fizikai rétegből mutatkozik. A szakképzett munkavállalókat igénylő betöltetlen álláshelyek száma tartósan magas, de már a szakképzetlen fizikai állomány pótlása/biztosítása kapcsán is nehézségekkel küzdenek a munkaadók. A diplomás szellemi munkaerő tervezett felvétele vonatkozásában azonban

fontos megjegyeznünk, hogy problémát leginkább a mérnöki végzettséget igénylő munkakörök betöltése jelentett 2019-ben, s érdemi javulásra a baranyai munkaadók 2020-ban sem számítanak.

Létszámvárakozások, korrigált előrejelzés

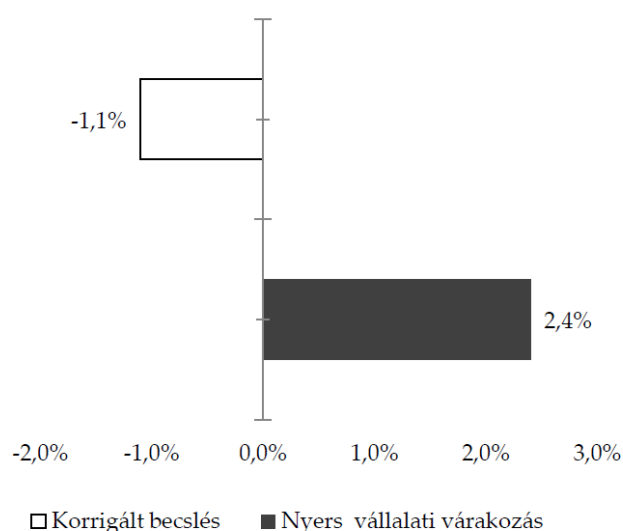
A GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzése szerint az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válasza alapján 2,4 százalékpontos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek nem fogják tudni tovább bővíteni a foglalkoztatottak számát. Az ellentmondásosnak tűnő helyzet háttérében vélhetően a mélyülő toborzási nehézségek állnak, aminek következtében hiába fogalmazznak meg a cégek a kedvező üzleti környezet hatására bizakodó foglalkoztatási terveket, azokat végül nem tudják megvalósítani.

Összességében tehát a jellemzően túlzóan optimista vállalati várakozásokat és a tényeket sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alulbecslő korrigált mutatót figyelembe véve stagnáló tendencia valószínűsíthető. Ez igaz volt 2019-re, de érvényes 2020-ra is. Mindez egybevág több elemző és a Pénzügyminisztérium álláspontjával is, mi szerint a jelenlegi munkaerőpiaci struktúra fennmaradása mellett a foglalkoztatottak száma már aligha növelhető.

Baranya megye vonatkozásában az alábbiakat tapasztaljuk

Habár megyénket – a regisztrált álláskereső és közfoglalkoztatottak adatai alapján - Magyarország egyik legnagyobb munkaerő-tartalékkal rendelkező megyének szokás említeni, az elsődleges munkaerőpiac munkaadói leginkább negatív tapasztalataikról tudnak beszámolni. Habár egy-egy új, várhatóan nagyobb volumenű munkaerőigénnyel járó beruházás bejelentése mindig pozitív hírnek tekintendő, elmondhatjuk, hogy a baranyai vállalkozások nem örülnek ennek feltétlenül. Már évek óta érezhető, hogy a jó szakembereket a megyében működő cégek jellemzően egymástól vadásszák le. Eltekintve természetesen azoktól az esetektől, amelyekben elmondhatjuk, hogy megyén kívülről (akár külföldről) sikerül visszacsábítani munkavállalót, amely azonban – habár az elmúlt évben több munkaadó számolt be pozitív tapasztalatról – sajnos egyáltalán nem általános jelenség. Az esetek többségében tehát a szakképzett réteg a megyében egyik vállalkozástól a másikig vándorol, de néhány munkaadó már arról számol be, hogy az említett vándorlás már az egyszerű fizikai munkások körében is tapasztalható. A magasan képzettek, elsősorban mérnökök esetében pedig egyre erősebben látszik Baranya megye bevonzó és megtartó erejének további csökkenése, hiánya.

19. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2019-ben

Forrás: PM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2019-es évre (n=1957)
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés szerint kizárólag az ipar területén várható a foglalkoztatás bővülése, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint a mezőgazdaság kivételével minden ágazatban létszámnövekedés lesz a következő évben. A már említett létszámbővítési korlátok várhatóan az építőipari és a kereskedelmi vállalatoknál mutatkoznak majd meg a leginkább a kiigazított prognózis eredményeit figyelembe véve.

40. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2019-ben – gazdasági ágak szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Mezőgazdaság	-0,2% pont	-5,4% pont
Ipar	2,8% pont	0,6% pont
Építőipar	2,6% pont	-14,2% pont
Kereskedelem	1,2% pont	-8,2% pont
Gazdasági szolgáltatás	0,8% pont	-2,2% pont
Versenyszféra egésze	2,4% pont	-1,1% pont

Forrás: PM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2019-es évre (n=1957)
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben még némi létszámnövekedést valószínűsítünk 2019-ben.

További országos megállapítások

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató vállalatok aránya az előző évhez képest nőtt: 66 százalék volt e cégek aránya. A részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya szintén növekedett. A legmagasabb értékeket Bács-Kiskun, Veszprém és Győr-Moson-Sopron megyében figyelhettük meg, míg a legkisebb arányban Budapesten és Pest megyében terveztek a jövőben részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni.

A határozott időre szóló foglalkoztatást alkalmazó vállalatok aránya érdemben nem változott: míg 2017-ben a cégek 24 százaléka foglalkoztatott határozott időre szóló szerződéssel munkavállalót, 2018-ban ez az arány 25 százalék. 2019-re a cégek 23 százaléka tervez ilyen foglalkoztatást, a legnagyobb arányban Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén és Somogy megyében.

A külföldieket alkalmazó vállalatok arányának 2009 óta tapasztalható csökkenése 2018-ban megállt, a korábbi 20 százalékos arányhoz képest 2 százalékponttal nőtt a külföldieket foglalkoztató vállalatok aránya. Ez a szám a jövőben várhatóan tovább fog nőni: a válaszadók által elmondottak alapján 2019-ben a vállalatoknak 21 százaléka tervezett külföldi munkaerőt alkalmazni.

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok arányának csökkenése szintén megállt. Míg 2017-ben a cégek 41 százaléka foglalkoztatott pályakezdőket, 2018-ban 43 százalékuk. A jövőre vonatkozóan hasonlóan nyilatkoztak: a cégek 37 százaléka jelezte, hogy pályakezdőt foglalkoztatna a következő évben.

A kölcsönvett munkaerőt alkalmazó vállalatok aránya kis mértékben nőtt: 2018-ban 14 százalék volt az ilyen cégek aránya, míg egy évvel korábban 12 százalék. 2019-ben a cégek hasonló aránya - 11 százaléka – tervez ilyen módon foglalkoztatni munkavállalókat, mint az előző évben. Ez utóbbi arány kiemelkedően magas Komárom-Esztergom megyében (48%), és kiemelkedően alacsony Budapesten (5%), Heves megyében (6%) és Borsod-Abaúj-Zemplén (7%) megyében.

4.3 A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara konjunktúra-felmérése

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara évente két alkalommal vesz részt a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (továbbiakban: GVI) koordinálásával megvalósuló országos Konjunktúra felmérésben. A legutóbbi felmérés **2019 októberében** zajlott, összesen 180 baranyai vállalkozás bevonásával. A kutatás során keletkezett adatokat a kamara rendre megkéri a GVI-től, annak érdekében, hogy az országos eredmények feldolgozásán túl Baranya megye vonatkozásában külön elemzést készítsen.

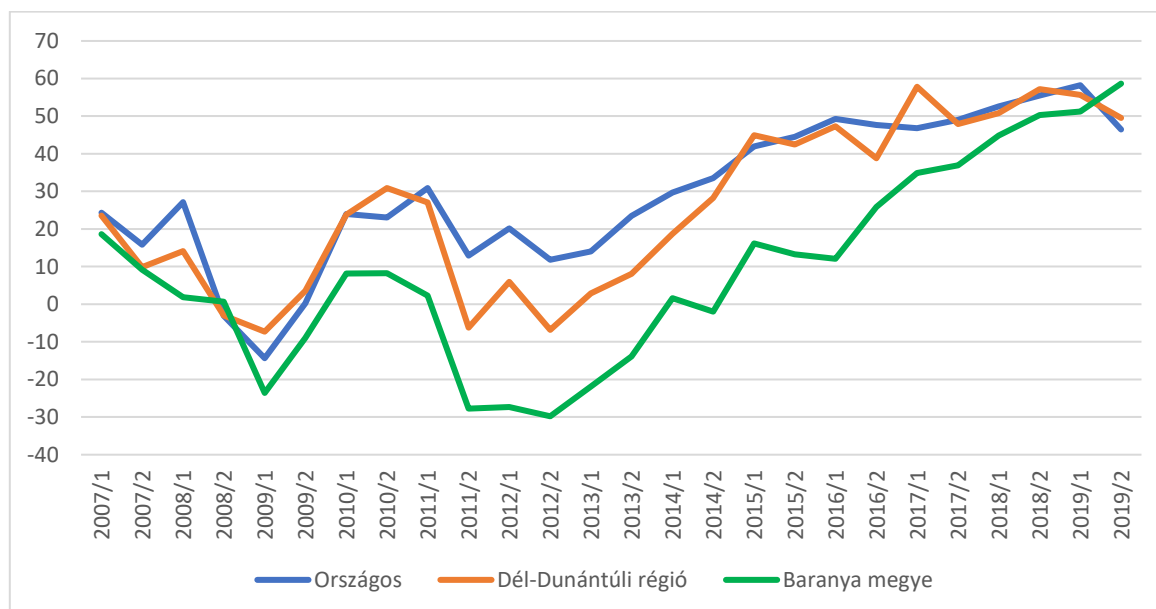
Az évente kétszer megismételt konjunktúra-kutatás önkéntes, így *nem feltétlen reprezentatív*, de mindenképpen a Baranya megyei vállalkozások jövőképét tükrözi, ezért hasznos kiegészítője a tény-adatoknak és a különböző előrejelzéseknek.

Forrás: PBKIK saját elemzés

A szóban forgó felmérés a várakozásokat egy saját konjunktúramutatóval fogalmazza meg. Az **összesített konjunktúramutató** négy elem várható változásának eredőjeként alakul ki. Ez a négy elem az összes megrendelés, a gépberuházások, az építési beruházások és a vállalkozások üzleti helyzetével kapcsolatos várakozások várható alakulása.

Érdekes, hogy a baranyai mutató ezúttal nem követi az országos negatív trendet, de még az összesített Dél-Dunántúlit sem. A 2019-es második felmérés adatai szerint az összesített konjunktúramutatónk 58,65 ponton áll, ami a kutatás kezdete óta (1998) sohasem volt még ilyen magas.

20. ábra: Az összesített konjunktúramutató alakulása

A konjunktúramutató alkotóelemeinek vizsgálata során az alábbiakat láthatjuk.

Az őszi felmérésben résztvevő vállalkozások 2020 első felévére saját **üzleti helyzetüket** alapvetően jónak ítélik meg, a mutató - igaz, nem nagy mértékű, de - egyértelmű javulást mutat. A válaszokat vizsgálva viszont azt is hozzá tesszük, hogy a cégek nem elhanyagolható része inkább stagnálásra számít (amit a javulás relatíve kis mértéke alapján is feltételeztünk).

A várhatóan megvalósuló **gépberuházások** Baranya megyében – a válaszadók szerint - már a 2018-as őszi felmérés óta leszálló ágban vannak. Ennek látszólag ellentmondanak a 2019. év

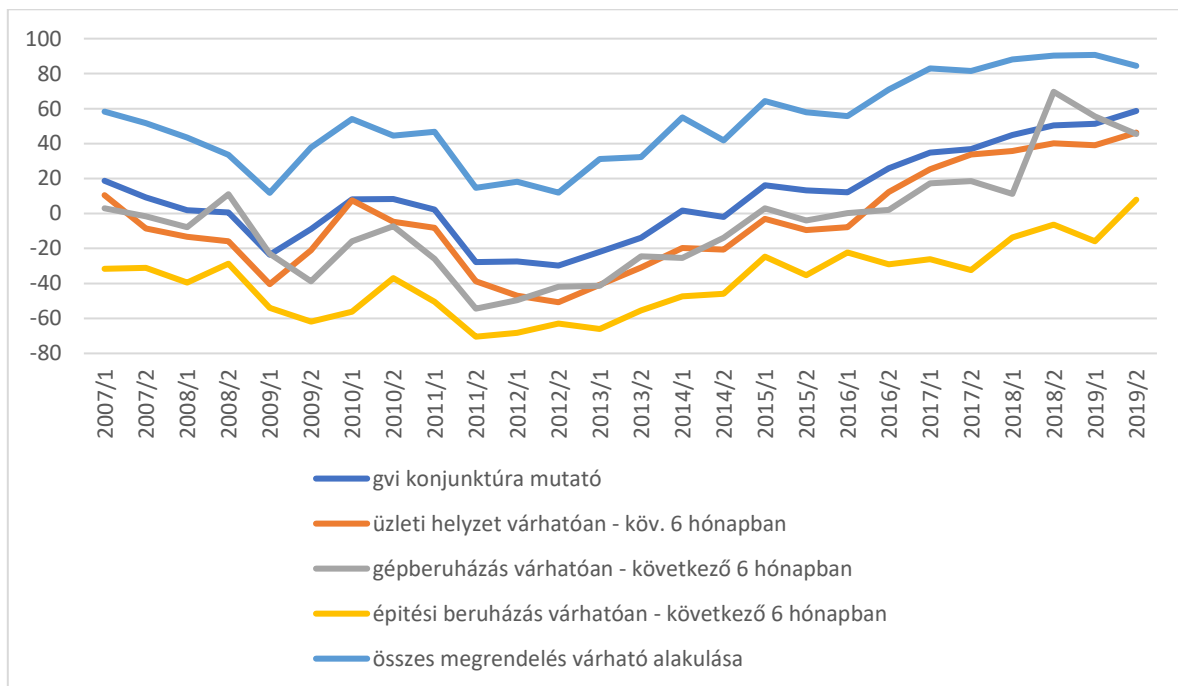

során Baranyában ismertén átadott – és bejelentett - nagyobb beruházások, amelyek a telephely-fejlesztések (bővítés, létesítés) mellett gépberuházásokkal is jártak/járnak. Itt fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy – adataink szerint – az utóbbi felmérések során a válaszadók között a mikro-vállalkozások voltak többségben, amely tény a fenti ellentmondásra válaszul szolgálhat, hiszen a kisebb cégek jellemzően kevésbé ruháznak be új gépekre, berendezésekre (részben saját tőkeerejük, részben az általuk elérhető egyéb források korlátozottsága okán). Akárhogy is, a gépberuházások elmaradása (legalábbis számuk és beruházási értékük csökkenése) megyénk versenyképességét tovább gyengítheti.

Az **építési beruházások** kapcsán 2019 tavaszán ugyan volt némi visszaesés, de a 2020-ra vonatkozó várakozások ismét pozitív képet mutatnak. Ez a fentebb is említett telephely-fejlesztési projektek viszonylatában is értelmezhető, azonban, ha a válaszadók mikro-túlsúlyára gondolunk, úgy tűnik, hogy a kisebb cégek esetében jelenleg egy építési beruházás megvalósítása reálisabb lehet, mint egy nagyobb gépberuházásé.

A mutató alkotóelemeinek számbavétele során, végezetül, nézzük az **összes megrendelés** várható alakulását. E tekintetben a baranyai cégek az elmúlt két évben viszonylag stabil képet mutattak nekünk, az őszi kutatás viszont már a megrendelések volumenének csökkenését vetíti előre. Ez minden bizonnyal összefüggésben áll a nemzetközi (elsősorban európai piaci) trendekkel, hiszen tudjuk, hogy a baranyai cégek értékesítésének körülbelül 50%-a export tevékenység.

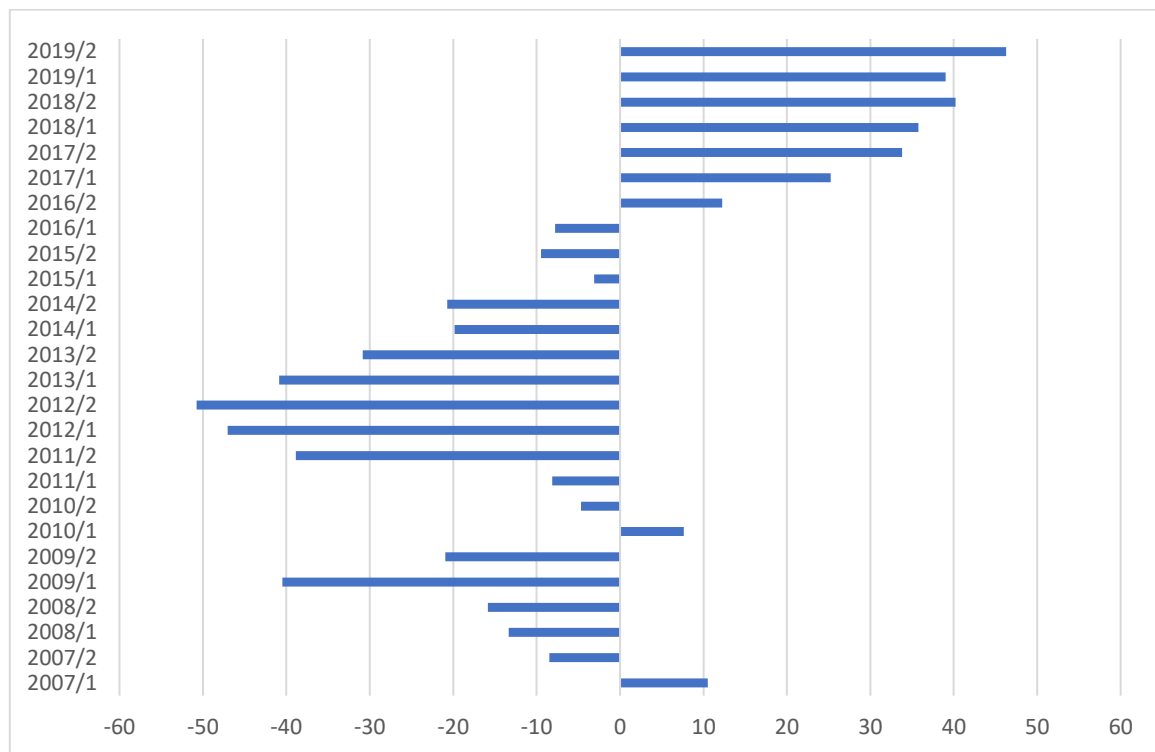
21. ábra: Az összesített konjunktúramutató és alkotóelemeinek alakulása Baranya megyében

A Baranya megyében várható üzleti helyzet alakulását az alábbi diagrammal is szemléltetjük. Az idősort szándékosan a 2008-ban kezdődő válság előtti évtől indítjuk, az elmúlt több mint egy évtized trendjei jól látszanak.

A korábbi felmérések konjunktúramutatói szerint Baranyában a **várható üzleti helyzet** tekintetében a válság előszele már 2017 végén érződött, majd 2009-ben tetőzött. 2010-től a kilábalási folyamat elindult ugyan, de 2012-ben már egy újabb recessziós időszakot éltünk meg, ráadásul a korábbinál még mélyebbet. Ezt követően viszont folyamatos javulásnak lehettünk szemtanúi, s úgy tűnik, hogy a 2016-os pozitív tartományba fordulást követően ez a folyamat lényegében a mai napig tart. A legutolsó felmérésben résztvevő vállalkozók 2020 első félévére vonatkozóan is hasonlóan bizakodók.

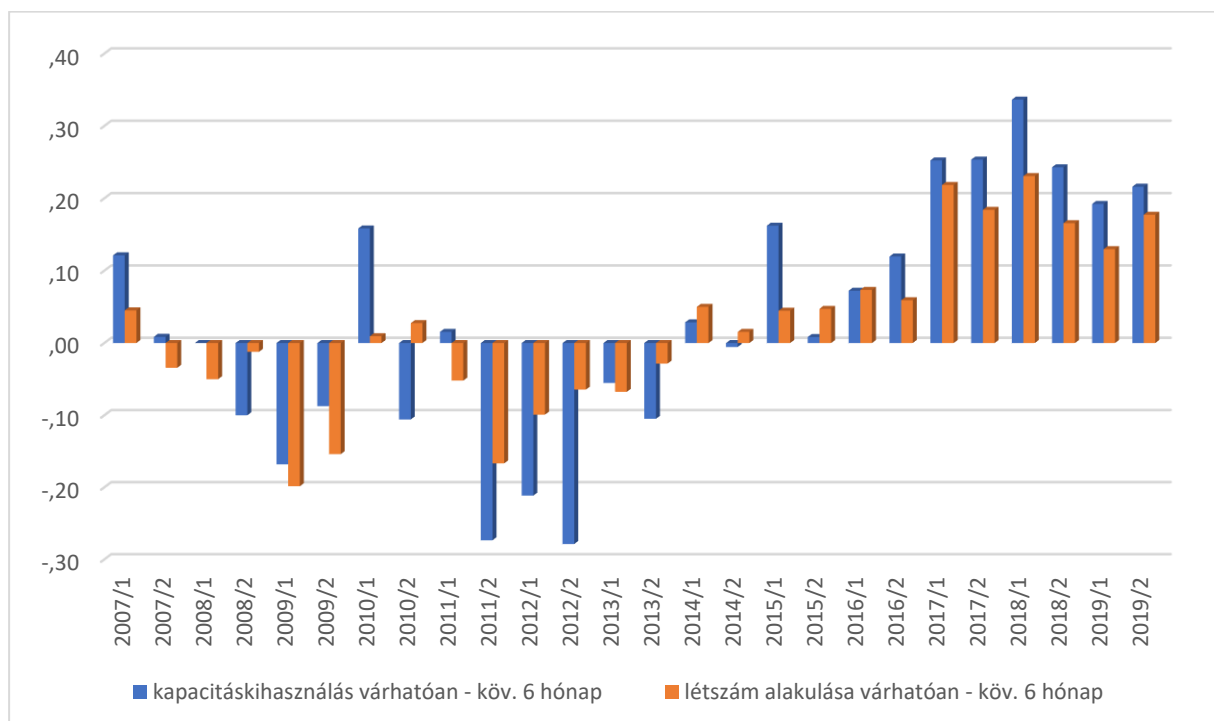
22. ábra: A várható üzleti helyzet alakulása Baranya megyében

A következő ábránkban két tényezőt állítottunk párhuzamba, amelyek vizsgálata után az alábbiakat állapíthatjuk meg. A 2014-es első félévi felmérés óta a **létszámfelvételt** tervező vállalkozások mindegyik érintett időszakban többen voltak, mint az alkalmazottak számát csökkenteni szándékozóak. Láthatjuk, hogy a legnagyobb ugrás e tekintetben 2017 elejétől volt tapasztalható, de a 2019-es második kutatás is ezt a tendenciát mutatja, habár az elmúlt év tavaszán a várható létszámnövekedés mértéke valamivel alacsonyabb volt a megelőző két évben megszokottnál.

Az elmúlt 3 évben a **kapacitáskihasználtság** várható mértéke is változatlan intenzitással emelkedett, ami a várható létszám alakulásával összhangban is értelmezendő. Ez a jelenség a korábban nem teljes fordulatszámon „pörgő” cégek esetében kifejezetten pozitív, s önmagában is megjeleníthetők volna. A kapacitásaikat amúgy is nagyrészt lekötő cégek estében viszont - a megrendelések növekvő száma miatt – e tényezőt a tervezett létszámbővítéssel együtt érdemes vizsgálnunk. Azaz a cégek a következő 6 hónapra vonatkozóan előre látták kapacitásbeli lehetőségeik szűkülését, amivel összefüggésben jellemzően létszámfelvételt terveztek, így az általuk megfogalmazottak a kutatás eredményeiben mindkét viszonylatban vizsgálva (egymásra hatva) visszaköszöttek. Nincs ez másképp a 2020-ra vonatkozó várakozások elemzése során tapasztaltakkal kapcsolatban sem.

23. ábra: A kapacitáskihasználtság és a létszám várható alakulása Baranya megyében

Összefoglalva, a 2019 októberi felmérésünkben részt vevő vállalkozások 2020 első félévére üzleti helyzetük tekintetében alapvetően bizakodók voltak. Az összes megrendelés várható alakulásának csökkenése azonban óvatosságra int, így a következő félév sok tekintetben a kivárás időszaka lehet, s kihathat a tervezett létszámbővítésekre is. Habár a várható gépberuházások mutatója tovább esett, az építési beruházások megvalósulásának felívelő szakasza a jelek szerint folytatódhat. A konjunktúramutató összetevői közül tehát nem mindegyik változott pozitív irányba, legutóbbi felmérésünk összességében mégis inkább biztató eredményt hozott.

Ismételten ki kell emelnünk, habár az optimista várakozásoknak örülünk, az országos és régiós trenddel látszólag szembe menő pozitív baranyai változást fenntartással kell kezelnünk a válaszadók körében tapasztalható – fentebb már említett - túlzottan nagy mikro-vállalkozói arány miatt.

Végezetül, az elmúlt évek felmérései alapján érdemes megemlítenünk, hogy a válaszadói csoportok közül jellemzően a mikro-vállalkozások helyzete volt a legrosszabb. Eredményeik nem kiegyensúlyozottak, egy-egy kutatási időszak között hol javulnak, hol romlanak, de nem változott számottevően a kisvállalkozások helyzete sem. Az elmúlt öt év során a legnagyobb javulást a középvállalatok érték el, s nem csak a foglalkoztatottság szerinti csoportok, hanem az összes szegmens közül (valamennyi viszonylatban).

4.4 A Baranya Paktum saját előrejelző modellje

A gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentéshez kapcsolódik az „Ágazati trendeket figyelő, elemző és előrejelző rendszer” elemeként funkcionáló úgynevezett „előrejelző modell”, annak adatokkal való feltöltése, majd a kapott eredmények bemutatása.

A modell segítségével lényegében egy historikus adatokra építkező, kvantitatív becslést alkalmazunk az egyes területi egységekre jellemző álláskeresői regiszterben való megjelenésre.

Itt meg kell említenünk, hogy a foglalkoztatási helyzet előrejelzése során nehézségekkel küzdünk, mert az ehhez kapcsolódó információk rendkívül pontatlanok, leginkább többértű, többéves becslésre építkeznek. Nem lehet tudni például, hogy aki nem jelenik meg álláskeresőként, az azért teszi, mert már elhelyezkedett, vagy egyéb földrajzi egységben próbál munkát találni, vagy esetleg nem látja értelmét a rendszerbe történő regisztrálásra. Ebből adódóan a foglalkoztatási helyzetet nem lehet megfelelő adatokkal előrebecsülni (illetve nem járási, megyei szinten), így a munkaerőpiaci lehetőségeket bemutató elemek közül az álláskeresők számának alakulására fókuszálunk. (Ugyanezt a logikát alkalmaztuk a Pécs Paktum esetében, így - szükség esetén - azzal összevethető, összeegyeztethető.)

Az álláskeresők számát az általános társadalmi tendenciák mellett a gazdasági és képzési jellemzők befolyásolják nagymértékben, így ezek használatával is élünk az előrejelzés során.

Mindezeket figyelembe véve település szintű adatokat használtunk fel, aggregálva azokat a Pécsi Járáson kívüli 9 járásra külön-külön, valamint egy összesített, Baranya megyére vonatkozó előrejelzés kialakítását is fontosnak tartottuk. Ki kell emelnünk, hogy semmiképp nem megalapozott a település szintű előrejelzés. Ez az egyes tényezők adott időszakbeli alacsony számosságára vezethető vissza, hiszen az egyik évről a másikra egy 20 főről 21 főre történő változás már önmagában nagy százalékos elmozdulást jelent, míg számszerűsítve csupán 1 főről van szó. Az ebből eredő torzítások miatt egy-egy település helyzetét külön nem mutatjuk be.

Az alkalmazott regressziós modellel tehát előre tudjuk becsülni a regisztrált álláskeresők számát egy évre előre. Ennek eredményei a Jelentés időbeli megfogalmazásával összehangoltan kérhetők le. Az elemzés Monte Carlo analízissel számolja ki az adott évben várható regisztrált álláskeresői létszámot.

A modellben felhasznált adatok struktúrája az alábbiak szerint alakult

Az elemzéshez felhasznált adatforrások elsősorban az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (a továbbiakban: TEIR) statisztikai adataira épülnek, ahol településenként áll rendelkezésre információ. Az idősor a 2000-2017 közötti időszakot veszi alapul. A jelentés készítésekor 2018-as és 2019-es évi adat még nem állt rendelkezésre.

Az adatok legfőbb forrásai, manuális adatgyűjtés révén:

- TEIR Területi statisztikai adatok rendszere
- TEIR Személyi jövedelemadó adatok
- TEIR Társasági adóbevallás kiemelt adatok

A felépített adatstruktúra:

- Demográfia
- Gazdasági változók
- Közoktatás adatok
- Iskolai végzettség
- Álláskeresők típusai
- Álláskereső időtáv és nyilvántartás

Az előrebecslés keretét adó munkalapok, a TEIR-ből elérhető adatok mellett, az Állami Foglalkoztatási Szolgálat megyei szintű adatait és a részletesebb járási összetételeket is tartalmazzák.

Az adatgyűjtés 2020. január 16.-20. között zajlott. A TEIR ezen időszakban elérhető legfrissebb szükséges adatai 2017-esek, míg az Állami Foglalkoztatási Szolgálat részéről 2019 októberi – járási bontásban megadott - adatsorral tudtunk dolgozni a regisztrált álláskeresőkre vonatkozóan.

Jelen dokumentum összeállításához a modellben az egyes járásoknál és a megyei összesítésnél a használt becslési év: 2020., a beállított becslési egység: 200.

Az adatok feltöltését követően Baranya megye kilenc járására vonatkozóan külön-külön, valamint Baranya megyére nézve (abból a Pécsi járást kivéve) az alábbi eredményeket kaptuk:

41. tábla: Az álláskereső várható becsült száma Baranya megye járásaiban

	2019.	2020.
Bólyi járás	303 +/-16	287 +/-15
Hegyháti járás*	607 +/-135	607 +/-142
Komlói járás	1328 +/-31	1359 +/-32
Mohácsi járás	277 +/-265	105 +/-99
Pécsváradi járás	191 +/-19	191 +/-19
Sellyei járás	1391 +/-129	1530 +/-132
Siklói járás*	2457 +/-199	2536 +/-216
Szentlőrinci járás	267 +/-58	246 +/-62
Szigetvári járás*	1612 +/-93	1854 +/-99
Baranya megye (a Pécsi járás kivételével)	17420 +/-371	17042 +/-347

Forrás: a Baranya Paktum saját előrejelző modellje (mellékelt járási excel táblák)

A fenti táblázatban a *-gal jelölt járások esetében az eredetileg kapott eredmények kapcsán korrekcióval éltünk, azaz a modell által használt adatok közül a 2018. évtől az álláskereső létszámra vonatkozó cellákat - a rendelkezésre álló korábbi létszámokból kiindulva - manuálisan töltöttük ki, vagyis azokat nem a modell generálta. Erre azért volt szükség, mert az elsődleges makro-futtatás után a szóban forgó három járásban rendkívül szélsőséges értékeket kaptunk, amelyeket nem tartottunk reálisnak. A modell felépítése alkalmas arra, hogy indokolt esetben a kapott adatokat egyéni szakértői becsléssel korrigáljuk. Ezzel a lehetőséggel jelen esetben éltünk.

A modellben, az említett korrekción és a becslési egység beállításán túl, egy csúszkát mozgatva tetszőlegesen korrigálhatunk az igencsak pesszimista várakozásoktól a nagyon optimista várakozásokig, az alábbi kategóriák mentén:

- Gazdaságilag aktív népesség
- Regisztrált fizikai állománycsoport nagysága
- Adófizetők száma
- Egy adófizetőre jutó jövedelem
- Lakásállomány nagyságrendje

A szóban forgó beállítások bármelyikén változtatva, természetesen a végeredmény is változik. A fentebb feltüntetett adatok minden esetben középértéki beállítás szerinti számításokat tükröznek.

Az előrejelző modell Baranya megye 9 járására vonatkozó becsült álláskeresői létszámait vizsgálva az alábbiakat állapíthatjuk meg:

- A szóban forgó járasok közül 2020-ra három járás esetében pozitív a kép. A Bólyi, Mohácsi és Szentlőrinci járasokban a modell szerint az álláskeresők számának csökkenésére számíthatunk. Közülük a becslés Mohács esetében jelez a legnagyobb arányú csökkenést.
- Két járás esetében (Hegyhát és Pécsvárad) az előző évhez képest stagnálást várhatunk, a 2020-as becslési év beállítása után gyakorlatilag ugyanazokat a számokat kaptuk, csak a hibahatár változott.
- Az előrejelző modellünk a fennmaradó négy járásban azonban az álláskeresők számának növekedésével számol. Komló és Siklós esetében 2019-hez képest a várható növekedés viszonylag kis mértékű, a Sellyei és Szigetvári járasokban a 2020-ra vonatkozó becslés nagyobb arányú (járásonként 200 fő körüli) elmozdulást mutat.

A fentiekre magyarázat lehet, hogy míg Bóly, Hegyhát, Pécsvárad és Szentlőrinc egyébként is kevesebb álláskeresőt „produkált” az utóbbi időszakban, addig Sellye, Siklós és Szigetvár eddig is depressziós járasnak volt tekinthető. Esetükben így a kapott adatokat nagyrészt helytállónak érezzük, a komlói munkanélküliek számának növekedése pedig nem olyan mértékű, amit ne tekinthetnénk számszakilag elfogadhatónak. Egyedül a Mohácsi járás lóg ki a sorból, itt ugyanis a korábbi tényadatokhoz viszonyítva a 2020-ra (de 2019-re is) kapott alacsony érték talán túlzóan pozitívnek tűnhet.

A Baranya megyében várható becsült álláskeresői létszám összesítve szintén kissé túlzónak tűnik (továbbra is 17 ezer fő körüli álláskeresővel számolva), mindenesetre a modell a megye egészében az előző évhez viszonyítva 2020-ra az álláskeresők számának kis mértékű csökkenését vetíti előre.

4.5 Szakértői becslés, kiegészítés

A gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentés részeként, a statisztikai adatok és az elérhető – jövőre vonatkozó – elemzések mellett, egyéb szakértői becslések beépítését is szükségesnek láttuk. Ehhez egy kérdőív is készült, amely jelen dokumentum mellékleteként megtalálható.

Olyan intézményektől, testületektől, személyektől kértünk szakértői véleményt, becslést, akiknek kellő rálátásuk lehet a Baranya megyei gazdasági és foglalkoztatási folyamatokra. Szakértői becslést kértünk, nem pontos előrejelzést, és nem kértünk bizalmas adatokat. A válaszadóknak jövőre vonatkozó információt, ahol lehet, számszerűsítve, vagy akár csak egy fejlődési irány, jelleg, intenzitás megjelölésével kellett adni.

Célunk feltárni a megye gazdaságának és munkaerőpiacának legfontosabb jellemzőit, és ha lehetséges, körvonalazni a várható jövőbeli változásokat. Kérdéseinkkel, ennek megfelelően, a baranyai gazdaság kilátásaira, a vállalkozások versenyképességének jövőbeli esélyeire, a

foglalkoztatás bővülésének lehetőségeire és a tervezett munkahelyteremtő beruházásokra, vagy éppen létszámleépítéssel járó változások megismerésére fókuszáltunk.

A kérdőíves megkeresések több körben történtek.

A kérdőív - első körben - a projekt **Paktum Szervezetének** 2019. évi utolsó ülésén került kiosztásra. A jelenlévők által kitöltött kérdőívek alapján az alábbiakat állapíthatjuk meg:

- Baranya megye gazdasági kilátásait (egy kivételtől eltekintve) alapvetően pozitívan értékelték. Túlzott optimizmusról azonban semmiképp nem beszélhetünk, a többség a pozitív tartománynak is inkább az alsó felébe sorolta értékelését. A szöveges megjegyzések között megyénk periférián történő elhelyezkedése jelent meg, mint elsődleges ok.
- A baranyai vállalkozások versenyképességének jövőbeli helyzetét firtató kérdésre mindenki pozitív választ adott, azonban a középértéktől itt is csak minimálisan mozdultak el.
- A foglalkoztatás bővülésének lehetőségeit jórészt szintén pozitívan értékelték, volt azonban olyan válaszadó is, aki egyértelmű stagnálásra számít. A pozitív értékelés háttérében minden bizonnyal a 2019. évben Baranyában átadott, illetve bejelentett – várhatóan munkaerő-bővítést eredményező – fejlesztések állnak, valamint a kitöltők a Baranya Paktum (és a Pécs Paktum II.) keretein belül rendelkezésre álló további források feltételezett pozitív hatását is szem előtt tarthatták.
- Az ágazatonként várható konkrét létszámigény, illetve, az ismert vagy valószínűsíthető munkahely-megszűnés kapcsán vegyes a kép. A válaszadók lényegében egyetértettek abban, hogy a következő időszakban többlet-munkaerőigény várható az építőiparban, a feldolgozóipar egyes területein, a humán-egészségügyi ellátásban, az informatika terén, a mezőgazdaságban, a szociális szolgáltatások és az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek területén. A vízellátás, hulladékgyűjtés ágazatban többen létszámnövekedésre számítanak, míg van, aki épp munkahely megszűnésre.
- Kérdőívünkben a szükséges foglalkoztatáspolitikai eszközökre is rákérdeztünk. Megállapíthatjuk, hogy a bér/bérbérlés támogatásokat, a különböző képzési támogatásokat, a munkába járás támogatását és a vállalkozóvá válás támogatását a Paktum Szervezet tagjai továbbra is fontosnak tartják.
- Hatodik kérdésünkre adott válaszok alapján munkaerőhiány jelenleg az építőiparban, az idegenforgalom-vendéglátás terén, a szociális ágazatban, a mezőgazdaságban, bizonyos ipari területeken (villanyszerelő, hegesztő), továbbá az egészségügyben és a közoktatásban biztosan fennáll.
- A munkaerő-elvándorlás kapcsán elsődlegesen a feldolgozóipar (pl. az elektronika) és a szakmai tudományos műszaki tevékenység került megemlítésre, de kiemelésre került a pályakezdők, friss diplomások (de még az érettségizettek is) külföldi munkavállalása, vagy éppen Budapestre történő elvándorlása.

Második körben, 2020 januárjában, a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara által menedzselte meghatározó baranyai vállalkozói klasztereket kérdeztük meg.

Kérdőívünket elsőként az **Építőipari Technológiai Klaszter** január 15-én megtartott évindító taggyűlésén adtuk körbe, a kitöltők válaszai az alábbiakat tükrözik:

- A baranyai gazdaság kilátásait a válaszadók összességében inkább pozitívnak ítélték, akadt azonban egy kitöltő, aki megyénk jövőjét nagyon borúsán látja. Az építőipar tekintetében, ez utóbbinak - a válaszadó szerint – az az oka, hogy nincsenek olyan nagyberuházások, amelyeknél a helyi vállalkozások egyenlő feltételekkel indulhatnának, és fővállalkozóként munkát tudnának vállalni.
- A baranyai vállalkozások versenyképességének jövőbeli esélyeit - a fentiekkel ellentétben – mindenki pozitívan (optimistán) értékelte. Véleményük szerint a helyi építőipari vállalkozások fejlődőképes, stabil cégek. Amennyiben a következő években érkezik központi forrás a régióba, valóban fejlődési pályára állhatnak. A helyi forrásokból finanszírozott beruházások - kis értékük miatt – nem növelik érdemben a helyi vállalatok versenyképességét.
- A foglalkoztatás bővülésének lehetősége kapcsán inkább negatív véleményeket kaptunk. Két oldalról érdemes megközelítenünk e kérdést, a kapott válaszaink is erre utalnak. Egyrészt a megrendelések nagyságrendje további foglalkoztatási bővülési lehetőséget teremt, azaz okot ad arra, hogy újabb munkavállalókat vegyenek fel. Erre utalhattak a pozitívan nyilatkozó klasztertagok. Nagyobb részük azonban egyértelmű – és jelentős mértékű – csökkenést (további csökkenést) vár a munkaerő-felvételt érintő lehetőségeik terén. A szakmában dolgozók utánpótlása nagyon gyenge. Fellelhető, szabadon elérhető munkaerő szinte nincs is, a szakképzésben pedig alig vannak tanulók. Hatalmas gond, hogy a régióknak nincsen megtartó képessége.
- Az építőiparban a következő félévben várható létszámgényzt jól érzékelteti, hogy a kitöltők szinte mindegyike venne fel minimum 3-5 munkavállalót (leginkább képzett szakembert), általánosságban pedig elmondható, hogy Baranyában az építőiparban több száz fő hiányzik. Az építőiparon túl, várhatóan további százakra lehet szükség a kereskedelem, a mezőgazdaságban, a szállítás-raktározás terén, a villamos-energia, gáz-gőzellátás és a vízellátás ágazatban, valamint az oktatásban is. Az ismert vagy valószínűsíthető munkahely-megszűnés kapcsán egyedül a feldolgozóipar, azon belül a szerszám-, ill. gépgyártás lett megemlítve, ott viszont egyik válaszadónk akár 1000 fős leépítésre is számít.
- Talán nem újdonság, hogy a foglalkoztatáspolitikai eszközök szükségességénél továbbra is a bér/béreköltség támogatások, a különböző képzési támogatások, a munkába járás támogatása és a vállalkozóvá válás támogatása szerepelnek, kiegészülve a lakhatási támogatással, mint egyes klaszter tagok által fontosnak tartott aktív eszköz.
- A jelenlegi munkaerőhiányt feszegető kérdésünkre kapott válaszokból azt látjuk, hogy a már tárgyalt hatalmas építőipari létszámgényz mellett (ez kisebb cégeknél akár 30-50%-os is lehet, azaz közel duplájára nőhetnének, ha lenne kit felvenni), a kitöltők az informatika (szoftverfejlesztők), a logisztika (szállítás), a vendéglátás és az élelmiszeripar területén szintén jelentős munkaerőhiányt látnak megyénkben. Többen megjegyezték, hogy a munkaerőhiány minden szakma tekintetében általános jelenség.
- A klasztertagok is megerősítették: a munkaerő-elvándorlás az építőiparban (és más területeken is) folyamatos, ebben javulásra – sajnos – nem számítanak.

A szóban forgó kérdőívet a **Dél-Dunántúli Gépipari Klaszter** tagjai a 2020. január 23-án megtartott benchmarking ülésükön szintén kézhez kapták. Habár e dokumentum lezárásáig a kiosztott kérdőíveknek csak kisebb része érkezett vissza, a válaszadó klasztertagok véleményét az alábbiak szerint tudjuk összefoglalni:

- A megye gazdasági kilátásai kapcsán vegyes a kép: a válaszadók egy része bizakodó, mások nagyon negatívan látják a jövőt. Ennek oka, hogy az aktuális, 2014-től 2020-ig tartó uniós pályázati ciklus hamarosan véget ér, a beruházások volumene csökkenni fog. Az országos átlagtól számos tekintetben amúgy is el vagyunk maradva, ráadásul dekonjunktúra időszak várható, ami az autóiipari beszállítókat részben már el is érte. Baranya megye emiatt nem számíthat sok jóra, pláne, ha arra gondolunk, hogy a külföldi beruházók körében eddig sem volt túl népszerű a térség.
- A kérdőívet kitöltők a baranyai vállalkozások jövőbeli versenyképességét szintén többféleképpen értékelték, amit az előző kérdésre adott válasszal magyaráztak, hiszen a mindenkori gazdasági helyzet kihatással van a versenyképességre. A nemzetközi folyamatokra figyelni kell, mert a főleg exportra termelő cégek nagyban függenek az európai piacoktól. Összességében inkább negatív kilátásokról számoltak be.
- Az optimista vállalkozók a foglalkoztatás további bővülésével számolnak, míg a többség véleménye szerint további létszámnövelésre nincs esély. Csökkenő számú megrendelés esetén pedig a cégek (főleg a helyi KKV-k) még kevésbé lesznek képesek bért emelni, ami a munkaerő – amúgy is küzdelmes – megtartását még jobban megnehezíti.
- A várható munkaerőfelvétel és leépítés kérdéskör kapcsán azt láthatjuk, hogy vannak, akik - kis mértékben - már leépítésekben gondolkodnak, mások továbbra is bővülnének (ha lenne, kivel). Egyes vállalatok kívárnak, s még, ha megrendeléseik mértéke csökken is, keresik az új lehetőségeket, hogy minél több lábon álljanak, s próbálják a létszámot tartani.
- Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök közül a bértámogatást és a képzések támogatását egyöntetűen fontosnak tartják. A munkába járás támogatást szintén többen említették, mint szükséges támogatási forma.
- A klasztertagok szintén egyhangúlag nyilatkoztak a munkaerőhiányról is. A megfelelő mennyiségű és képzettségű munkavállalóból gyakorlatilag a gépipar minden területén hiány van. A középfokú végzettségűek közül leginkább hegesztők, lakatosok, villanyszerelők, a diplomások közül főleg gépészmérnökök, villamosmérnökök hiányoznak, de a technikai rétegből sincs utánpótlás. Általánosságban pedig a gépipar mellett az építőipart, az egészségügyet és az informatika területét említették, ahol nagyon komoly munkaerőhiányt érzékelnek.
- A munkaerő-elvándorlás kapcsán feltett kérdésre sem kaptunk bizakodásra okot adó válaszokat. Mivel a helyben hiányzó munkavállalói körből országosan is hiány van, a magasabb bérek reményében a még Baranyában dolgozó szakemberek további elvándorlása várható.

Kiegészítés - Az elmúlt években **megvalósult és a közeljövőben várható beruházásokról**, valamint egyéb tényezőkről röviden

Az elmúlt időszakban megvalósult vagy éppen folyamatban lévő beruházások közül talán a Pécsi Tudományegyetem fejlesztései a legnagyobb volumenűek, viszont a megye gazdaságára – meglátásunk szerint - kevéssé lesznek hatással (összességében sem gazdasági sem munkaerőpiaci hasznosulása kapcsán nem feltételezünk érdemi változást). Az egyetem a külföldi diákok meglétére, idevonzására (számuk növelésére) fókuszál, épít. E cél elérésében viszont a nyelveket magas szinten beszélő egyetemi oktatók nem elegendő száma és a nemzetközi repülőjáratok hiánya érezteti hatását. Utóbbi miatt a külföldi diákok, egyúttal a fizetőképes kereslet egy része, elpártol tőlünk (például Debrecenbe megy).

Az említett fejlesztéstől függetlenül az elmúlt két évben voltak céges beruházások Baranyában, amelyek - gazdaságélénkítő hatásuk mellett - létszámbővítéssel (is) jártak. Ezek közül a teljesség igénye nélkül (tájékoztató jelleggel) néhány: Amphenol (elektronika), Aldi (kereskedelem, ICT), BAT (dohányipar), Viessmann (épületgépészet, ICT), Honsa (autóipar, műanyagipar), Lafarge (építőipar), Magnus Aircraft (repülőgép gyártás), Hauni (gépgyártás), Harman (audiotechnikai eszközök gyártása). A Hanon (autóipar) beruházásának megvalósítása folyamatban van (átadás 2020 első felében), tudomásunk szerint 800 fő körüli alkalmazotti létszám elérése a cél 2023-ra. A thyssenkrupp tervezett beruházásának folyamatáról, jelenlegi szakaszáról nincs információnk. Ami egy ideje szintén a tervezés fázisában volt, s lassan megvalósulni látszik, a FOSS dán vállalat biotechnológiai laborjának fejlesztése/építése. Ehhez persze hozzá kell tennünk, hogy a cégnél a tervezett közel 100 fős bővítés nagyrészt magasan képzett diplomásokra vonatkozik, így a Baranya Paktum elsődleges célcsoportját várhatóan nem fogja érinteni. Ki kell emelnünk továbbá azt a tény, hogy a Baranya megyében megvalósuló beruházások egy-két kivételtől eltekintve mind a Pécsi járás területén valósultak/valósulnak meg.

A felsorolt beruházások forrása: baranyai sajtóhírek, érintett vállalkozások beszámolóí, egyéb kamarai forrás

A befektetői érdeklődés volumenének növelését az ismert – és e dokumentumban részletezett – társadalmi és munkaerőpiaci problémák (köztük a társadalom elöregedése, a fiatalok elvándorlása) megléte mellett az alábbiak is egyértelműen (de nem kizárólagosan) akadályozzák:

- Elegendő nagyságú és megfelelően közművesített ipari beruházásra alkalmas terület hiánya.
- Közlekedési (logisztikai) és infrastrukturális kapacitás hiánya, a meglévő kapacitások minősége, hasznosíthatóságának problémája (repülőtér, autópálya, vasút, közút, kikötők, híd, határátkelők). A Dél-Dunántúli belső közlekedési kapcsolatok ismert helyzete.
- A megfelelő mennyiségű és minőségű (képzettségű) munkavállalók rendelkezésre állásának hiánya.
- A potenciális munkaerő mobilitásának hiánya.

- Leromlott műszaki képzési infrastruktúra a középfokú képzésben, valamint az, hogy a felsőoktatásban a műszaki területen a gépipar-elektronika-informatika a szükségesnél (és indokoltnál) kevésbé hangsúlyos, az oktatás - más egyetemi központokhoz viszonyított - színvonalán javítani szükséges.

Munkaerőpiaci szempontból a létszámfelvétellel járó új beruházások akkor érik el a céljukat (a megyei foglalkoztatás bővülését), ha az újonnan létrejövő munkahelyek nem a már működő vállalkozások rovására töltődnek fel munkaerővel, azaz nem tőlük vadásszák le a képzett munkavállalókat (de időnként már a képzetleneket is), hanem a munka nélkül lévőköt juttatják lehetőséghez, köztük az alacsonyan képzett álláskeresői, vagy akár a közfoglalkoztatotti réteget, vagy éppen a magasan képzetteknek mutatnak perspektívát, aminek eredményeként ők már nem mennek el az ország más térségébe vagy külföldre munkát vállalni. A jelenleg Baranya megyén kívül dolgozó munkavállalók idevonása is kívánatos és elérendő cél, ennek tömeges bekövetkezése kapcsán azonban illúzióink nincsenek.

Végezetül említést kell tennünk, egy - napjainkban ismert, országos - jelenségről, a generációváltás számos hazai vállalkozást érintő problémájáról. A rendszerváltás után elindult és az évek során szépen fejlődött vállalkozások egy része most jutott el oda, hogy az alapító-tulajdonos-cégvezető nyugdíjba menne, de nincs kinek átadni a céget. Ennek számos oka lehet, amelyeket most nem tárgyalunk, jelen dokumentumnak nem is célja. Tény ugyanakkor, hogy a kamarához is számos megkeresés érkezett a közelmúltban, az azokat megfogalmazók a segítségünket kérik a probléma megoldásában. A megkeresés viszont sokszor túl későn érkezik. A megyei foglalkoztatási helyzet értékelésekor e jelenséget sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hiszen az így megszűnő vállalkozások baranyai lakosoknak adtak munkát, biztosítottak megélhetést.

Összegzés, tapasztalatok

Amiben a három megkérdezett kör mindenképp egyet értett, az, hogy a munkaerőhiány Baranyában is általános és komoly probléma, bővítési lehetőség pedig nem nagyon van. A megkérdezettek vegyes várakozásokról adtak számot, emiatt kissé bizonytalanok tűnik a jövő. Ami biztos, a helyi vállalkozásoknak gazdasági helyzetük stabilizálása és versenyképességük megtartása érdekében további források kellene, hatékonyságuk növelését elő kell segíteni. A munkaerőmegtartás a jövőben egyre hangsúlyosabbá válik, ebben a foglalkoztatáspolitikai is támogató partner kell, hogy legyen. Érdemes lehet a Baranya Paktum forrásait ebben a viszonylatban is megvizsgálni, az újonnan felvételre kerülő munkavállalók mellett a megtartás segítését - nagyobb támogatási intenzitással - célul kitűzni.

A fentebb részletezett szakértői becslést a jövőben indokoltnak tartjuk járási szintre (a Pécsi járáson kívüli 9 járásra) is lebontani. Ennek részleteit a későbbiekben a Megrendelővel egyeztetni szükséges, a megvalósítás és kifejtés a 8. számú jelentésben esedékes.

5. Ajánlások

A hazai munkaerőpiaci adatokat nézve, 2020 elején a következőket látjuk: a foglalkoztatás szintje magas, a munkanélküliség alacsony, a bérek folyamatosan nőnek. Ezek tények, mint ahogy az is, hogy a munkaerőhiány állandósult, s a mobilizálható munkaerőtartalékok nagyrészt kimerültek. A 3%-hoz közelítő országos álláskeresési rátával a magyar foglalkoztatáspolitikai gyakorlatilag elérte a 10 évvel ezelőtti kitűzött célt, azaz a teljes foglalkoztatottságot. Miért nem lehet mégis hátra dőlni? Ennek első – és talán legfontosabb oka – a munkaképes korú lakosság számának jelentős mértékű fogyatkozása. Másik oka, hogy a jelenleg zajló ipari, technológiai (köztük biotechnológiai) és informatikai forradalom hatása feltartóztatlanul begyűrűzik hazánkba, ami a munkaerőpiac átrendeződését vonja maga után, elsősorban a munkaadói elvárásokat megváltoztatva. Várhatóan a hátrányos helyzetű térségekben élők, és a munkaerőpiacon „gyengén” integrálódott személyek sokasága esik először áldozatul, s végleg lemarad, a hátrány pedig újratelemődik. További tény, hogy az idősebb generációk munkaerőpiaci jelenléte az idő előrehaladtával egyre dominánsabb (a munkavállalók közötti arányuk folyamatosan nő), ami a várható nyugdíjazásukra gondolva súlyos problémákat vetít előre.

Nagy kérdés tehát, hogy innen hogyan tovább? Azaz 2020 elején merre megy tovább a foglalkoztatáspolitikai, most, hogy legfontosabb politikai céljait gyakorlatilag elérte, hiszen a foglalkoztatási szint további növelése már nem, vagy csak egyre drágábban lehetséges.

Az országos szint és az abból adódó következtetések

Országos szinten a foglalkoztatáspolitikai az elmúlt 7-8 évben arra törekedett, hogy a gazdaságilag aktívak száma és a foglalkoztatottak aránya növekedjen. E cél sikeres elérésében a közfoglalkoztatás is szerepet játszott, aminek megjelentek ugyanakkor negatív hatásai is (sokat nem ösztönöz a versenypiaci kilépésre). Részben ennek tudható be a foglalkoztatáspolitikában az elmúlt három évben elindult - fokozatosan végrehajtott - egyfajta szemléletváltás, amely a közfoglalkoztatás feltételrendszerének átalakítását tűzte ki célul.

- Baranya megye, illetve a Baranya Paktum alapvető foglalkoztatáspolitikai törekvései teljes szinkronban vannak az országos foglalkoztatáspolitikával.
- A Baranya megye fejlődéséhez feltétlen szükséges munkaerőpiaci kínálat bővüléséhez helyben is át kell gondolni a közfoglalkoztatás rendszerét, a tartalékok további mobilizálását az elsődleges munkaerőpiac számára.

Az adatok szerint a magasabb végzettséggel rendelkezők jóval magasabb arányban találnak foglalkoztatási lehetőséget, mint az alacsony végzettségűek. Baranya számára a gazdaság és a munkaerőpiac szerkezete három párhuzamos fejlesztési csomópontot indukálhat:

- Legyen foglalkoztathatóságot biztosító végzettsége: akinek nincs meg a legalább 8 osztályos végzettsége – közfoglalkoztatás mellett vagy attól függetlenül – el kell vinni a 8 osztály végéig, mert másként nincs esélye belépni a munkaerőpiacra.
- Legyen szakmája: a szakma nélkül lévők (érettségi után is) be kell hozni a szakképzésbe.
- Legyenek felsőfokú kompetenciái: mert a tudásalapú gazdasági fejlődés egyre több ilyen szakembert igényel.

Kizárólag képzési programokkal nem oldhatók meg a munkaerőpiaci problémák. Az inaktívak döntő – bár egyre csökkenő – része viszont nem is kíván dolgozni, vagy már reményvesztett.

A Baranya Paktum számára ez a **legnagyobb kihívás** (nem a felkészítő tréningek, képzések megszervezése): hogyan lehet a közfoglalkoztatottak és inaktívak ezen részét, megtalálni, megszólítani, a mentalitást úgy formálni, hogy az felkeltse, kiváltsa az álláskeresői, munkavállalói ambíciót. Az álláskereső és inaktív jelentős részénél a képzési programok nem kínálnak elegendő megoldást. Komplex megközelítése szükséges a problémának, ennek megfelelően komplex munkaerőpiaci programok tervezésére és megvalósítására van szükség, amelyek a képzés és támogatott foglalkoztatás mellett tartalmaznak hathatós munkaerőpiaci szolgáltatásokat is (pl. személyes tanácsadás, a programot végig kísérő mentorálás, motivációs-, közösségfejlesztő-, re-integrációs és kompetenciafejlesztő elemek). A célcsoportok számára nyújtható munkaerőpiaci szolgáltatások finanszírozása (pl. vásárolt szolgáltatásként a „terepen” dolgozó civil szervezetek bevonásával) nem csak beépíthető a programba, hanem szükségszerű is annak érdekében, hogy esély legyen valós eredményeket elérni a foglalkoztathatóság fejlesztése terén.

A Baranya Paktum számára - a projekt előrehaladtával látható - **másik kihívás** a program keretei között adható bértámogatásra vonatkozó kérelmekkel kapcsolatos:

A munkáltatók többsége a bér-/bérköltségtámogatási igény benyújtásával járó adminisztrációt túlzottan soknak és időigényesnek tartja, az ügyintézési szakasz heteket is igénybe vehet. Amíg ez folyamat nem zajlik le, munkaszerződést az érintett felek nem köthetnek, s előfordulhat – mint ahogy volt is már rá példa -, hogy a potenciális munkaerő időközben eláll a munkába lépési szándékától. Ezen túlmenően a foglalkoztatók egy részének az a véleménye, hogy a támogatással megszerezhető pénzösszeg nem ellensúlyozza kellő mértékben a támogatási procedúrára fordított időt, energiát, a túlzott adminisztrációs terhet. A projekt céljainak elérése érdekében a felvázolt probléma megoldása, azaz az említett teher enyhítése, illetve az ügyintézési idő lehetőség szerinti lerövidítése megoldandó feladat.

Baranya megye munkaerőpiaci helyzete

Baranya demográfiai helyzete egyértelműen a veszteségek sorozatát mutatja. A természetes fogyáson túl az elvándorlás hatása is erős, a gazdaság nem elég dinamikus ahhoz, hogy elég vonzó új munkahelyet teremtsen a fiataloknak.

A baranyai **aktivitási ráta** az ezredfordulóhoz viszonyítva 13%-ponttal emelkedett, ami országosan a legnagyobb teljesítmények közé tartozik. A régió belül Baranya az aktivitás tekintetében a legerősebb megyévé lépett elő, ezzel párhuzamosan az országos rangsorban középmezőnybe került. A **foglalkoztatási ráta** az ezredfordulóhoz képest 11,6%-ponttal erősödött (az országos növekedés 10,3%-pont), ami önmagában lényeges előrelépés (közfoglalkoztatással együtt, mint máshol is), de az ország 20 területi egységét tekintve ez is csak arra volt elegendő, hogy a 15. helyünket tartsuk. Érdemi áttörést nem igazán sikerült elérni, ehhez minden bizonnyal hiányoztak a gazdaság-fejlesztés, a munkahely-teremtés dinamizmusai. A **munkanélküliségi ráta** Baranyában 2010-hez képest 2018-ra már 6,5%-ponttal – azaz majdnem a felére - csökkent (az országos csökkenés ennél intenzívebb, 7,5%-pont). A szépséghibája mindennek az, hogy – elismerve a foglalkoztatási szolgálat minden erőfeszítését – ezek „helyben jó” eredmények. A baranyai munkanélküliségi ráta 2001-ben 0,8%-ponttal haladta meg az országos értéket, 2010-ben viszont már 2,2%-ponttal. Habár az ezt követő erőfeszítések kisebb javulást hoztak, a 2018-as 3,2%-os különbségünkkel ismét egyre jobban távolodtunk az országos átlagtól.

A **keresetek** Baranya megyei növekedése az elmúlt három év egyikében sem érte el sem a társ-megyék kereseti dinamikáját, sem az országos átlagot. Ez értelemszerűen csak fokozza a megye társadalmi-gazdasági leszakadását, a megtartó erő gyengülését.

2019. december záró napján a Baranya Megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztályának nyilvántartásában 13 611 **álláskereső** szerepelt. Amióta mérik az álláskeresők számát, ez az érték - az elmúlt három évet leszámítva - soha nem volt tizenötezer alatt. Az indokok egyrészt demográfiai jellegűek – a megye lakosságának kimutatható előregedése és az elvándorlás, másrészt az álláskeresők nyilvántartásával kapcsolatos jogszabályi feltételek megváltozása. (És sajnos csak harmadsorban az elsődleges munkaerőpiaci integráció eredménye.) A nyilvántartott álláskeresők aránya 8% (a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva), ami az előző év azonos időszakához képest minimális csökkenés. Az egyes végzettségi csoportok közül a legfeljebb 8 általánost végzettek száma csökkent a legjobban, a diplomásoké viszont növekedett. Sajnálatos, hogy az ún. tartósan álláskeresők aránya tovább nőtt. Úgy tűnik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma már 2018-ban elérte azt a pontot, ahonnan további jelentős csökkenésre nincs reális esély.

2019. negyedik negyedében Baranya megyében összesen 3432 főre érkezett **állásajánlat** a foglalkoztatási osztályokhoz. Ezek közül mindössze 717 főre vonatkozó állásbejelentés nem kötődött támogatáshoz. A **közfoglalkoztatás** Baranya megyében az utóbbi években – az országos átlagon felüli intenzitással - a potenciális nyilvántartott álláskeresői létszám felét (megfelelő támogatással) „eltüntette”, ami jó a foglalkoztatáspolitikának és a közfoglalkoztatási körön belül lévőeknek, a versenyszféra felé viszont – ellenőztönzéssel – blokkolja a bevonható potenciális munkaerőforrás egy jelentős részét.

- Érdemes lenne olyan kutatásokat, partnerségeket támogatni, amelyek feketén-fehéren tisztázzák: ha pl. az utóbbi időben Tolna megyének (vagy Vasnak, Zalának) igen,

Baranya megyének miért nem sikerült a felzárkózás, és ebből milyen szükséges lépések adódnak?

- A nem túl jó eredmények azt mutatják, hogy az állami foglalkoztatási szolgálat – tisztelet az erőfeszítésekért, a szakmai munkáért – önmagában biztosan nem elég a munkaerőpiaci problémák megoldására. Egyrészt elsősorban a gazdasági háttér hiányos, a munkahelyteremtés, a versenyszféra dinamizmusa. Másrészt ehhez is komplex kezelés és összefogás, paktum-jellegű együttműködés, koncentrált erőfeszítések kellene, amely eddig jórészt hiányzott a munkaerőpiac mellől.
- Vagyis: a foglalkoztatottság és a munkaerőpiaci egyensúly csak úgy javulhat együtt, ha a foglalkoztathatóságot ösztönző és növelő intézkedések (a kínálat élénkítése) itt, Baranya megyén belül találkoznak az ugyanilyen dinamikus és támogatott gazdaságfejlesztéssel, munkahely-teremtéssel (a kereslet élénkítése).
- A könnyebb ellenállás iránya a munka nélkül lévőköt a munkaügyi kirendeltségbe, a fekete munkába, a közfoglalkoztatásba, végső soron az inaktivitásba vezeti, és nem a munkaerőpiaci integrációba. Ugyanez a gazdasági szereplőket a pályázati biznisz, a támogatások megszerzése, kapcsolati előnyök kiharcolása, a be nem jelentett foglalkoztatás felé csábítja, és nem a versenyképesség növelése felé. Amíg ezeket az utakat – ismét csak erős összefogással – nem sikerül lezárni (beszűkíteni), nem igazán várható áttörés.

A járások munkaerőpiaci helyzete

Járási szinten **jelentős eltéréseket** láthatunk az álláskeresőkkel kapcsolatosan. A 8%-os megyei átlaghoz képest a Pécsi és a Pécsváradi járás van a legkedvezőbb helyzetben, előbbi 5%, utóbbi 5,5%-os álláskeresési rátával. A következő csoportba a Bólyi, Komlói és Mohácsi járás tartozik 7-9%-os, még mindig a megyei átlaghoz közelítő rátákkal. A Szentlőrinci járásban ez 10,4%. A többi járás jelentősen rosszabb helyzetben van: Hegyháti járás 15,1%, Siklói járás 16,2%, a Szigetvári járásban pedig 18,4% az álláskeresők aránya. A legrosszabb helyzetű továbbra is a Sellyei járás, itt 19,2% az álláskeresési ráta.

A megye egyes járásai, illetve az adott járás települései között igen nagyok a kulturális, társadalmi-gazdasági, fejlettségbeli különbségek, nagyobbak annál, mint amelyeket akár természeti, akár történelmi hagyományok indokolnának, és amelyeket természetesnek, elfogadottnak tekinthetnénk.

További problémát okoz Baranya megye járásainak **aprófalvas településszerkezete**. Ennek hatása mind az álláskeresői arányokban, mind a közfoglalkoztatottak számában tetten érhető a megyében. Leginkább a Sellyei, Siklói és Szigetvári, de a Hegyháti járás rossz adatainak értékelésekor sem szabad ezt a tényezőt figyelmen kívül hagyni. A közúton nehezen elérhető kis falvakból (akár zsákfalvakból) az ott élőknek nagyon nehéz a közeli városba (járási központba), pláne Pécsre munkába járni. A sokuk számára egyetlen lehetséges közlekedési forma, a tömegközlekedés az, ami sokszor nem is teszi lehetővé a több és jobb munkalehetőséget kínáló településekre való eljutást, pláne, ha az adott

munkahelyen több műszakos munkarendhez kell/kellene igazodni. Ezen települések lakói számára, az elsődleges munkaerőpiac kínálta lehetőségektől elzárva, sokszor nem marad más megélhetési forma, mint a közfoglalkoztatás, így ezen települések esetében a közfoglalkoztatottak - baranyai átlaghoz képest is - magas száma érthető.

- A Paktum erőforrásainak jelentős részét kellene a területi kiegyenlítődés elősegítésére, az elmaradottak, gyengén ellátottak, lehetőségek híján lévők felzárkóztatására fordítani. Az ilyen célú paktum-támogatásra nincs generális képlet (mert az általános megoldások egyszerűek, de alacsony hatásfokúak): egyedileg, minden várost végigjárva, a helyi vezetőkkel, meghatározó személyekkel egyeztetve kell meghatározni a helyi fejlesztési programokat és a paktum-támogatás módját, tartalmát. Ráadásul e nélkül a Baranya Paktum működése nem fogja érdemben megérinteni, aktivizálni a megye helyi közösségeit.

Az alábbi célok elérése feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a járások munkaerő-tartalékai kiaknázhatók legyenek:

- El kell érni, hogy a regisztrált álláskeresők minél nagyobb százaléka rendelkezzen érdemi motivációval arra, hogy munkát vállaljon.
- A megfelelő motivációval rendelkező álláskeresők minél nagyobb hányada legyen munkára kész állapotban.
- Az álláskeresés sikeressége érdekében törekedni kell arra, hogy a megszerzett végzettség, a munkatapasztalat a potenciális munkaadó elvárásaival találkozzon, azaz a megfelelő irányba kell terelni az álláskeresőket. (Ezzel párhozamosan nagy hangsúlyt kell fektetni a fiatalok pályaeorientációjára, és szükség esetén a pályakorrekcióra.)
- Elérni, hogy a közfoglalkoztatásban lévők közül minél többen legyenek motiváltak arra, hogy az elsődleges munkaerőpiacon keressenek állást. Aki motivált, annak segíteni ebben.
- A munkaadóknak az állás- és bérjárnálataikkal el kell érniük, hogy a közfoglalkoztatott kimotozdujjon – már szinte megszokott, olykor kényelmes – helyzetéből.
- Az álláskeresőnek a baranyai kis falvakból megérje vállalni például egy pécsi, szigetvári, vagy mohácsi munkába járást, és az azzal járó egyéb nehézségeket (több műszak, közlekedés, gyermekek felügyelete stb.).

Trendek

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** által készített negyedéves munkaerő-gazdálkodási felmérések azt vizsgálják, hogy összességében hány fővel bővílhet/csökkenhet a foglalkoztatottak száma a negyedév végéig, valamint egy év távlatában.

A 2019. II. negyedéves felmérés alapján 3 hónapon belül összességében 1,5%-os, közfoglalkoztatottak nélkül nézve pedig 1,3%-os létszámemelkedés volt prognosztizálható. A negyedév végéig a nemzetgazdasági ágak többségében növekedést vártak. Pozitív irányú változásra (3-5% között) a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás és az információ, kommunikáció, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén,

csökkenésre csak a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás területén számítottak (minimális mértékben).

A felmérésben résztvevő gazdálkodó szervezetek az éves létszámmozgás tekintetében több mint 15 ezer fős létszámnövekedést jeleztek előre. Nemzetgazdasági ágak szerint, a foglalkoztatottak számának legnagyobb mértékű bővülése az egyéb szolgáltatás területén várható (12,3%), továbbá a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, és az építőipar területén következhet be (jellemzően 5% körül). Létszámcsökkenésre az információ, kommunikáció, a bányászat és az energiaipar ágba lehetett számítani. Éves távlatban a közfoglalkoztatottak létszámát figyelmen kívül hagyva 2,1%-os létszámbővüléssel számolnak 2020 március végéig.

A felmérésben részt vevő Baranya megyei vállalkozások a jelenlegi létszámhoz viszonyítva 2020. I. negyedév végéig összességében 2,7%-os létszámnövekedést terveztek.

Az MKIK **Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet** prognózisa a versenyszektor rövidtávú gazdasági kilátásait előrejelző és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati kutatásra épül. Trendeket, várakozásokat, üzleti kilátásokat mutat be országosan, de Baranyát is külön kiemelhetjük.

A mindenkorai európai gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra. Habár az Európai Unió és az euróövezet gazdasága az elmúlt néhány évben megszakítás nélkül növekedett, az Európai Bizottság prognózisa szerint a növekedés 2019-ben és 2020-ban is egyre kevésbé lesz dinamikus, s a világgazdaság növekvő bizonytalansága és kockázati tényezői tovább rontják a gazdasági kilátásokat. Arra lehet számítani, hogy a gazdasági fellendülés üteme mind az EU jelenlegi tagállamaiban, mind az euróövezetben lassulni fog.

A fentiekkel párhuzamosan az Európai Bizottság szerint a magyar gazdaság növekedési üteme is lassulni fog, melynek elsődleges oka a beruházások növekedésének mérséklődése, főként az építőipar kapacitáskorlátja miatt. 2019-re 3,4%-ra, 2020-ra pedig 2,6%-ra becsülték a magyar növekedés mértékét.

A GVI konjunktúramutatójának értékei azonban azt jelezték, hogy a hazai vállalkozások az üzleti klímát 2019-ben is nagyon kedvezőnek ítélték, 38 százalékpontos többségben voltak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben.

Néhány megállapítás a létszámnövelést tervező vállalatokról:

- A pénzügyi tevékenységet végző vállalatok jelentősen nagyobb eséllyel terveztek létszámnövelést a többi ágazatnál.
- A külföldi tulajdonhányad alapján a részben külföldi tulajdonú cégek nagyobb eséllyel növelik a létszámukat, mint a tisztán hazai vagy tisztán külföldi tulajdonban lévők.
- A 250 fő feletti vállalatok növelik legnagyobb eséllyel létszámukat, a vállalati mérettel pedig nő a létszámfelvételt tervezők aránya.
- Exporttevékenység alapján az exportálók nagyobb eséllyel tervezik a létszámnövelést a csak a magyar piacon értékesítő vállalati körnél.
- A dunántúli régiókban, illetve az Észak-Alföldön működő cégek nagyobb valószínűséggel növelik a létszámukat, mint a többi régióban működő vállalatok.

A PBKIK saját konjunktúra felmérése

A Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara 2019 októberi konjunktúra felmérésében részt vevő vállalkozások 2020 első félévére üzleti helyzetük tekintetében alapvetően bizakodók voltak. Az összes megrendelés várható alakulásának csökkenése azonban óvatosságra int, így a következő félév sok tekintetben a kivárás időszaka lehet, s kihathat a tervezett létszám bővítésekre is. Habár a várható gépberuházások mutatója tovább esett, az építési beruházások megvalósulásának felívelő szakasza a jelek szerint folytatódhat. A konjunktúramutató összetevői közül tehát nem mindegyik változott pozitív irányba, a legutóbbi felmérés összességében mégis inkább biztató eredményt hozott.

A Baranya Paktum saját **előrejelző modellje** az elérhető tényadatokra támaszkodó összesített gazdasági mutatók hatására, a gazdasági várakozásokat figyelembe véve, az előző évhez képest 2020-ra összességében az álláskeresők számának kis mértékű csökkenését vetíti előre.

A szakértői becslés összegzése

A gazdasági és foglalkoztatási gyorsjelentés részeként, a statisztikai adatok és az elérhető – jövőre vonatkozó – elemzések mellett, egyéb szakértői becslések beépítését is szükségesnek láttuk. Ehhez egy kérdőív is készült, a megkeresések több körben történtek.

Amiben a három megkérdezett kör mindenképp egyet értett, az, hogy a munkaerőhiány Baranyában is általános és komoly probléma, bővítési lehetőség pedig nem nagyon van. A megkérdezettek vegyes várakozásokról adtak számot, emiatt kissé bizonytalanok tűnik a jövő. Ami biztos, a helyi vállalkozásoknak gazdasági helyzetük stabilizálása és versenyképességük megtartása érdekében további források kellene, hatékonyságuk növelését elő kell segíteni. A munkaerőmegtartás a jövőben egyre hangsúlyosabbá válik, ebben a foglalkoztatáspolitikai is támogató partner kell, hogy legyen. Érdemes lehet a Baranya Paktum forrásait ebben a viszonylatban is megvizsgálni, az újonnan felvételre kerülő munkavállalók mellett a megtartás segítségét - nagyobb támogatási intenzitással - célul kitűzni.

Baranya megyében jelenleg a legnagyobb hiány a szakképzett fizikai munkavállalói rétegből mutatkozik. A szakképzett munkavállalókat igénylő betöltetlen álláshelyek száma tartósan magas, de már a szakképzetlen fizikai állomány pótlása/biztosítása kapcsán is nehézségekkel küzdenek egyes munkaadók. A diplomás szellemi munkaerő tervezett felvétele kapcsán problémát leginkább a mérnöki végzettséget igénylő munkakörök betöltése jelentett 2019-ben.

Habár megyénket – a regisztrált álláskeresők és közfoglalkoztatottak adatai alapján - Magyarország egyik legnagyobb munkaerő-tartalékkal rendelkező megyének szokás említeni, az elsődleges munkaerőpiac munkaadói leginkább negatív tapasztalataikról tudnak beszámolni. Egy-egy új, várhatóan nagyobb volumenű munkaerőigénnyel járó beruházás bejelentése mindig pozitív hírnék tekintendő, elmondhatjuk azonban, hogy a helyi

vállalkozások többsége nem feltétlenül örül ennek. Már évek óta érezhető, hogy a jó szakembereket a megyében működő cégek jellemzően egymástól „vadásszák le”. Eltekintve természetesen azoktól az esetektől, amelyekben elmondhatjuk, hogy megyén kívülről (akár külföldről) sikerül visszacsábítani munkavállalót, amely azonban – mindamellett, hogy az elmúlt évben több munkaadó számolt be pozitív tapasztalatról – egyáltalán nem általános jelenség. Az esetek többségében tehát a szakképzett réteg a megyében egyik vállalkozástól a másikig vándorol. A magasan képzettek, elsősorban mérnökök esetében pedig egyre erősebben látszik Baranya megye bevonzó és megtartó erejének további csökkenése, hiánya.

A foglalkoztatottság és a munkaerőpiaci egyensúly csak úgy javulhat együtt, ha a foglalkoztathatóságot segítő, ösztönző és növelő intézkedések (a kínálat élénkítése) itt, Baranya megyén belül, találkoznak az ugyanilyen dinamikus és támogatott gazdaságfejlesztéssel, munkahely-teremtéssel (a kereslet élénkítése).

A gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai helyi szereplői, alakítói számára tehát **kiemelt feladat** továbbra is:

- A meglévő cégek, munkahelyek megtartása (helyi KKV-k támogatása).
- Munkahelyteremtés (újraiparosítás, további iparfejlesztés, összességében az ipar részesedésének növelése a foglalkoztatásban).
- Vállalkozóvá válás támogatása.
- A meglévő munkaerő-tartalékok kiaknázása (a hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóvá tétele, az inaktív munkaképes korúak elérse).
- Baranya megye tőkevonzó hatásának erősítése.
- A térség népességmegtartó erejének növelése.

A legnagyobb feladat mégis az idáig el nem ért potenciális munkavállalói rétegek felzárkóztatása (képeség-fejlesztése, képzése) és mobilizálása lesz, ha ez egyáltalán még lehetséges.

Összességében 2020 első félévére Baranya megye vonatkozásában még optimista várakozások vannak túlsúlyban, de ez nem jelent jelentős mértékű, érdemi javulást. Sok tekintetben inkább stagnálás várható.

Habár a jelenlegi munkaerőpiaci struktúra fennmaradása mellett kérdéses, hogy egyáltalán növelhető-e még érdemben a foglalkoztatottak száma, továbbra is fontosak lehetnek a Baranya és Pécs Paktum által felhasználható források. Az újabb munkaerőfelvétel ösztönzése segíthet dinamizálni a megye munkaerőpiacát, és lökést adhat a gazdaságnak, amihez további munkahelyteremtő beruházások és az intelligens gazdasági növekedés ösztönzése is szükséges.

- A foglalkoztatottság növekedése érdekében a jelenlegi álláskereső, közfoglalkoztatottak és inaktívak mobilizálására kell fókuszálni, elősegítve az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket. Ehhez szükség van az aktivitási szint

erősítésére, ami kultúra-váltással, mentális támogatással, a motiváció megteremtésével és folyamatos szinten tartásával, jövőkép formálással valósulhat meg, csak ezután következhetnek a foglalkoztathatóvá válást elősegítő/megteremtő képzési, felkészítési és kompetencia-fejlesztési programok.

- A fentiek mellett kiemelten fontos a vállalati oldal termelékenységének, hatékonyságának javítása. El kell érni a vállalkozások versenyképességének növelését, ami a növekvő bérszínvonal kitermelése, a munkaerő megtartása és a jövedelmezőség fenntartása tekintetében kulcsfontosságú lesz.

Szervezeti kérdések

A Jelentés egésze Baranya megyéről szól, bár abban két Paktum érintett. Az eredményesség szempontjából alapvető fontosságú, hogy a végrehajtás, a paktumok működése is egységben, a két Paktum egyeztetett fellépésével történjen, ideértve a valóban paktum-jellegű működést, vagyis a Baranya Paktum és a Pécs Paktum legfontosabb munkaerőpiaci érintettjeinek bevonását a közös döntésekbe és az ugyancsak egyeztetett végrehajtásba.

Melléklet

KÉRDŐÍV

Tisztelt Válaszadó!

A TOP-5.1.1-15 „Foglalkoztatási Szövetkezés Baranya Felzárkózásáért 2020” című projekt (Baranya Paktum) keretében jelentés készül, amelynek célja feltárni a megye gazdaságának és munkaerőpiacának legfontosabb jellemzőit, körvonalazni a várható jövőbeli változásokat. Ehhez olyan intézményektől kérünk szakértői véleményt, becslést, amelyeknek kellő rálátásuk van a Baranya megyei társadalmi és gazdasági folyamatokra (befektetési, vagy épp leépítési szándékok, és azok realitása, várható következménye a foglalkoztatásra). Szakértői becslést kérünk, nem pontos előrejelzést, és nem kérünk bizalmas információt. Véleményét, jövőre vonatkozó információit kérjük, akár számszerűsítve, akár csak egy fejlődési irány, jelleg, intenzitás formájában.

A Baranya Paktum a fentiek alapján az alábbi kérdőív kitöltését kéri Öntől:

(Ahol +/- 10-es skálát tüntettünk fel, kérjük, az Ön szerint leginkább megfelelőt karikázza be.)

1. Hogyan értékeli a baranyai gazdaság kilátásait?

(Ha ehhez van konkrét információja, szöveges megjegyzése, kérjük, azt is tegye meg.)

-10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 **0** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Szöveges megjegyzés:

.....
.....

2. Hogyan értékeli a baranyai vállalkozások versenyképességének jövőbeli esélyeit?

(Ha ehhez van konkrét információja, szöveges megjegyzése, kérjük, azt is tegye meg.)

-10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 **0** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Szöveges megjegyzés:

.....
.....

3. Hogyan értékeli a foglalkoztatás bővülésének lehetőségeit a következő félévben?

(Ha ehhez van konkrét információja, szöveges megjegyzése, kérjük, azt is tegye meg.)

-10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 **0** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Szöveges megjegyzés:

.....

4. Milyen területen (ágazatban) lát munkahelyteremtő, létszám-igénnyel fellépő változást (bővítés), ill. milyen területen számít munkahelyek megszűnésére (leépítés) a következő félévben? Ennek milyen létszám-vonzata várható (nagyságrendben)?

Érintett ágazat, tevékenység	Létszámigény várhatóan (fő)	Munkahely megszűnéssel érintettek várható száma (fő)
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység		
Bányászat		
Egyéb szolgáltatás		
Építőipar		
Feldolgozóipar - elektrotechnika, elektronika		
Feldolgozóipar - élelmiszer		
Feldolgozóipar - fafeldolgozás		
Feldolgozóipar - ruházat		
Feldolgozóipar - szerszám-, gépgyártás		
Feldolgozóipar - vegyipar		
Feldolgozóipar - egyéb		
Humán-egészségügyi ellátás		
Informatika		
Kereskedelem, marketing		
Közigazgatás, védelem		
Közlekedés		
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat		
Oktatás		
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység		
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás		
Szállítás, raktározás		
Szociális szolgáltatások		
Villamos-energia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás		
Vízellátás, hulladékgyűjtés, -kezelés, -gazdálkodás		
Egyéb:		

5. Melyek azok az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök, amelyek alkalmazását különösen fontosnak tartja? (Válaszát jelölje kis négyzetbe tett kereszttel.)

- bér- / bérköltség támogatás
- képzési támogatás – álláskeresők képzése
- képzési támogatás – munkahelyi képzések
- munkába járás támogatása
- lakhatási támogatás
- vállalkozóvá válás támogatása
- egyéb:

6. Milyen területen/területeken (ágazatban, szakmában, esetleg a jövőbeli beruházások munkaerőigénye alapján) érzékel jelenleg munkaerőhiányt; ennek mekkora a volumene?

.....
.....
.....
.....
.....

7. Várható-e, és ha igen, milyen területen, illetve szakmákban, s milyen nagyságrendben munkaerő-elvándorlás a megyéből?

.....
.....
.....
.....
.....

A fentiek kapcsán egyéb információ, amelyet szívesen megosztana velünk:

.....
.....
.....

Válaszadó neve:

Szervezet:

A kérdőív kitöltésével nyújtott segítségét köszönjük!

Pécs,